MELCHIOR WATHELET
FŐTANÁCSNOK INDÍTVÁNYA
Az ismertetés napja: 2016. május 31.[1]

C-72/15. sz. ügy

Rosneft Oil Company OJSC
kontra
Her Majesty's Treasury,
Secretary of State for Business, Innovation and Skills,
The Financial Conduct Authority

(a High Court of Justice [England & Wales], Queen's Bench Division [Divisional Court] [Legfelsőbb Bíróság (Anglia és Wales), Egyesült Királyság] által benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem)

„Előzetes döntéshozatal — Közös kül- és biztonságpolitika — A 2014/512/KKBP határozat és a 833/2014/EU rendelet egyes cikkeinek érvényessége — Korlátozó intézkedések az Oroszországi Föderáció ukrajnai helyzet destabilizálását célzó cselekményeire tekintettel"

I – Bevezetés

1. A jelen előzetes döntéshozatal iránti kérelem az ukrajnai helyzetet destabilizáló orosz intézkedések miatt hozott korlátozó intézkedésekről szóló, 2014. július 31-i 2014/512/KKBP tanácsi határozat[2] (a továbbiakban: 2014/512 határozat), valamint az ukrajnai helyzetet destabilizáló orosz intézkedések miatt hozott korlátozó intézkedésekről szóló, 2014. július 31-i 833/2014/EU tanácsi rendelet[3] (a továbbiakban: 833/2014 rendelet) érvényességére és értelmezésére vonatkozik.

2. Ez a kérelem rendkívül nagy jelentőségű, mivel annak keretében a Bíróságnak az Unió által a közös kül- és biztonságpolitika (KKBP) területén elfogadott jogi aktusok érvényességének felülvizsgálatára és előzetes döntéshozatal keretében való értelmezésére vonatkozó hatásköréről kell majd döntenie, bár az EUSZ 24. cikk (1) bekezdése második albekezdésének utolsó mondata, valamint az EUMSZ 275. cikk úgy tűnik, hogy kizárja ezt a lehetőséget.

3. A jelen ügy tehát lehetőséget kínál a Bíróságnak arra, hogy megjelölje azokat a jogi aktusokat, amelyek 2/13 véleménye (EU:C:2014:2454) 252. pontja értelmében „az uniós jog jelen állapotában […] kívül esnek a Bíróság felülvizsgálatán".

1 — Eredeti nyelv: francia.

2 — HL L 229., 13. o. Ezt a határozatot többször módosították. Tekintettel arra, hogy az alapeljárás csak a 2014 decemberéig elfogadott módosításokra vonatkozik, a jelen indítványban a 2014/512 határozat 2014 decemberében hatályos változatára hivatkozom, amely tartalmazza a 2014. szeptember 8-i 2014/659/KKBP tanácsi határozat (HL L 271., 54. o.), valamint a 2014. december 4-i 2014/872/KKBP tanácsi határozat (HL L 349., 58. o.) által elvégzett módosításokat is.

3 — HL L 229., 1. o. E rendeletet többször módosították. Tekintettel arra, hogy az alapeljárás csak a 2014 decemberéig elfogadott módosításokra vonatkozik, a jelen indítványban a 833/2014 rendelet 2014 decemberében hatályos változatára hivatkozom, amely tartalmazza a 2014. szeptember 8-i 960/2014/EU tanácsi rendelet (HL L 271., 3. o.), valamint a 2014. december 4-i 1290/2014/EU tanácsi rendelet (HL L 349., 20. o.) által elvégzett módosításokat is.

II – Jogi háttér

A – *Az EU-Szerződés*

4. Az „Az intézményekre vonatkozó rendelkezések” című III. cím 19. cikkének (1) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„Az Európai Unió Bírósága a Bíróságból, a Törvényszékből és különös hatáskörű törvényszékekből áll. Az Európai Unió Bírósága biztosítja a jog tiszteletben tartását a Szerződések értelmezése és alkalmazása során.

A tagállamok megteremtik azokat a jogorvoslati lehetőségeket, amelyek az uniós jog által szabályozott területeken a hatékony jogvédelem biztosításához szükségesek.”

5. Az EU-Szerződés „Az Unió külső tevékenységére vonatkozó általános rendelkezések és a [KKBP-re] vonatkozó különös rendelkezések” című V. címének „Az Unió külső tevékenységére vonatkozó általános rendelkezések” című 1. fejezetében szereplő 21. cikke (1) bekezdésének első albekezdése a következőképpen rendelkezik:

„Az Unió nemzetközi szintű fellépése azon elvekre épül, amelyek létrehozását, fejlődését és bővítését vezérelték, és arra irányul, hogy ezek érvényesülését a világ többi részén is előbbre vigye; ezek az alapelvek a demokrácia, a jogállamiság, az emberi jogok és alapvető szabadságok egyetemes és oszthatatlan volta, az emberi méltóság tiszteletben tartása, az egyenlőség és a szolidaritás elvei, valamint az Egyesült Nemzetek Alapokmányában foglalt elvek és a nemzetközi jog tiszteletben tartása.”

6. Az említett Szerződés ugyanezen címén belül található, „A közös kül- és biztonságpolitikára vonatkozó különös rendelkezések” című 2. fejezet a következőképpen rendelkezik:

„1. szakasz

Közös rendelkezések

23. cikk

Az Unió e fejezet szerinti nemzetközi szintű fellépése az 1. fejezetben meghatározott elveken alapul, az ott meghatározott célkitűzések megvalósítására irányul az ugyanezen fejezetben megállapított általános rendelkezésekkel összhangban.

24. cikk

(1) Az Unió [KKBP-re] vonatkozó hatásköre a külpolitika minden területére és az Unió biztonságát érintő valamennyi kérdésre kiterjed, ideértve egy közös védelempolitika fokozatos kialakítását, amely közös védelemhez vezethet.

A [KKBP] külön szabályok és eljárások hatálya alá tartozik. Ha a Szerződések eltérően nem rendelkeznek, a közös kül- és biztonságpolitikát az Európai Tanács és a Tanács egyhangúlag határozza meg és hajtja végre. Jogalkotási aktusok elfogadása kizárt. A [KKBP-t] az Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviselője és a tagállamok hajtják végre a Szerződésekkel összhangban. Az Európai Parlament és a Bizottság e területre vonatkozó különös szerepét a Szerződések állapítják meg.

Az Európai Unió Bírósága e rendelkezésekre vonatkozóan nem rendelkezik hatáskörrel, kivéve e szerződés 40. cikke betartásának ellenőrzésére, valamint az [EUM-S]zerződés 275. cikke második bekezdésében meghatározott, bizonyos határozatok jogszerűségének felülvizsgálatára vonatkozó hatáskörét.

[…]

(3) A tagállamok az Unió kül- és biztonságpolitikáját a lojalitás és a kölcsönös szolidaritás jegyében tevékenyen és fenntartások nélkül támogatják, és tiszteletben tartják az Unió e területen folytatott tevékenységét.

A tagállamok együtt munkálkodnak kölcsönös politikai szolidaritásuk erősítésén és továbbfejlesztésén. Tartózkodnak minden olyan cselekvéstől, amely ellentétes az Unió érdekeivel, illetve ronthatja az Unió mint kohéziós erő eredményességét a nemzetközi kapcsolatokban. […]

29. cikk

A Tanács határozatokat fogad el, amelyek meghatározzák, hogy az Unió hogyan viszonyul egy adott földrajzi vagy tematikus természetű kérdéshez. A tagállamok biztosítják, hogy nemzeti politikáik megfeleljenek az uniós álláspontoknak. […]

40. cikk

A közös kül- és biztonságpolitika végrehajtása nem sérti az [EUM-S]zerződés 3–6. cikkében felsorolt uniós hatáskörök gyakorlására vonatkozóan a Szerződésekben az intézmények részére előírt eljárások alkalmazását és az intézmények erre vonatkozó hatásköreinek terjedelmét.

Hasonlóképpen, az e cikkekben felsorolt politikák végrehajtása nem sérti az Unió e fejezetben említett hatásköreinek gyakorlására vonatkozóan a Szerződésekben az intézmények részére előírt eljárások alkalmazását és az intézmények vonatkozó hatásköreinek terjedelmét.

[…]”

B – *Az EUM-Szerződés*

7. Az EUM-Szerződés „Az Unió külső tevékenysége” című ötödik részének „Az Unió külső tevékenységére vonatkozó általános rendelkezések” című I. címe a következőképpen rendelkezik:

„*205. cikk*

Az Unió e rész szerinti nemzetközi szintű fellépése az [EU-S]zerződés V. címének 1. fejezetében meghatározott elvek alapján az ott meghatározott célkitűzések megvalósítására törekszik, az ugyanezen fejezetben megállapított általános rendelkezésekkel összhangban.”

8. Az EUM-Szerződés ugyanezen részének „Korlátozó intézkedések” című IV. címe a következőképpen rendelkezik:

„*215. cikk*

(1) Ha az [EU-S]zerződés V. címének 2. fejezete szerint elfogadott valamely határozat az egy vagy több harmadik országgal fennálló gazdasági és pénzügyi kapcsolatok részbeni vagy teljes megszakítását vagy korlátozását írja elő, a Tanács az Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviselője és a Bizottság által előterjesztett közös javaslat alapján, minősített többséggel elfogadja a szükséges intézkedéseket. Erről tájékoztatja az Európai Parlamentet.

(2) Amennyiben az [EU-S]zerződés V. címének 2. fejezete alapján elfogadott valamely határozat úgy rendelkezik, a Tanács az (1) bekezdésben említett eljárásnak megfelelően egyes természetes és jogi személyekkel, csoportokkal vagy nem állami, illetve államisággal nem rendelkező entitásokkal szemben korlátozó intézkedéseket állapíthat meg.

(3) Az ebben a cikkben említett jogi aktusokban rendelkezni kell a szükséges jogi biztosítékokról.”

9. Az EUM-Szerződés „Intézményi és pénzügyi rendelkezések” című hatodik része „Intézményi rendelkezések” című I. címe „Intézmények” című 1. fejezetének „Az Európai Unió Bírósága” című 5. szakaszában található 275. cikk a következőképpen rendelkezik:

„Az Európai Unió Bírósága nem rendelkezik hatáskörrel a közös kül- és biztonságpolitikára vonatkozó rendelkezések, valamint az azok alapján elfogadott jogi aktusok tekintetében.

Mindazonáltal az Európai Unió Bírósága hatáskörrel rendelkezik az [EU-S]zerződés 40. cikke betartásának ellenőrzése, valamint a Tanács által az [EU-S]zerződés V. címének 2. fejezete alapján a természetes vagy jogi személyekre vonatkozóan elfogadott korlátozó intézkedéseket előíró határozatok jogszerűségének felülvizsgálatára irányuló, e szerződés 263. cikkének negyedik albekezdése alapján hozzá benyújtott keresetek tekintetében.”

C – *A partnerségi és együttműködési megállapodás*

10. A Korfun 1994. június 24-én aláírt, egyrészről az Európai Közösségek és azok tagállamai, másrészről az Orosz Föderáció közötti partnerség létrehozásáról szóló partnerségi és együttműködési megállapodás[4] (a továbbiakban: partnerségi megállapodás) „Áruforgalom” című III. címében a következőképpen rendelkezik:

„*10. cikk*

(1) A felek a legnagyobb kedvezményt nyújtják egymásnak a GATT 1. cikkének (1) bekezdésében leírtak szerint.

(2) Az (1) bekezdés rendelkezései nem vonatkoznak:

a) a határforgalom megkönnyítése érdekében a szomszédos országok részére biztosított kedvezményekre;

4 — HL L 327., 3. o.; magyar nyelvű különkiadás 11. fejezet, 56. kötet, 5. o. Ezt a megállapodást a Közösségek nevében az 1997. október 30-i 97/800/ESZAK, EK, Euratom tanácsi és bizottsági határozattal (HL L 327., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 11. fejezet, 26. kötet, 356. o.) hagyták jóvá.

b) a vámunió vagy szabadkereskedelmi terület létesítése céljából, illetve ilyen unió vagy terület létesítése értelmében nyújtott kedvezményekre; a »vámunió« és a »szabadkereskedelmi terület« fogalma megegyezik a GATT XXIV. cikkének (8) bekezdésében meghatározott vagy a GATT ugyanezen cikkének (10) bekezdésében említett eljárás alapján létrehozott »vámunió« és »szabadkereskedelmi terület« értelmével;

c) a GATT-tal vagy a fejlődő országok javára létrehozott más nemzetközi egyezményekkel összhangban egyes országoknak nyújtott kedvezményekre.

[…]

12. cikk

(1) A felek egyetértenek abban, hogy az átmenő forgalom szabadságának elve e megállapodás céljai elérésének lényeges feltétele.

Ezzel kapcsolatban mindegyik fél biztosítja a másik fél vámterületéről származó vagy a másik fél vámterületére szállítandó áruk részére a saját területén átmenő forgalom szabadságát.

(2) A felek között a GATT V. cikke (2), (3), (4) és (5) bekezdésében leírt szabályokat kell alkalmazni.

[…]

19. cikk

A megállapodás nem zárja ki a behozatal, a kivitel vagy az átmenő áruk tilalmát vagy korlátozását az alábbi indokok alapján: közerkölcs, közrend vagy közbiztonság; emberek, állatok vagy növények egészségének és életének védelme; a természeti erőforrások védelme; a nemzeti műkincsek védelme; történelmi vagy régészeti értékek, továbbá szellemi, ipari és kereskedelmi tulajdon védelme, illetve az aranyra és az ezüstre vonatkozó szabályok. Ezek a tilalmak vagy korlátozások azonban nem képezhetik a felek közötti kereskedelemmel kapcsolatos önkényes megkülönböztetés vagy rejtett kereskedelmi korlátozás eszközét.”

11. E megállapodásnak „Az üzleti vállalkozásokra és a befektetésekre vonatkozó rendelkezések” című IV. címében található, a „Határokon átnyúló szolgáltatások” címet viselő III. fejezetében a 36. cikk a következőképpen rendelkezik:

„A felek az e megállapodás 5. mellékletében felsorolt ágazatokra vonatkozóan a közösségbeli vagy oroszországi vállalatoknak az Oroszország, illetve a Közösség területére irányuló, határokon átnyúló szolgáltatásokat érintő feltételeket illetően – az egyes feleknél alkalmazandó jogszabályok és rendelkezések alapján – egymás részére nem nyújtanak kevésbé kedvezményes elbánást, mint amilyenben bármely harmadik ország részesül.”

12. Az említett megállapodás „Fizetés és tőke” címet viselő V. címében az 52. cikk a következőképpen rendelkezik:

„[…]

(2) Biztosítják a Közösségben és az Oroszországban honos személyek közötti szabad tőkemozgást a befogadó ország törvényeivel összhangban megalakult vállalatok által végzett közvetlen befektetés és a IV. cím II. fejezetének rendelkezéseivel összhangban végzett befektetések formájában, és az ilyen befektetés, ezen belül például a kisajátítási, az államosítási vagy az azokkal egyenértékű más intézkedésekből származó mindenféle kompenzációs kifizetés, valamint az azokból származó mindenféle nyereség külföldre történő átutalását.

[…]

(5) A felek az e megállapodás hatálybalépésétől számított ötéves átmeneti időszak letelte után – a (6) és (7) bekezdés sérelme nélkül – nem vezetnek be a Közösségben és Oroszországban honos személyek közötti tőkemozgásra és az azokhoz kapcsolódó folyó fizetésekre újabb korlátozásokat, és nem teszik a már létező rendelkezéseket korlátozóbb jellegűvé. Az e bekezdés első mondatában említett átmeneti időszak alatt történt korlátozások bevezetése azonban nem érinti a feleknek az e cikk (2), (3), (4) és (9) bekezdése értelmében fennálló jogait és kötelezettségeit.

[…]

(9) A felek a legnagyobb kedvezményes elbánást biztosítják egymásnak a folyó fizetések és tőkemozgások, valamint a fizetési módok tekintetében.”

13. Ugyanezen megállapodás „Intézményi, általános és záró rendelkezések” című XI. címében a 99. cikk a következőképpen rendelkezik:

„E megállapodás nem tartalmaz olyan rendelkezéseket, amelyek a feleket megakadályoznák abban, hogy olyan intézkedéseket hozzanak:

1) amelyeket fontos biztonsági érdekeik védelmében szükségesnek ítélnek:

   […]

   d) a jog és a rend fenntartását érintő súlyos belső zavarok esetén, háborús időkben vagy háborúval fenyegető súlyos nemzetközi feszültség esetén, illetve olyan kötelezettségek teljesítése céljából, amelyeket a béke és a nemzetközi biztonság fenntartása céljából fogadtak el;

[…]”

D – *A 2014/512 határozat*

14. A jelen előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyát a 2014/512 határozat következő rendelkezései képezik:

„*1. cikk*

[…]

(2) Tilos az alábbiak által 2014. szeptember 12. után kibocsátott, 30 napot meghaladó futamidejű kötvényeknek, tagsági részesedéseknek vagy hasonló pénzügyi eszközöknek a közvetlen vagy közvetett eladása vagy értékesítése, a velük kapcsolatos befektetési szolgáltatások közvetlen vagy közvetett nyújtása, illetve a kibocsátásukkal kapcsolatos segítségnyújtás és az ezekkel kapcsolatos bármely egyéb tranzakció:

[…]

b) azon, a III. melléklet szerinti jegyzékben szereplő, oroszországi székhelyű szervezetek, amelyek állami ellenőrzés alatt, vagy 50%-nál magasabb arányban állami tulajdonban állnak, teljes eszközértékük becsült értéke feltehetőleg meghaladja az egybillió orosz rubelt, és amelyek becsült bevételének legalább 50%-a 2014. szeptember 12-i adatok alapján nyersolaj és kőolajtermékek értékesítéséből vagy szállításából ered [tudniillik a Rosneft, a Transneft és a Gazprom Neft];

c) olyan Unión kívüli székhelyű jogi személy, szervezet vagy szerv, amely tulajdonosi jogainak több mint 50%-ával a […] b) pontban felsorolt valamely szervezet rendelkezik;

d) a c) pontban említett kategóriába tartozó […] a […] III. mellékletben felsorolt valamely szervezet nevében vagy irányítása szerint eljáró minden jogi személy, szervezet vagy szerv [tudniillik a Rosneft, a Transneft és a Gazprom Neft].

(3) Tilos 2014. szeptember 12. után – akár közvetlenül, akár közvetve – az (1) vagy a (2) bekezdésben említett bármely jogi személy, szervezet vagy szerv számára 30 napot meghaladó futamidővel új kölcsönt vagy hitelt nyújtani vagy kölcsön- vagy hitelnyújtás céljából létrejött megállapodásban részt venni, kivéve az olyan kölcsönöket vagy hiteleket, amelyek konkrét és dokumentumokkal megfelelőképpen alátámasztott célja áruknak az Unió és Oroszország vagy bármely más harmadik állam közötti olyan közvetlen vagy közvetett behozatalának, illetve kivitelének, valamint az Unió és Oroszország vagy bármely más harmadik állam közötti olyan közvetlen vagy közvetett nem pénzügyi szolgáltatások nyújtásának finanszírozása, amely nem esik korlátozó intézkedések hatálya alá, illetve kivéve az olyan kölcsönöket, amelyek konkrét és dokumentumokkal megfelelőképpen alátámasztott célja olyan sürgősségi finanszírozás biztosítása, amely az Unióban letelepedett jogi személyekre vonatkozó tőke- és likviditási kritériumoknak való megfelelés érdekében szükséges, és e jogi személyek több mint 50%-ban egy, az I. mellékletben említett szervezet tulajdonában állnak [tudniillik, a Sberbank, a VTB Bank, a Gazprombank, a Vnesheconombank és a Rosselkhozbank].

[…]

4. cikk

(1) Az oroszországi – beleértve az Oroszország kizárólagos gazdasági övezetén belül vagy kontinentális talapzatán folytatott – feltárási és kitermelési projektek alábbi kategóriáinak céljára alkalmas bizonyos felszerelések valamely tagállam állampolgára általi, vagy valamely tagállam területéről vagy valamely tagállam joghatósága alá tartozó hajó vagy légi jármű igénybevételével történő közvetlen vagy közvetett értékesítését, szállítását, transzferét és kivitelét az exportáló tagállam illetékes hatóságának előzetesen engedélyeznie kell:

a) 150 métert meghaladó tengermélységben végzett olajfeltárás és -kitermelés;

b) az északi sarkkörtől északra fekvő tengeri területeken folytatott olajfeltárás és -kitermelés;

c) olyan projektek, amelyek során palakőzetekben található készletekből hidraulikus rétegrepesztés (frakkolás) révén olaj termelhető ki; nem tartozik ide az olyan, palakőzeteken keresztül végzett feltárás és kitermelés, amelynek célja nem palalelőhelyen található olaj helyének meghatározása és kivonása.

Az Unió megteszi a szükséges intézkedéseket az e bekezdés hatálya alá tartozó termékek meghatározása céljából.

(2) Az exportáló tagállam illetékes hatóságának:

a) az (1) bekezdésben említett felszerelésekhez kapcsolódó technikai segítségnyújtást és egyéb szolgáltatásnyújtást;

b) az (1) bekezdésben említett felszerelések értékesítéséhez, szállításához, transzferéhez és kiviteléhez, vagy a kapcsolódó technikai segítségnyújtáshoz vagy képzéshez nyújtandó finanszírozás vagy pénzügyi támogatás nyújtását;

szintén előzetesen engedélyeznie kell.

(3) A tagállamok illetékes hatóságai nem adhatják meg az engedélyt az (1) és a (2) bekezdésben említett felszerelések értékesítéséhez, szállításához, transzferéhez és kiviteléhez, illetve szolgáltatások nyújtásához, ha azt állapítják meg, hogy ez az értékesítés, szállítás, transzfer vagy kivitel, illetve szolgáltatásnyújtás az (1) bekezdésben említett feltárási, illetve kitermelési kategóriák valamelyikére irányul.

(4) A (3) bekezdés rendelkezése nem érinti sem a 2014. augusztus 1-je előtt kötött szerződéseknek, illetve az ilyen szerződések teljesítéséhez szükséges kiegészítő szerződéseknek a teljesítését.

(5) Az illetékes hatóságok megadhatják az engedélyt, ha az (1) és a (2) bekezdésben említett termékek értékesítésére, szállítására, transzferére és kivitelére, illetve szolgáltatások nyújtására az emberi egészségre és biztonságra vagy a környezetre valószínűsíthetően súlyos és jelentős hatást gyakorló esemény sürgős megelőzése vagy hatásainak sürgős enyhítése miatt van szükség. Kellően indokolt sürgős esetekben az (1) és a (2) bekezdésben említett értékesítésre, szállításra, transzferre és kivitelre, illetve szolgáltatásnyújtásra előzetes engedély nélkül is sor kerülhet, feltéve, hogy az exportőr az értékesítést, szállítást, transzfert vagy kivitelt, illetve a szolgáltatásnyújtást követő öt munkanapon belül értesíti az illetékes hatóságot, részletesen megindokolva az előzetes engedély nélküli értékesítést, szállítást, transzfert és kivitelt, illetve szolgáltatásnyújtást.

4a. cikk

(1) Tilos az oroszországi – beleértve az Oroszország kizárólagos gazdasági övezetén belül vagy kontinentális talapzatán folytatott – feltárási és kitermelési projektek alábbi kategóriáihoz szükséges kapcsolódó szolgáltatásoknak valamely tagállam állampolgára általi, illetve valamely tagállam területéről, vagy valamely tagállam joghatósága alá tartozó hajó vagy légi jármű igénybevételével történő közvetlen vagy közvetett nyújtása:

a) 150 métert meghaladó tengermélységben végzett olajfeltárás és -kitermelés;

b) az északi sarkkörtől északra fekvő tengeri területeken folytatott olajfeltárás és -kitermelés;

c) olyan projektek, amelyek során palakőzetekben található készletekből hidraulikus rétegrepesztés (frakkolás) révén olaj termelhető ki; nem tartozik ide az olyan, palakőzeteken keresztül végzett feltárás és kitermelés, amelyek célja a palalelőhelyeken kívüli más lelőhelyek feltárása és a nem palalelőhelyen található olaj kivonása.

(2) Az (1) bekezdésben foglalt tilalom nem érinti a 2014. szeptember 12. előtt megkötött szerződésekből vagy keretmegállapodásokból vagy az ilyen szerződések végrehajtásához szükséges kiegészítő szerződésekből eredő kötelezettségek végrehajtását.

(3) Az (1) bekezdésben foglalt tilalom nem alkalmazandó, amennyiben a szóban forgó szolgáltatásokra az emberi egészségre és biztonságra vagy a környezetre valószínűsíthetően súlyos és jelentős hatást gyakorló esemény sürgős megelőzése vagy hatásainak enyhítése miatt van szükség.

[…]

7. cikk

(1) Nem érvényesíthető semminemű igény az olyan szerződésekkel vagy ügyletekkel kapcsolatban, amelyek teljesítését az e határozat alapján előírt intézkedések közvetlenül vagy közvetve, egészben vagy részben befolyásolják, ideértve a kártalanításra irányuló vagy egyéb hasonló jellegű igényeket, így például a kártérítési követeléseket vagy a garanciaérvényesítés keretében benyújtott követeléseket, és ez utóbbi kategóriában különösen a kötvény, garancia vagy viszontgarancia – különösen pénzügyi garancia vagy pénzügyi viszontgarancia – kifizetésére, illetve meghosszabbítására irányuló követeléseket, amennyiben azokat az alábbiak kívánják érvényesíteni:

a) az 1. cikk (1) bekezdésének b) vagy c) pontjában vagy az 1. cikk (2) bekezdésének c) vagy d) pontjában említett, vagy a[…] III. […] mellékletben felsorolt szervezetek;

b) bármely orosz személy, szervezet vagy szerv; vagy

c) az e bekezdés a) vagy b) pontjában említett személyek, szervezetek vagy szervek valamelyikén keresztül, illetve nevében eljáró személyek, szervezetek vagy szervek.

(2) Bármely, követelés érvényesítésére vonatkozó eljárás során a követelést érvényesíteni kívánó személyre hárul a bizonyítás terhe arra vonatkozóan, hogy a követelés teljesítését nem tiltja az (1) bekezdés.

(3) Ez a cikk nem érinti az (1) bekezdésben említett személyeknek, szervezeteknek és szerveknek a szerződéses kötelezettségek teljesítése e határozattal összhangban történő elmaradásának jogszerűségével kapcsolatos bírósági felülvizsgálathoz való jogát.

[…]”

E – *A 833/2014 rendelet*

15. A jelen előzetes döntéshozatal iránti kérelem a 833/2014 rendelet következő rendelkezéseire irányul:

„*3. cikk*

(1) Előzetesen engedélyeztetni kell a II. mellékletben felsorolt termékek értékesítését, szállítását, átruházását vagy kivitelét közvetlenül vagy közvetve – függetlenül attól, hogy azok az Unióból származnak-e – bármilyen oroszországi – beleértve Oroszország kizárólagos gazdasági övezetét és kontinentális talapzatát – vagy bármilyen más országbeli természetes vagy jogi személy, szervezet vagy szerv számára, amennyiben az ilyen termékeket Oroszországban – beleértve Oroszország kizárólagos gazdasági övezetét és kontinentális talapzatát – szándékozzák felhasználni.

(2) Minden, az e cikk alapján engedélyköteles értékesítésre, szállításra, átruházásra vagy kivitelre a vonatkozó engedélyt az exportőr székhelye szerinti tagállam illetékes hatóságai adják ki, összhangban a 428/2009/EK rendelet 11. cikkében meghatározott részletes szabályokkal. Az engedély az Unió egész területére érvényes.

(3) A II. melléklet tartalmazza az oroszországi – beleértve az Oroszország kizárólagos gazdasági övezetében és kontinentális talapzatán folytatott – feltárási és kitermelési projektek alábbi kategóriáinak céljára alkalmas bizonyos termékeket:

a) 150 m-t meghaladó tengermélységben végzett kőolajfeltárás és -kitermelés;

b) az északi-sarkkörtől északra fekvő tengeri területeken folytatott kőolajfeltárás és -kitermelés;

c) olyan projektek, amelyek során palakőzetekben található készletekből hidraulikus rétegrepesztés (frakkolás) révén olaj termelhető ki; nem tartozik ide az olyan, palakőzeteken keresztül végzett feltárás és kitermelés, amelynek célja nem palalelőhelyen található olaj helyének meghatározása és kivonása.

(4) Az exportőrök az exportengedély-kérelemhez szükséges minden vonatkozó információt kötelesek megadni a hatáskörrel rendelkező hatóságok részére.

(5) A hatáskörrel rendelkező hatóságok nem engedélyezik a II. mellékletben szereplő termékek értékesítését, szállítását, átruházását vagy kivitelét, ha megalapozott indokok alapján megállapítható, hogy a termékek értékesítése, szállítása, átruházása vagy kivitele a (3) bekezdésben említett feltárási és kitermelési projektek valamely kategóriájára irányul.

A hatáskörrel rendelkező hatóságok azonban megadhatják az engedélyt, amennyiben az értékesítés, szállítás, átruházás vagy kivitel 2014. augusztus 1-je előtt megkötött szerződésből vagy az ilyen szerződés teljesítéséhez szükséges kiegészítő szerződésekből eredő kötelezettség végrehajtására vonatkozik.

A hatáskörrel rendelkező hatóságok akkor is megadhatják az engedélyt, ha a termékek értékesítésére, szállítására, átruházására vagy kivitelére az emberi egészségre és biztonságra vagy a környezetre valószínűsíthetően súlyos és jelentős hatást gyakorló esemény sürgős megelőzése vagy hatásainak sürgős enyhítése miatt van szükség. Kellően indokolt sürgős esetekben az értékesítésre, szállításra, átruházásra vagy kivitelre előzetes engedély nélkül is sor kerülhet, feltéve, hogy az exportőr az értékesítést, szállítást, átruházást vagy kivitelt követő öt munkanapon belül értesíti a hatáskörrel rendelkező hatóságot, részletesen megindokolva az előzetes engedély nélküli értékesítést, szállítást, átruházást vagy kivitelt.

(6) A hatáskörrel rendelkező hatóságok az (5) bekezdésben meghatározott feltételek mellett érvényteleníthetik, felfüggeszthetik, módosíthatják vagy visszavonhatják az általuk megadott exportengedélyt.

(7) Amennyiben egy hatáskörrel rendelkező hatóság az engedély iránti kérelmet elutasítja, vagy az (5) vagy (6) bekezdésnek megfelelően érvénytelenít, felfüggeszt, lényegesen korlátoz vagy visszavon egy engedélyt, az érintett tagállam értesíti erről a többi tagállamot és a Bizottságot, és megosztja velük a releváns információkat, betartva egyúttal a kölcsönös segítségnyújtásról szóló 515/97/EK tanácsi rendeletnek az ilyen információk bizalmasságára vonatkozó rendelkezéseit.

(8) Mielőtt egy tagállam az (5) bekezdéssel összhangban megadna egy olyan ügyletre vonatkozó engedélyt, amely lényegében ugyanolyan, mint amelyre vonatkozóan más tagállam vagy tagállamok az engedélyt a (6) és a (7) bekezdésben előírtaknak megfelelően megtagadták, és a megtagadás még mindig érvényes, a szóban forgó tagállam először azon tagállammal vagy tagállamokkal konzultál, amelyek az engedély megadását megtagadták. Ha e konzultációkat követően az érintett tagállam mégis úgy határoz, hogy az engedélyt megadja, úgy erről tájékoztatja a többi tagállamot és a Bizottságot, rendelkezésre bocsátva a döntését indokoló valamennyi információt.

3a. cikk

(1) Tilos közvetlenül vagy közvetve az oroszországi – beleértve az Oroszország kizárólagos gazdasági övezetében vagy kontinentális talapzatán folytatott – feltárási és kitermelési projektek alábbi kategóriáihoz szükséges kapcsolódó szolgáltatásokat nyújtani:

a) 150 m-t meghaladó tengermélységben végzett kőolajfeltárás és -kitermelés;

b) az északi-sarkkörtől északra fekvő tengeri területeken folytatott kőolajfeltárás és -kitermelés;

c) olyan projektek, amelyek során palakőzetekben található készletekből hidraulikus rétegrepesztés (frakkolás) révén olaj termelhető ki; nem tartozik ide az olyan, palakőzeteken keresztül végzett feltárás és kitermelés, amelynek célja nem palalelőhelyen található olaj helyének meghatározása és kivonása.

E bekezdés alkalmazásában a »kapcsolódó szolgáltatások«:

i) fúrás;

ii) fúrólyuk-vizsgálat;

iii) fúrólyuk-szelvényezési és kútkiképzési szolgáltatások;

iv) speciális úszó tartályhajók szállítása.

(2) Az (1) bekezdésben foglalt tilalmak nem érintik a 2014. szeptember 12. előtt megkötött szerződésekből vagy keretmegállapodásokból vagy az ilyen szerződések végrehajtásához szükséges kiegészítő szerződésekből eredő kötelezettségek végrehajtását.

(3) Az (1) bekezdésben foglalt tilalom nem alkalmazandó, amennyiben a szóban forgó szolgáltatásokra az emberi egészségre és biztonságra vagy a környezetre valószínűsíthetően súlyos és jelentős hatást gyakorló esemény sürgős megelőzése vagy hatásainak enyhítése miatt van szükség.

A szolgáltató az e bekezdés értelmében végzett bármilyen tevékenységről öt munkanapon értesíti [helyesen: öt munkanapon belül értesíti] a hatáskörrel rendelkező hatóságot, részletesen megindokolva az előzetes engedély nélküli értékesítést, szállítást, átruházást vagy kivitelt.

4. cikk

[…]

(3) Az alábbiak biztosításához az érintett hatáskörrel rendelkező hatóság engedélye szükséges:

a) a II. mellékletben felsorolt termékekhez vagy az ilyen termékek rendelkezésre bocsátásához, előállításához, karbantartásához és használatához kapcsolódó technikai segítségnyújtás vagy közvetítői szolgáltatás közvetlenül vagy közvetve bármilyen oroszországi – beleértve Oroszország kizárólagos gazdasági övezetén és kontinentális talapzatán belüli – természetes vagy jogi személy, szervezet vagy szerv részére, vagy, amennyiben az ilyen segítségnyújtás oroszországi – beleértve Oroszország kizárólagos gazdasági övezetén és kontinentális talapzatán belüli – felhasználású termékekre vonatkozik, bármilyen más országbeli bármilyen más személy, szervezet vagy szerv részére;

b) a II. mellékletben említett termékekhez kapcsolódó finanszírozás vagy pénzügyi támogatás – beleértve mindenekelőtt az említett termékek értékesítésével, szállításával, átruházásával vagy kivitelével kapcsolatos, vagy az ahhoz kapcsolódó technikai segítségnyújtásra irányuló támogatásokat, kölcsönöket és exporthitel-biztosításokat – közvetlenül vagy közvetve bármilyen oroszországi – beleértve Oroszország kizárólagos gazdasági övezetén és kontinentális talapzatán belüli – természetes vagy jogi személy, szervezet vagy szerv részére, vagy, amennyiben az ilyen segítségnyújtás oroszországi – beleértve Oroszország kizárólagos gazdasági övezetén és kontinentális talapzatán belüli – felhasználású termékekre vonatkozik, bármilyen más országbeli bármilyen más személy, szervezet vagy szerv részére.

A 3. cikk (5) bekezdésében említett kellően indokolt sürgős esetekben az e bekezdésben említett szolgáltatások nyújtására előzetes engedély nélkül is sor kerülhet, feltéve, hogy a szolgáltató a szolgáltatásnyújtást követő öt munkanapon belül értesíti a hatáskörrel rendelkező hatóságot.

(4) Amennyiben az e cikk (3) bekezdése szerinti engedélyt kérnek, a 3. cikk és különösen annak (2) és (5) bekezdése értelemszerűen alkalmazandó.

5. cikk

[…]

(2) Tilos a 2014. szeptember 12. után kibocsátott, 30 napot meghaladó futamidejű átruházható értékpapírokat és pénzpiaci eszközöket közvetlenül vagy közvetve vásárolni, értékesíteni, kibocsátásukhoz befektetési szolgáltatást vagy egyéb segítséget nyújtani, illetve ezekkel kapcsolatos bármely egyéb tranzakciót végrehajtani, amennyiben azokat a következők bocsátották ki:

[…]

b) a VI. mellékletben felsorolt, oroszországi székhelyű állami ellenőrzés alatt vagy 50%-nál magasabb arányban állami tulajdonban álló olyan jogi személy, szervezet vagy szerv, amely teljes eszközértékének becsült értéke feltehetőleg meghaladja az egybillió orosz rubelt, és amely becsült bevételének legalább 50%-a nyersolaj vagy kőolajtermékek értékesítéséből vagy szállításából ered [tudniillik a Rosneft, a Transneft, a Gazprom Neft];

c) olyan Unión kívüli székhelyű jogi személy, szervezet vagy szerv, amely tulajdonosi jogainak több mint 50%-ával közvetve vagy közvetlenül az e bekezdés a) vagy b) pontjában felsorolt valamely szervezet rendelkezik; vagy

d) olyan jogi személy, szervezet vagy szerv, amely az e bekezdés a), b) vagy c) pontjában említett valamely szervezet nevében vagy irányítása szerint jár el.

(3) Tilos 2014. szeptember 12. után – akár közvetlenül, akár közvetve – az (1) vagy a (2) bekezdésben említett bármely jogi személy, szervezet vagy szerv számára 30 napot meghaladó futamidővel új kölcsönt vagy hitelt nyújtani vagy kölcsön- vagy hitelnyújtás céljából létrejött megállapodásban részt venni.A tilalom nem alkalmazandó az alábbiakra:

a) olyan kölcsönök vagy hitelek, amelyek konkrét és dokumentált célja áruknak az Unió és bármely harmadik állam közötti olyan behozatalának, illetve kivitelének, valamint nem pénzügyi szolgáltatásoknak az Unió és bármely harmadik állam közötti olyan nyújtásának a finanszírozása, amely nem esik korlátozó intézkedések hatálya alá, ideértve egy másik harmadik országból származó árukkal vagy szolgáltatásokkal kapcsolatos, az export- vagy importszerződés teljesítéséhez szükséges kiadást; vagy

b) olyan kölcsönök, amelyek konkrét és dokumentált célja olyan sürgősségi finanszírozás biztosítása, amely az Unióban székhellyel rendelkező jogi személyekre vonatkozó tőke- és likviditási kritériumoknak való megfelelés érdekében szükséges, és e jogi személyek több mint 50%-ban egy, a III. mellékletben említett szervezet tulajdonában állnak.

[…]

8. cikk

(1) A tagállamok megállapítják az e rendelet rendelkezéseinek megsértése esetén alkalmazandó szankciókra vonatkozó szabályokat, és minden szükséges intézkedést megtesznek azok alkalmazásának biztosítása érdekében. Az elrendelt szankcióknak hatásosnak, arányosnak és visszatartó erejűnek kell lenniük.

(2) A tagállamok e rendelet hatálybalépését követően haladéktalanul értesítik a Bizottságot az (1) bekezdésben említett szabályokról, majd ezt követően azok későbbi módosításairól.

[…]

11. cikk

(1) Nem érvényesíthetők az olyan szerződésekkel vagy ügyletekkel kapcsolatos, bármilyen formájú igények, amelyek érvényesítését az e rendelet alapján előírt intézkedések közvetlenül vagy közvetve, egészben vagy részben befolyásolják, ideértve a kártérítési vagy egyéb hasonló jellegű igényeket, mint például beszámítási követelést vagy garanciaérvényesítés keretében benyújtott igényt, különösen kötvény, garancia vagy viszontgarancia – különösen pénzügyi garancia vagy pénzügyi viszontgarancia – kifizetésére, illetve meghosszabbítására irányuló bármilyen igényt, amennyiben azokat az alábbiak kívánják érvényesíteni:

a) az 5. cikk (1) bekezdésének b) és c) pontjában, az 5. cikk (2) bekezdésének c) és d) pontjában említett vagy a VI. mellékletben felsorolt szervezetek [tudniillik a Rosneft, Transneft, a Gazprom Neft];

b) bármely egyéb orosz személy, szervezet vagy szerv;

c) az e bekezdés a) vagy b) pontjában említett személyek, szervezetek vagy szervek valamelyikén keresztül, illetve nevében eljáró személyek, szervezetek vagy szervek.

(2) Egy igény érvényesítésére vonatkozó bármely eljárás során az igényt érvényesíteni kívánó személyre hárul a bizonyítás terhe arra vonatkozóan, hogy az igény teljesítését nem tiltja az (1) bekezdés.

(3) Ez a cikk nem érinti az (1) bekezdésben említett személyeknek, szervezeteknek és szerveknek e rendelettel összhangban fennálló, a szerződéses kötelezettségek teljesítése elmaradásának jogszerűségével kapcsolatos bírósági felülvizsgálathoz való jogát.”

III – Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

16. 2014. március 6-án az uniós tagállamok állam, illetve kormányfői határozottan elítélték, hogy „az Oroszországi Föderáció indokolatlanul megsértette Ukrajna szuverenitását és területi integritását”.[5] Felszólították az Oroszországi Föderációt, hogy a vonatkozó megállapodásokkal összhangban haladéktalanul irányítsa vissza fegyveres erőit azok állandó állomáshelyére. Az Oroszországi Föderációval a vízumkérdésekről folytatott kétoldalú, valamint a partnerségi és együttműködési megállapodás helyébe lépő átfogó új megállapodásról szóló megbeszélések felfüggesztéséről is határoztak. Mindazonáltal hangsúlyozták, hogy a válság megoldását az Ukrajna kormánya és az Oroszországi Föderáció közötti tárgyalások révén kellene megtalálni.

5 — Az állam- és kormányfők nyilatkozata Ukrajnával összefüggésben, Brüsszel, 2014. március 6.

17. Az Unió állam-, illetve kormányfői hozzátették, hogy amennyiben záros határidőn belül nem sikerül eredményeket elérni, utazási tilalmakról és a vagyoni eszközök befagyasztásáról rendelkeznek azon személyekkel szemben, akik felelősek az Ukrajna területi integritását, szuverenitását és függetlenségét aláásó vagy fenyegető intézkedésekért.

18. E nyilatkozat végrehajtása érdekében a Tanács elfogadta az Ukrajna területi integritását, szuverenitását és függetlenségét aláásó vagy fenyegető intézkedések miatti korlátozó intézkedésekről szóló, 2014. március 17-i 269/2014/EU rendeletet,[6] amely az I. mellékletében felsorolt személyekkel szemben elrendelte a fent hivatkozott intézkedéseket.

19. 2014. július 31-én, mivel úgy ítélte meg, hogy az Oroszországi Föderáció nem tett eleget az Unió kéréseinek, és tekintettel az Ukrajna területi integritása, szuverenitása és függetlensége elleni támadások folytatására, a Tanács egy további jelentős korlátozó intézkedéscsomagot fogadott el, tudniillik a 2014/512 határozatot és a 833/2014 rendeletet, amelyek egyéb orosz vállalkozások közt a Rosneft Oil Company OJSC-t (a továbbiakban: Rosneft) is célozzák, amelynek tevékenysége kiterjed a feltárásra, kitermelésre, szénhidrogének finomítására, valamint nyersolaj és gáz forgalomba hozatalára Oroszországban és külföldön.

20. A Rosneft a feltárási és kitermelési tevékenységét Oroszország szénhidrogénben gazdag tartományaiban és az orosz kontinentális talapzaton végzi. Feltárási tevékenységét 150 métert meghaladó tengermélységben és palakőzetekben is végzi.

21. A Rosneft részvényeinek többsége (69,5%) a Rosneftegaz OJSC tulajdonában van, amely részvénytársaság teljes egészében az Oroszországi Föderáció tulajdona. Részvényeinek egy kisebb része (19,75%) a BP Russian Investments Ltd tulajdonában van, amely a BP plc. brit kőolajtársaság leányvállalata. A társaság jegyzett tőkéjének fennmaradó 10,75%-át a tőzsdén jegyzik.

22. Az Egyesült Királyságban a Her Majesty's Treasury (államkincstár) és a Secretary of State for Business, Innovation and Skills (kereskedelmi, innovációs és szakképzési miniszter) az Oroszországi Föderáció Ukrajnában folytatott intézkedéseire válaszul hozott korlátozó intézkedésekről rendelkező uniós jogszabályok végrehajtásáért felelős hatóságok.

23. A Financial Conduct Authority-ra (a pénzügyi magatartást figyelő hatóság, a továbbiakban: FCA) szintén vonatkozik a 2014/512 határozat és a 833/2014 rendelet, és meg kell vizsgálnia azoknak a saját kötelezettségeire és jogi célkitűzéseire gyakorolt hatását. Következésképpen, ha úgy tűnne, hogy tiltott értékpapírokat bocsátottak ki, és ez az FCA által szabályozott piacok integritását vagy a fogyasztók védelmét veszélyezteti, az FCA köteles lenne megvizsgálni, hogy adott esetben milyen intézkedéseket kell tennie e kockázat megelőzése vagy elkerülése érdekében.

24. A Törvényszék Hivatalához 2014. október 9-én benyújtott keresetlevelével a Rosneft az EUMSZ 263. cikk negyedik bekezdése alapján a 2014/512 határozat és a 833/2014 rendelet megsemmisítése iránti keresetet nyújtott be.[7]

25. A High Court of Justice (England & Wales), Queen's Bench Division (Divisional Court) (Legfelsőbb Bíróság [Anglia és Wales], Egyesült Királyság) előtt 2014. november 20-án benyújtott bírósági felülvizsgálat iránti keresetében a Rosneft a 2014/512 határozat és a 833/2014 rendelet, valamint egyes, az Egyesült Királyság hatóságai által a 833/2014 rendelet bizonyos aspektusainak végrehajtása

6 — HL L 78., 6. o.

7 — A folyamatban levő NK Rosneft és társai kontra Tanács ügy (T-715/14).

érdekében elfogadott intézkedések jogszerűségét, különösen az e rendelet megsértése esetén előírt büntetőjogi szankciók érvényességét,[8] az FCA-nak a „pénzügyi támogatás” fogalmával kapcsolatos egyes értelmezéseit, valamint a rendeletnek az FCA általi értelmezését és annak egyes értékpapírokra történő alkalmazását vitatja.[9]

26. 2015. február 9-i ítéletével[10] a High Court of Justice (England & Wales), Queen's Bench Division (Divisional Court) (Legfelsőbb Bíróság [Anglia és Wales], Egyesült Királyság) úgy ítélte meg, hogy az előtte folyamatban levő jogvita eldöntéséhez meg kell határoznia, hogy a 2014/512 határozat és a 833/2014 rendelet egyes rendelkezései érvénytelenek-e, ezt pedig a Foto-Frost ítélettel (314/85, EU:C:1987:452) összhangban nem teheti meg anélkül, hogy előzetes döntéshozatal iránti kérelmet terjesztene elő a Bírósághoz.

27. Ezen túlmenően úgy ítéli meg, hogy még ha ezek a rendelkezések érvényesek is, nem biztos, hogy értelmezésüket és alkalmazásukat illetően más tagállamok bíróságai ugyanezekre a következtetésekre jutnának. Egyes alapvető jelentőségű pontokkal kapcsolatban egyébiránt a különböző tagállamok illetékes hatóságainak értelmezései közötti jelentős eltérésekre mutatott rá.

28. E körülmények között a High Court of Justice (England & Wales), Queen's Bench Division (Divisional Court) (Legfelsőbb Bíróság [Anglia és Wales], Egyesült Királyság) felfüggesztette az eljárást, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjesztette a Bíróság elé:

„1) Különösen az EUMSZ 19. cikk (1) bekezdésére, az EUMSZ 24. cikkre, az EUMSZ 40. cikkre, a[z] [Európai Unió Alapjogi Chartája (a továbbiakban: Charta)] 47. cikkére, valamint az EUMSZ 275. cikk második bekezdésére tekintettel, rendelkezik-e a Bíróság hatáskörrel arra, hogy előzetes döntést hozzon az EUMSZ 267. cikk alapján a [2014/512] határozat 1. cikke (2) bekezdése b)–d) pontjának, 1. cikke (3) bekezdésének, 4., 4a. és 7. cikkének, valamint III. mellékletének érvényességét illetően?

2. a) Érvénytelenek-e az uniós rendelet és – amennyiben a Bíróság rendelkezik hatáskörrel – a határozat következő rendelkezései (a továbbiakban: releváns intézkedések):

   i) a [2014/512] határozat 4. és 4a. cikke;

   ii) a [833/2014] rendelet 3. és 3a. cikke, 4. cikkének (3) és (4) bekezdése, valamint II. melléklete;

   (a továbbiakban együttesen: olajágazati rendelkezések);

   iii) a határozat 1. cikke (2) bekezdésének b)–d) pontja, 1. cikkének (3) bekezdése, valamint III. melléklete;

   iv) az uniós rendelet 5. cikke (2) bekezdésének b)–d) pontja, 5. cikkének (3) bekezdése, valamint VI. melléklete;

8 — Lásd: az Ukrajnával kapcsolatos (3. sz.) 2014. évi rendelet (az Európai Unió pénzügyi szankciói) (The Ukraine [European Union Financial Sanctions] [No. 3] Regulations 2014, SI 2014/2054), amelyeket ezt követően az Ukrajnával kapcsolatos (3. sz.) (módosított) 2014. évi rendelet (az Európai Unió pénzügyi szankciói) (The Ukraine [European Union Financial Sanctions] [No. 3] [Amendment] Regulations 2014, SI 2014/2445), valamint a kivitel ellenőrzésére vonatkozó 2014. évi rendelet (Oroszországgal, a Krím-félszigettel és Szevasztopollal kapcsolatos szankciók) (The Export Control [Russia, Crimea and Sevastopol Sanctions] Order 2014, SI 2014/2357), amelyet ezt követően a kivitel ellenőrzésére vonatkozó (módosított) 2014. évi rendelet (Oroszországgal, a Krím-félszigettel és Szevasztopollal kapcsolatos szankciók) (The Export Control [Russia, Crimea and Sevastopol Sanctions] [Amendment] Order 2014, SI 2014/2932) módosított.

9 — Átruházható értékpapírokról, amelyeket értékpapírt megtestesítő nemzetközi okirat (Global Depository Receipts, a továbbiakban: GDR) formájában adtak ki röviddel azelőtt, amelyek a Rosneft részvényeire vonatkoztak, és amelyek szerepeltek a hivatalos tőzsdei forgalmazási jegyzéken és azokkal a londoni tőzsdén kereskednek.

10 — Lásd: *R (OJSC Rosneft Oil Company) v Her Majesty's Treasury and ors* [2015] EWHC 248 (Admin).

(a továbbiakban együttesen: értékpapírokra és kölcsönzésre vonatkozó rendelkezések);

v) a [2014/512] határozat 7. cikke;

vi) a [833/2014] rendelet 11. cikke.

2. b) Amennyiben a releváns intézkedések érvényesek, ellentétes-e a jogbiztonság elvével és a *nulla poena sine lege certa* elvvel, ha valamely tagállam a [833/2014] rendelet 8. cikke alapján büntetőjogi szankciókat vezet be, mielőtt a Bíróság kellőképpen pontosította volna az adott bűncselekmény hatályát?

3) Amennyiben a 2. kérdés a) pontjában említett releváns tilalmak vagy korlátozások érvényesek:

a) A [833/2014] rendelet 4. cikkének (3) bekezdésében szereplő »pénzügyi támogatás« fogalma magában foglalja-e valamely bank vagy egyéb pénzügyi intézmény részéről pénzforgalmi művelet végrehajtását?

b) Az uniós rendelet 5. cikke értelmében tilos-e a VI. mellékletben felsorolt szervezetek valamelyikével létrejött letéti megállapodás alapján 2014. szeptember 12-én vagy azt követően kibocsátott [GDR-ek] kibocsátása vagy egyéb kezelése, e szervezetek valamelyikének olyan részvényei vonatkozásában, amelyeket 2014. szeptember 12. előtt bocsátottak ki?

c) Amennyiben a Bíróság úgy véli, hogy vannak olyan nem egyértelmű pontok, amelyek a Bíróság további iránymutatásával tisztázhatók, mi a határozat 4. cikkében és az uniós rendelet 3. és 3a. cikkében szereplő »pala« és a »150 m-t meghaladó tengermélység« fogalmak helyes értelmezése? Különösen, amennyiben a Bíróság szükségesnek és megfelelőnek tartja, tudná-e földtanilag értelmezni a »palának« a rendelet végrehajtása során alkalmazandó fogalmát, és tudná-e tisztázni, hogy a »150 m-t meghaladó tengermélységet« a fúrás pontjától vagy máshonnan kell-e mérni?”

29. 2015. március 26-i végzésével a Törvényszék elnöke az Európai Unió Bírósága alapokmánya 54. cikke harmadik bekezdésének megfelelően felfüggesztette az NK Rosneft és társai kontra Tanács ügyben (T-715/14) benyújtott megsemmisítés iránti keresetet a Bíróságnak a jelen ügyben meghozandó határozatáig.

IV – A Bíróság előtti eljárás

30. A jelen előzetes döntéshozatal iránti kérelmet 2015. február 18-án nyújtották be a Bírósághoz. A Rosneft, az FCA, az Egyesült Királyság Kormánya, valamint a cseh, a német, az észt és a francia kormány, továbbá a Tanács és a Bizottság terjesztett elő írásbeli észrevételeket.

31. 2016. február 23-án tárgyalást tartottak, amelyen a Rosneft, az FCA, az Egyesült Királyság Kormánya, valamint a cseh, a német, az észt, a francia és a lengyel kormány, továbbá a Tanács és a Bizottság előadta szóbeli észrevételeit.

V – Elemzés

A – *Az első kérdésről*

32. Az első kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság azt kérdezi, hogy rendelkezik-e a Bíróság hatáskörrel arra, hogy előzetes döntést hozzon a 2014/512 határozat 1. cikke (2) bekezdése b)-d) pontjának, 1. cikke (3) bekezdésének, 4., 4a. és 7. cikkének, valamint III. mellékletének érvényességét illetően az EUSZ 19. cikkre, az EUSZ 24. cikkre, az EUSZ 40. cikkre, az EUMSZ 275. cikkre, valamint a Charta 47. cikkére tekintettel.

1. Az elfogadhatóságról

33. Az észt kormány és a Tanács vitatja az első kérdés elfogadhatóságát, mivel az arra adandó válasz álláspontjuk szerint nem szükséges ahhoz, hogy a kérdést előterjesztő bíróság az alapeljárásban döntést hozzon.

34. Azt javaslom a Bíróságnak, hogy utasítsa el ezt az elfogadhatatlansági kifogást, mivel a Bíróság hatásköre jelen előzetes döntéshozatal iránti kérelem elbírálására értelemszerűen előfeltétele a kérdést előterjesztő bíróság által feltett további kérdések elemzésének (amelyek relevanciáját senki sem vitatja). Ez a kérdés továbbá az állandó ítélkezési gyakorlat szerint „eljárásgátló jellegű, [és] az ilyen kérdést a Bíróság az eljárás során bármikor, akár hivatalból is vizsgálhatja” [11].

35. A kérdést előterjesztő bíróságnak továbbá tudnia kell, hogy van-e a Bíróságnak hatásköre, hogy megállapíthassa, kötve van-e a Bíróság másodlagos uniós jogi aktusok érvényessége felülvizsgálatára vonatkozó monopóliumához. [12]

2. A Bíróságnak a KKBP jogi aktusok érvényességére és értelmezésére vonatkozó előzetes döntéshozatali hatásköréről

a) A főszabály: bírósági felülvizsgálat (EUSZ 19. cikk, EUMSZ 263. cikk, EUMSZ 277. cikk és EUMSZ 267. cikk)

36. A Bíróság a híres Les Verts kontra Parlament ügyben hozott ítéletében (294/83, EU:C:1986:166) megállapította, „az [Unió] jogközösség, amennyiben sem a tagállamok, sem pedig az intézmények nem mentesek annak vizsgálata alól, hogy jogi aktusaik megfelelnek-e az alkotmányos alapchartának, azaz az [EUM-]Szerződésnek”. Ezzel lehetővé tette, hogy megsemmisítés iránti keresetet lehessen benyújtani a Parlament jogi aktusaival szemben, még akkor is, ha ez utóbbira nem is hivatkoztak kifejezetten olyan intézményként, amelynek jogi aktusai a korábbi EGK 173. cikk első bekezdése (jelenleg EUMSZ 263. cikk) értelmében a jogszerűségükre irányuló vizsgálat tárgyát képezhették. [13]

11 — Elitaliana kontra Eulex Kosovo ítélet (C-439/13 P, EU:C:2015:753, 37. pont). Lásd továbbá ebben az értelemben: Sahlstedt és társai kontra Bizottság ítélet (C-362/06 P, EU:C:2009:243, 22. pont); Bizottság kontra Ciprus ítélet (C-340/10, EU:C:2012:143, 20. pont).

12 — Lásd: Kokott főtanácsnok 2/13 véleményre vonatkozó állásfoglalását (EU:C:2014:2475, 100. pont).

13 — A Parlamentnek ez a passzív legitimációja a megsemmisítés iránti keresetek terén kiegészült az aktív legitimációval is, amelyet a Parlament kontra Tanács ítélet (C-70/88, EU:C:1990:217) mondott ki. A Bíróság ebben megállapította, hogy bár az EGK-Szerződés szövege nem sorolta a Parlamentet azon intézmények közé, amelyek megsemmisítés iránti keresetet nyújthatnak be, ez olyan „eljárási hiányosság”, amely nem előzheti meg az Európai Közösségeket alapító szerződésekben meghatározott intézményi egyensúly fenntartásához és tiszteletben tartásához fűződő alapvető érdeket” (26. pont).

37. Az EUSZ 19. cikk az uniós bíróságra ruházza a feladatot, hogy „biztosít[sa] a jog tiszteletben tartását a Szerződések értelmezése és alkalmazása során”, és a tagállamokat kötelezi, hogy megteremtsék azokat a jogorvoslati lehetőségeket, amelyek az uniós jog által szabályozott területeken a hatékony jogvédelem biztosításához szükségesek.

38. Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint ugyanis „az EUM-Szerződés egyrészt a 263. cikkével és a 277. cikkével, másrészt a 267. cikkével teljes jogorvoslati és eljárási rendszert hozott létre, amelynek célja, hogy biztosítsa az uniós jogi aktusok jogszerűségének felülvizsgálatát, az uniós bíróságra ruházva azt” [14].

b) „Carve out”: a KKBP keretében elfogadott egyes jogi aktusok joghatóság alóli mentessége (EUSZ 24. cikk (1) bekezdésének második albekezdése, és EUMSZ 275. cikk első bekezdése)

39. Első ránézésre a Bíróság hatásköre a KKBP területén az EUSZ 24. cikk (1) bekezdésének második albekezdése és az EUMSZ 275. cikk első bekezdése alapján kizártnak tűnik.

40. E rendelkezések megvizsgálását megelőzően azonban rá kell mutatni, hogy annak ellenére, hogy a Parlament kontra Tanács ítélet (C-130/10, EU:C:2012:472), a Tanács kontra Manufacturing Support & Procurement Kala Naft ítélet (C-348/12 P, EU:C:2013:776), a Parlament kontra Tanács ítélet (C-658/11, EU:C:2014:2025), valamint a Gbagbo és társai kontra Tanács ítélet (C-478/11 P–C-482/11 P, EU:C:2013:258) alkalmával a Bíróságnak lehetősége volt megvizsgálni hatáskörének kérdését a KKBP területén, a 2/13 vélemény (EU:C:2014:2454) 251. pontjában mégis azt mondta ki, hogy „még nem volt alkalma arra, hogy a KKBP területén pontosítsa hatásköre [EUSZ 24. cikk (1) bekezdésének második bekezdéséből, valamint az EUMSZ 275. cikkből] eredő korlátozásának terjedelmét”. A Bíróság tehát úgy ítélte meg véleményének 252. pontjában, hogy „az uniós jog jelen állapotában a KKBP keretében elfogadott bizonyos jogi aktusok kívül esnek a Bíróság felülvizsgálatán”, nem határozta azonban meg ezeket a jogi aktusokat. [15]

41. Egyébiránt, bár az uniós jogi aktusok jogszerűségének vizsgálata a főszabály (EUSZ 19. cikk, EUMSZ 263. cikk, EUMSZ 277. cikk és EUMSZ 267. cikk), az EUSZ 24. cikk (1) bekezdésének második albekezdése, valamint az EUMSZ 275. cikk első bekezdése „carve-out” kikötést vezet be az uniós bíróság hatáskörével kapcsolatban, másként fogalmazva „a Bíróságnak az EUSZ 19. cikk értelmében biztosított általános hatáskörére vonatkozó szabálytól való eltérést vezet be, [következésképpen] e rendelkezéseket megszorítóan kell értelmezni” [16].

42. Meg kell jegyezni, hogy eltérés van az EUSZ 24. cikk (1) bekezdése második albekezdésének és az EUMSZ 275. cikk első bekezdésének szövege között.

14 — Lásd: Inuit Tapiriit Kanatami és társai kontra Parlament és Tanács ítélet (C-583/11 P, EU:C:2013:625, 92. pont). Lásd továbbá ebben az értelemben: Les Verts kontra Parlament ítélet (294/83, EU:C:1986:166, 23. pont); Unión de Pequeños Agricultores kontra Tanács ítélet (C-50/00 P, EU:C:2002:462, 40. pont); Telefónica kontra Bizottság ítélet (C-274/12 P, EU:C:2013:852, 57. pont); T & L Sugars és Sidul Açúcares kontra Bizottság ítélet (C-456/13 P, EU:C:2015:284, 45. pont),; Pesquerias Riveirenses és társai kontra Tanács végzés (C-164/14 P, EU:C:2015:111, 40. pont).

15 — A Bíróság mindazonáltal nem fogadta el Kokott főtanácsnok nagyon világos feltevését, amely szerint a Bíróságnak nincs hatásköre előzetes döntéshozatal keretében a KKBP-re vonatkozó jogi aktusok érvényességéről határozni, ami lehetővé tenné a tagállami bíróságok számára, hogy az uniós jog alkalmazásának kötelezettsége mellett maguk értékeljék az ilyen típusú jogi aktusok jogszerűségét, és eltekintsenek azok alkalmazásától, ha azokat jogsértőnek ítélik (lásd Kokott főtanácsnok 2/13 véleményhez kapcsolódó állásfoglalásának [EU:C:2014:2475] 82–103. pontját).

16 — Parlament kontra Tanács ítélet (C-658/11, EU:C:2014:2025, 70. pont). Lásd továbbá ebben az értelemben: Elitaliana kontra Eulex Kosovo ítélet (C-439/13 P, EU:C:2015:753, 42. pont).

43. Az EUMSZ 24. cikk (1) bekezdése második albekezdésének utolsó mondata szerint „[a]z Európai Unió Bírósága *e rendelkezésekre* vonatkozóan nem rendelkezik hatáskörrel” [17], míg az EUMSZ 275. cikk első bekezdése kimondja, hogy „[a]z Európai Unió Bírósága nem rendelkezik hatáskörrel [*a KKBP-re] vonatkozó rendelkezések, valamint az azok alapján elfogadott jogi aktusok tekintetében*” [18].

44. Az EUMSZ 275. cikk első bekezdésében a „[KKBP-re] vonatkozó rendelkezések” fogalom használata azt a téves benyomást keltheti, hogy az uniós bíróságnak semmilyen hatásköre nincs az EUM-Szerződés olyan rendelkezéseivel összefüggésben, amelyek ugyan nem a KKBP területére tartoznak, de kapcsolatban állnak azzal.

45. A Bíróság sosem fogadta el az EUMSZ 275. cikk első bekezdésének ezt a meglehetősen tág értelmezését. Ellenkezőleg, úgy ítélte meg, hogy az EUSZ 37. cikken, amely az EU-Szerződés KKBP-re vonatkozó rendelkezései közé tartozik, valamint az EUMSZ 218. cikk (5) és (6) bekezdésén alapuló jogi aktusok nem mentesülnek a bírósági felülvizsgálat alól, mivel a KKBP-vel nyilvánvalóan kapcsolatos EUMSZ 218. cikk „általános hatályú, tehát arra szolgál, hogy ezt főszabály szerint az Unió által valamennyi cselekvési területén megtárgyalt és megkötött nemzetközi megállapodásra alkalmazzák, a KKBP-t is beleértve” [19].

46. Mivel az EUSZ 24. cikk (1) bekezdése második albekezdésének utolsó mondata csak „*e rendelkezésekre* vonatkozóan” [20] zárja ki a Bíróság hatáskörét, úgy vélem, amint azt írásbeli észrevételeinek 40. pontjában a Bizottság is előadja, hogy e hivatkozás az EU-Szerződés V. címe 2. fejezetének címére utal, amely a „közös kül- és biztonságpolitikára vonatkozó különös rendelkezések” címet viseli, és amelynek része az említett cikk is.

47. Az EUSZ 24. cikk (1) bekezdésének második albekezdésében, valamint az EUMSZ 275. cikk első bekezdésében foglalt „carve-out” kikötés tehát csak az EUSZ 23. cikktől EUSZ 46. cikkig terjedő cikkeket, valamint az ezek alapján elfogadott uniós jogi aktusokat érinti. [21]

48. A Tanács által az EUMSZ 215. cikk alapján elfogadott rendeletek tehát nem tartoznak az említett „carve-out” kikötés hatálya alá. Az alapeljárás felei és valamennyi beavatkozó fél a jelen ügyben egyetért abban, hogy a Tanács által az EUMSZ 215. cikk alapján elfogadott rendeletek, mint a jelen esetben a 833/2014 rendelet, az EUSZ 19. cikk értelmében az uniós bíróságnak a jogszerűségük felülvizsgálatára irányuló általános hatásköre alá tartoznak, így a vita a felülvizsgálat mértékére és a Tanács számára biztosított mérlegelési mozgástérre korlátozódik. Ezen túlmenően a Bíróság előzetes döntéshozatal keretében már határozott a Lukasenko elnökkel és egyes fehérorosz tisztviselőkkel szembeni korlátozó intézkedésekről szóló, 2006. május 18-i 765/2006/EK tanácsi rendelet [22] értelmezéséről, amelynek jogalapja szintén a korábbi EK 301. cikk, jelenleg az EUMSZ 215. cikk. [23]

49. Ezen túlmenően ahhoz, hogy egy KKBP jogi aktus az EUSZ 24. cikk (1) bekezdésének második albekezdése, valamint az EUMSZ 275. cikk első bekezdése szerinti joghatóság alóli mentességben részesülhessen, nemcsak a jogalapnak kell az EUSZ 23. cikk és az EUSZ 46. cikk közé esnie, hanem annak tartalma is a KKBP végrehajtása keretébe kell, hogy tartozzon.

17 — Kiemelés tőlem.

18 — Kiemelés tőlem.

19 — Parlament kontra Tanács ítélet (C-658/11, EU:C:2014:2025, 72. pont).

20 — Kiemelés tőlem.

21 — Lásd: Tanács kontra Manufacturing Support & Procurement Kala Naft ítélet (C-348/12 P, EU:C:2013:776, 99. pont, amely a Manufacturing Support & Procurement Kala Naft kontra Tanács ítélet, T-509/10, EU:T:2012:201 36–38. pontjára utal); Parlament kontra Tanács ítélet (C-658/11, EU:C:2014:2025, 73. pont), valamint National Iranian Oil Company kontra Tanács ítélet (T-578/12, EU:T:2014:678, 35. pont), amelyet a National Iranian Oil Company kontra Tanács ítélet (C-440/14 P, EU:C:2016:128) helybenhagyott.

22 — HL L 134., 1. o.

23 — Lásd: Peftiev ítélet (C-314/13, EU:C:2014:1645).

50. Ennek megfelelően egy, az Európai Unió koszovói jogállamiság-missziójáról (EULEX KOSOVO) szóló 2008/124/KKBP együttes fellépés módosításáról szóló, 2011. november 24-i 2011/752/KKBP tanácsi határozattal [24] módosított, az Európai Unió koszovói jogállamiság-missziójáról, EULEX KOSOVO-ról szóló, 2008. február 4-i 2008/124/KKBP együttes fellépés [25] alapján folytatott misszió által meghozott intézkedésekkel szemben benyújtott megsemmisítés iránti kereset keretében a Bíróság az Elitaliana kontra Eulex Kosovo ítélet (C-439/13 P, EU:C:2015:753) 48. és 49. pontjában kimondta, hogy: „[…] a vitatott intézkedések – amelyek megsemmisítését az uniós közbeszerzési szerződésekre alkalmazandó jogszabályok megsértése okán kérték – olyan közbeszerzési szerződés odaítélésére vonatkoztak, amely az Unió költségvetését terhelő kiadásokkal járt. Ebből következik, hogy a szóban forgó közbeszerzés a költségvetési rendelet rendelkezéseinek hatálya alá tartozik”, és hogy „[a]z ügy körülményeire figyelemmel nem állapítható meg, hogy a Bíróság tekintetében az EUSZ 24. cikk (1) bekezdése második albekezdése utolsó mondatában, valamint az EUMSZ 275. cikkben előírt kivételes jellegű hatásköri korlátozás hatálya addig terjed, hogy kizárja azt, hogy a Bíróság hatáskörrel rendelkezzen a költségvetési rendeletnek a közbeszerzési szerződések odaítélésére vonatkozó rendelkezései értelmezése és alkalmazása tekintetében”.

c) „Claw-back”: a KKBP jogi aktusok korlátozott bírósági felülvizsgálata (az EUSZ 24. cikk (1) bekezdésének második albekezdése, valamint az EUMSZ 275. cikk második bekezdése)

i) Hatály

51. Amennyiben, és csak akkor, ha egy KKBP jogi aktus megfelel a jelen indítvány 47. és 49. pontjában foglalt két feltételnek, még azt is meg kell vizsgálni, hogy mindemellett az EUSZ 24. cikk (1) bekezdése második albekezdésének utolsó mondata és az EUMSZ 275. cikk második bekezdése által bevezetett „claw-back” kikötés értelmében az nem tartozik-e az EUSZ 19. cikk (1) bekezdése által az uniós bíróságra ruházott általános hatáskör hatálya alá.

52. Rá kívánok mutatni, hogy a Bíróság hatáskörének a KKBP területén a „carve-out” kikötés általi korlátozásának indoka az, hogy a KKBP jogi aktusok főszabály szerint csak a KKBP végrehajtásához kapcsolódó, tisztán politikai jellegű döntéseket hivatottak átültetni, amelyekkel szemben a bírósági felülvizsgálat fennállása nehezen lenne összeegyeztethető a hatalmi ágak szétválasztásával. [26]

53. Mindazonáltal a „claw-back” kikötés megfosztja a KKBP jogi aktust ettől a joghatóság alóli mentességtől, ha az túllép a KKBP keretein, ami megvalósul az olyan KKBP határozatok esetén, amelyeket ugyan az EU-Szerződés V. címének 2. fejezete alapján fogadnak el, azonban azok átlépnek az Unióra az EUM-Szerződésben ruházott hatáskörök területére, valamint az olyan KKBP határozatok esetén, amelyek természetes vagy jogi személyekre vonatkozóan rendelkeznek korlátozó intézkedések bevezetéséről.

54. A Bíróság ugyanis a Bizottság kontra Tanács ítélet (C-170/96, EU:C:1998:219) 14–18. pontjában már 1998-ban kimondta, hogy az EU-Szerződés M. cikke (az EUSZ 40. cikk elődje) alapján hatáskörrel rendelkezett „gondoskodni arról, hogy a Tanács állítása szerint az Európai Unióról szóló szerződés K.3. cikk (2) bekezdésének hatálya alá tartozó aktusok ne sértsék az EK-Szerződés rendelkezéseiben a Közösségnek juttatott hatásköröket” [27].

24 — HL L 310., 10. o.

25 — HL L 42., 92. o.

26 — Több tagállam jogában a kormányzati külpolitika végrehajtása az úgynevezett kormányzati jogi aktusok elmélete (lásd többek között: Conseil d'État [Franciaország], 1875. február 19., Prince Napoléon, Recueil Lebon, 155. o.), vagy a „justiciability” tana (lásd többek között: *R [Abbasi and anor] v Secretary of State for Foreign & Commonwealth Affairs and anor* [2002] EWCA Civ 1598, 99. és 106. bekezdés [Court of Appeal (England & Wales) (Civil Division) {fellebbviteli bíróság (Anglia és Wales) (polgári tanács) Egyesült Királyság}) értelmében nem tartozik bírósági felülvizsgálat alá.

27 — 16. pont. Lásd továbbá ebben az értelemben: Bizottság kontra Tanács ítélet (C-176/03, EU:C:2005:542, 39. pont); Bizottság kontra Tanács ítélet (C-440/05, EU:C:2007:625, 53. pont); Bizottság kontra Tanács ítélet (C-91/05, EU:C:2008:288, 33. pont).

55. Ugyanígy a természetes és jogi személyekkel szembeni, a Lisszaboni Szerződés hatálybalépését megelőző jogi aktusokban foglalt korlátozó rendelkezések jogszerűségének felülvizsgálatával kapcsolatos állandó ítélkezési gyakorlat értelmében „az olyan közös álláspontnak, amely tartalmánál fogva meghaladja az EU-Szerződésben az ilyen jellegű jogi aktusoknak szánt hatályt, a Bíróság felülvizsgálata alá kell tartoznia” [28], mert „[a]z előzetes döntéshozatal végett a Bírósághoz való fordulás lehetőségének […] a Tanács által hozott valamennyi, harmadik személyekkel szembeni joghatások kiváltására irányuló rendelkezés vonatkozásában, azok jellegétől vagy formájától függetlenül nyitva kell állnia” [29].

56. Az EUSZ 24. cikk (1) bekezdésének második albekezdésében és az EUMSZ 275. cikk második bekezdésben foglalt „claw-back” kikötés nem módosította alapvetően a Lisszaboni Szerződés elfogadását megelőzően fennállt helyzetet.

57. Meg kell állapítani, hogy amint a „carve-out” kikötés esetében, itt is szövegezési eltérés van a releváns rendelkezések között, ez alkalommal azonban az EUMSZ 275. cikk alkalmaz az EUSZ 24. cikk (1) bekezdése második albekezdésének utolsó mondatánál szűkebb fogalmakat.

58. Az EUSZ 24. cikk (1) bekezdése második albekezdésének utolsó mondata ugyanis kimondja, hogy az uniós bíróság hatáskörrel rendelkezik „[az EUSZ] 40. cikk[…] betartásának ellenőrzésére, valamint az [EUMSZ] 275. cikk második bekezdésében meghatározott, bizonyos határozatok *jogszerűségének felülvizsgálatára*” [30].

59. Ezzel szemben az EUMSZ 275. cikk második albekezdése értelmében az uniós bíróság hatáskörrel rendelkezik „az [EUSZ] 40. cikk betartásának ellenőrzése, valamint a Tanács által az [EUSZ] V. címének 2. fejezete alapján a természetes vagy jogi személyekre vonatkozóan elfogadott korlátozó intézkedéseket előíró határozatok jogszerűségének felülvizsgálatára irányuló, [*az EUMSZ] 263. cikk[…] negyedik albekezdése alapján hozzá benyújtott keresetek tekintetében*”.

60. Ami az EUSZ 40. cikk betartásának ellenőrzését illeti, a két rendelkezés azonos. Az uniós bíróság az EUSZ 40. cikk betartásának biztosítása érdekében a „carve-out” kikötés alá tartozó minden KKBP jogi aktust felülvizsgálhat. A „claw-back” kikötés ezen aspektusa tehát többek között lefedi az EUMSZ 215. cikk (1) és (2) bekezdése alapján elfogadott jogi aktusokat, amelyek egyszerre tartalmaznak intézkedéseket, amelyek részben vagy egészben egy vagy több harmadik országgal megszakítják vagy korlátozzák a gazdasági és pénzügyi kapcsolatokat, illetve amelyek természetes vagy jogi személyekre vonatkozóan írnak elő korlátozó intézkedéseket.

61. Mindazonáltal van egy jelentős különbség a szóban forgó két rendelkezés között, mivel az EUMSZ 275. cikk második albekezdése az EUMSZ 263. cikk negyedik albekezdése alapján hozzá benyújtott keresetekre korlátozza a természetes vagy jogi személyekre vonatkozóan elfogadott korlátozó intézkedéseket előíró határozatok jogszerűségének felülvizsgálatát, míg az EUSZ 24. cikk (1) bekezdése második albekezdésének utolsó mondata általában „az [EUMSZ] 275. cikk második bekezdésében meghatározott, bizonyos határozatok”, tudniillik „a Tanács által az [EUSZ] V. címének 2. fejezete alapján a természetes vagy jogi személyekre vonatkozóan elfogadott korlátozó intézkedéseket előíró határozatok” tekintetében állítja vissza a Bíróság felülvizsgálati hatáskörét.

28 — Lásd: Gestoras Pro Amnistía és társai kontra Tanács ítélet (C-354/04 P, EU:C:2007:115, 54. pont); Segi és társai kontra Tanács ítélet (C-355/04 P, EU:C:2007:116, 54. pont).

29 — Lásd: Gestoras Pro Amnistía és társai kontra Tanács ítélet (C-354/04 P, EU:C:2007:115, 53. pont); Segi és társai kontra Tanács ítélet (C-355/04 P, EU:C:2007:116, 53. pont).

30 — Kiemelés tőlem.

62. Márpedig a Bíróságnak a jelen indítvány 38. pontjában hivatkozott ítélkezési gyakorlatából kiderül, hogy a „jogszerűség felülvizsgálata”, amelyre az EUSZ 24. cikk (1) bekezdése második albekezdésének utolsó mondata utal, nem csak az EUMSZ 263. cikk negyedik albekezdése alapján benyújtott megsemmisítés iránti kereseteket, hanem ugyanígy többek között az EUMSZ 267. cikkben foglalt előzetes döntéshozatali mechanizmust is magában foglalja.

63. A Bíróság régi és állandó ítélkezési gyakorlata szerint ugyanis „az érvényesség vizsgálatára vonatkozó előzetes döntéshozatalra utalás, *csakúgy, mint a megsemmisítés iránti kereset*, a[z uniós] intézmények jogi aktusainak jogszerűségére vonatkozó felülvizsgálat egy formája” [31]. Amint a Bíróság azt a Foto-Frost ítélet (314/85, EU:C:1987:452) 15. pontjában kimondta, „a Bíróság [EUMSZ 267.] cikkben elismert hatásköreinek célja annak biztosítása, hogy a[z uniós] jogot a tagállami bíróságok egységesen alkalmazzák[, mivel] [az uniós] jogi aktusok érvényessége tekintetében a tagállamok bíróságai között fennálló különbségek magát a[z uniós] jogrendszer egységességét kérdőjeleznék meg, és a jogbiztonság alapvető követelményét veszélyeztetnék” [32].

64. Továbbá, mivel a Bíróság ítélkezési gyakorlata [33] szerint az EUMSZ 275. cikk második bekezdésben foglalt „carve-out” kikötést, mint minden kivételt, megszorítóan kell értelmezni, és a „claw-back” kikötés hatálya nem lehet tágabb, mint a „carve-out” kikötés hatálya, [34] az EUMSZ 275. cikk második bekezdésnek az alapszabályra utaló „claw-back” kikötését tágan kell értelmezni, figyelembe véve az EUSZ 24. cikk (1) bekezdése második albekezdése utolsó mondatának kiterjesztőbb megszövegezését.

65. Ennek megfelelően úgy vélem, hogy az EUSZ 24. cikk (1) bekezdése második albekezdésének utolsó mondata, valamint az EUMSZ 275. cikk második albekezdése szerinti „claw-back” kikötés lehetővé teszi az uniós bíróság számára valamennyi KKBP jogi aktus esetében az EUSZ 40. cikk betartásának ellenőrzését (vagy megsemmisítés iránti kereset útján, vagy előzetes döntéshozatal címén), [35] valamint a Tanács által az EUSZ V. cím 2. fejezete alapján elfogadott, természetes vagy jogi személyekre vonatkozóan korlátozó intézkedéseket előíró KKBP határozatok jogszerűségének felülvizsgálatát (vagy megsemmisítés iránti kereset, vagy előzetes döntéshozatal címén). [36]

66. Az ezzel ellentétes, Kokott főtanácsnok által a 2/13 véleményre vonatkozó állásfoglalásában (EU:C:2014:2475, 100. pont) előadott álláspont, amelyet a jelen ügyben az Egyesül Királyság Kormánya, a cseh, a német, az észt, a francia és a lengyel kormány, valamint a Tanács képvisel, amely szerint „a KKBP terén a Szerződések […] semmiféle előzetes döntéshozatali hatáskört nem ruháznak a

31 — Foto-Frost ítélet (314/85, EU:C:1987:452, 16. pont). Kiemelés tőlem. Lásd továbbá ebben az értelemben: Les Verts kontra Parlament ítélet (294/83, EU:C:1986:166, 23. pont); Unión de Pequeños Agricultores kontra Tanács ítélet (C-50/00 P, EU:C:2002:462, 40. pont); Gaston Schul Douane-expediteur ítélet (C-461/03, EU:C:2005:742, 22. pont); Reynolds Tobacco és társai kontra Bizottság ítélet (C-131/03 P, EU:C:2006:541, 80. pont); Melki és Abdeli ítélet (C-188/10 és C-189/10, EU:C:2010:363, 54. pont); A ítélet (EU:C:2014:2195, 41. pont); Schrems ítélet (C-362/14, EU:C:2015:650, 62. pont).

32 — A Foto-Frost ítélet (314/85, EU:C:1987:452) azon a tényen alapul, hogy „[a] [263.] cikk a Bíróságnak kizárólagos hatáskört biztosít a[z unió] intézményei aktusainak megsemmisítésére” (Foto-Frost ítélet, 314/85, EU:C:1987:452, 17. pont). Kiemelés tőlem. Lásd továbbá ebben az értelemben: Lucchini ítélet (C-119/05, EU:C:2007:434, 53. pont); Melki és Abdeli ítélet (C-188/10 és C-189/10, EU:C:2010:363, 54. pont); Otis és társai ítélet (C-199/11, EU:C:2012:684, 53. pont); A ítélet (EU:C:2014:2195, 41. pont); Schrems ítélet (C-362/14, EU:C:2015:650, 62. pont). Ezt az elvet kell alkalmazni valamennyi uniós jogi aktusra, amely vagy a Bíróság általános hatásköre alá tartozik (lásd a jelen indítvány 36–38. pontját), vagy a „claw-back” kikötés alá. Ezzel szemben, ha egy eljárás egy, a „carve-out” kikötés hatálya alá tartozó KKBP jogi aktusra vonatkozik, amely ugyanakkor nem tartozik a „claw-back” kikötés hatálya alá is, annak jogszerűségi vizsgálata nem a Bíróság, hanem a tagállami bíróságok hatáskörébe tartozik, akiknek feladata az EUSZ 19. cikkel összhangban hatékony bírói jogvédelmet biztosítani a jogalanyok számára. Amint ugyanis az EUSZ 24. cikk (1) bekezdése második albekezdésének utolsó mondata, valamint az EUMSZ 275. cikk első bekezdése kimondja, ebben az esetben „[a]z Európai Unió Bírósága [az, amelyik] nem rendelkezik hatáskörrel”, nem pedig a tagállami bíróságok.

33 — Lásd: Parlament kontra Tanács ítélet (C-658/11, EU:C:2014:2025, 70. pont); Elitaliana kontra Eulex Kosovo ítélet (C-439/13 P, EU:C:2015:753, 42. pont).

34 — Nem lehetséges ugyanis, hogy az EUMSZ 275. cikk második bekezdése az uniós bíróságok hatáskörét olyan kérdésekben állítsa vissza, amelyeket e cikk első bekezdésével előbb nem zárt ki azok hatásköréből.

35 — Lásd ebben az értelemben: K. Lenaerts, I. Maselis és K. Gutman: *EU Procedural Law*, Oxford University Press, 2014, 6.05 bekezdés.

36 — Hozzáteszem, hogy a jelen ügy csak a Bíróságnak a KKBP jogi aktusok érvényességére és értelmezésére vonatkozó hatáskörét érinti, mivel a KKBP jogi aktusokra vonatkozó kötelezettségszegés megállapítása iránti, valamint kártérítési keresetek az EUSZ 24. cikk (1) bekezdése második albekezdésének utolsó mondata és az EUMSZ 275. cikk első bekezdése szerinti „carve-out” kikötés, nem pedig az EUSZ 24. cikk (1) bekezdése második albekezdésének utolsó mondata és az EUMSZ 275. cikk második bekezdése szerinti „claw-back” kikötés hatálya alá tartoznak.

Bíróságra”,[37] álláspontom szerint nehezen egyeztethető össze az EUSZ 23. cikkel, amely szerint „[a]z Unió […] nemzetközi szintű fellépése az 1. fejezetben meghatározott elveken alapul […]”, amelyek között szerepel a jogállamiság, az emberi jogok és alapvető szabadságok egyetemes és oszthatatlan volta,[38] amelyek kétségtelenül magukban foglalják a bírósághoz forduláshoz és a hatékony bírói jogvédelemhez való jogot.

ii) A „claw-back” kikötés és a Tanács által az EU-Szerződés V. cím 2. fejezete alapján elfogadott, természetes vagy jogi személyekre vonatkozóan korlátozó intézkedéseket előíró határozatok

67. Meg kell állapítani, hogy bár az EUSZ 24. cikk (1) bekezdése második albekezdésének utolsó mondata és az EUMSZ 275. cikk első bekezdése által bevezetett „carve-out” kikötés valamennyi KKBP jogi aktusra vonatkozik, az EUSZ 24. cikk (1) bekezdése második albekezdésének utolsó mondata, valamint az EUMSZ 275. cikk második bekezdése által bevezetett „claw-back” kikötés csak az EUSZ 40. cikk Tanács által az EUSZ V. cím 2. fejezete alapján elfogadott, természetes vagy jogi személyekre vonatkozóan korlátozó intézkedéseket előíró *határozatai* általi betartására és azok jogszerűségének felülvizsgálatára utal.

68. Az EUSZ 40. cikk betartásával kapcsolatban egyértelmű, hogy a „claw-back” kikötés valamennyi KKBP jogi aktusra vonatkozik, amely a „carve-out” kikötés hatálya alá tartozik.

69. Ezzel szemben a jogszerűség felülvizsgálata tekintetében az EUSZ 24. cikk (1) bekezdése második albekezdésének utolsó mondata, az EUMSZ 275. cikk második bekezdése, valamint az EUMSZ 215. cikk (2) bekezdése a Tanács által az EUSZ V. cím 2. fejezete alapján elfogadott, természetes vagy jogi személyekre vonatkozóan korlátozó intézkedéseket előíró *határozatokra* hivatkoznak, ami álláspontom szerint nem foglalja magában a rendeleteket, mint a jelen esetben a Tanács által az EUMSZ 215. cikk (2) bekezdése alapján elfogadott 833/2014 rendeletet.

70. Ez megerősíti azt a jelen indítvány 47. és 48. pontjában kifejtett feltevésemet, amely szerint a „carve-out” kikötés csak azon KKBP jogi aktusokra vonatkozik, amelyek jogalapja az EUSZ 23. cikk és az EUSZ 46. cikk között helyezkedik el, következésképpen nem vonatkozik a Tanács által az EUMSZ 215. cikk alapján elfogadott jogi aktusokra.

71. Másként ez arra a paradox helyzetre vezetne, amelyben a Bíróságnak lenne hatásköre a Tanács által az EUSZ V. cím 2. fejezete alapján elfogadott, természetes vagy jogi személyekre vonatkozóan korlátozó intézkedéseket előíró határozatok felülvizsgálatára, nem lenne azonban hatásköre az e határozatok alapján elfogadott rendeletek felülvizsgálatára.

72. Továbbá, az egy vagy több harmadik országgal szemben a gazdasági és pénzügyi kapcsolatokat részlegesen vagy teljesen megszakító vagy korlátozó intézkedések esetével[39] ellentétben az EUMSZ 215. cikk (2) bekezdése alapján elfogadott rendelet elfogadása a természetes vagy jogi személyekre vonatkozó korlátozó intézkedések esetén nem kötelező. E rendelkezés szerint ugyanis: „[a]mennyiben valamely [KKBP] határozat úgy rendelkezik, a Tanács […] [hasonló intézkedéseket]

37 — Az állásfoglalás 100. pontja. A 101. pontban hozzátette, hogy „[k]étségtelenül az integrációs politika szempontjából igen sajnálatos az, hogy a KKBP–t illető kérdésekben a Bíróságot nem illeti meg a Foto-Frost ítélet (EU:C:1987:452) szerinti előzetes döntéshozatali hatáskör és megsemmisítési monopólium, mivel így nem biztosítható a KKBP keretében az uniós jog egységes értelmezése és alkalmazása”.

38 — Lásd: EUSZ 21. cikk (1) bekezdése.

39 — Az EUMSZ 215. cikk (1) bekezdése szerint az egy vagy több harmadik országgal fennálló gazdasági és pénzügyi kapcsolatok részbeni vagy teljes megszakításának vagy korlátozásának KKBP határozattal történő előírását egy, az EUMSZ 215. cikk alapján elfogadott tanácsi jogi aktusnak kell követnie, másként fogalmazva a Lisszaboni Szerződés hatálybalépését megelőzően „közösségi pillérnek” nevezett fellépésnek. Ez a rendelkezés ugyanis kijelentő módot használ: „a Tanács […] elfogadja a szükséges intézkedéseket”.

állapíthat meg”[40]. Természetes vagy jogi személyekre vonatkozóan lehetséges tehát kizárólag KKBP határozat elfogadásával intézkedéseket hozni. Pontosan az ilyen jellegű határozatokra vonatkozóan tartalmazza az EUSZ 24. cikk (1) bekezdése második albekezdésének utolsó mondata, valamint az EUMSZ 275. cikk második bekezdése a „claw-back” kikötést.

iii) Mi vonatkozik az értelmezésre vonatkozó hatáskörre?

73. Mivel az EUSZ 24. cikk (1) bekezdése második albekezdésének utolsó mondata, valamint az EUMSZ 275. cikk második bekezdése által bevezetett „claw-back” kikötés a Bíróság hatáskörét a Tanács által az EUSZ V. cím 2. fejezete alapján elfogadott, természetes vagy jogi személyekre vonatkozóan korlátozó intézkedéseket előíró KKBP határozatok *jogszerűségének felülvizsgálatára* korlátozza, az EUMSZ 267. cikk első bekezdésének b) pontja alapján a Bíróságra ruházott értelmezési hatáskör úgy tűnik, hogy e jogi aktusok tekintetében kizárt.

74. Márpedig hasonló jogi keretek között, amelyben az ESZAK-Szerződés 41. cikke lehetővé tette, hogy a Bíróság „előzetes döntéshozatal keretében határozzon a Főhatóság és a Tanács döntéseinek *érvényességéről*”[41], a Bíróság úgy határozott, hogy „egy aktus érvényességének értékelése szükségszerűen magában foglalja annak előzetes értelmezését is”[42]. Ezen az alapon úgy ítélte meg, hogy „[e]llentétes lenne a Szerződések céljával és koherenciájával, ha az EGK- és az EAK-Szerződésből származó szabályok esetében azok értelmének és hatályának meghatározása végső fokon a Bíróság hatásköre lenne, amint azt azonos megszövegezéssel az EGK-Szerződés 177. cikke [jelenleg az EUMSZ 267. cikk] és az EAK-Szerződés 150. cikke [mostanra hatályon kívül helyezve] is kimondja, ami lehetővé teszi azok alkalmazása egységességének biztosítását, míg ha a szóban forgó normák az ESZAK-Szerződéshez kapcsolódnak, ez a hatáskör kizárólag a számos nemzeti bíróság hatásköre marad, amelyek értelmezései eltérhetnek, és a Bíróság nem rendelkezne felhatalmazással e normák egységes értelmezésének biztosítására”[43].

75. Mindezen indokokra tekintettel úgy vélem, hogy ha az uniós bíróság megteheti a többet, tudniillik egy, a Tanács által az EUSZ V. cím 2. fejezete alapján elfogadott, természetes vagy jogi személyekre vonatkozó intézkedéseket előíró határozatnak felülvizsgálhatja a jogszerűségét, akkor biztosan megteheti a kevesebbet is, ami az e határozatok szövegének értelmezését jelenti, különösen annak elkerülése érdekében, hogy a Bíróság megsemmisítsen vagy érvénytelennek mondjon ki olyan KKBP-re vonatkozó jogi aktust, amelyet más értelmezés bevezetésével fenn lehetne tartani.

76. Ez annál is inkább igaz, mivel, amint azt előzetes döntéshozatal iránti kérelmének 30–34. pontjában a kérdést előterjesztő bíróság is jelzi, egyes lényegi pontok tekintetében már kialakultak eltérő nézetek a különböző tagállamok illetékes hatóságai között, többek között ami a 2014/512 határozat 4. cikke (2) bekezdésének b) pontjában és a 833/2014 rendelet 4. cikkének (3) bekezdésében szereplő pénzügyi támogatás fogalmának értelmezését illeti, amint arra az Egyesült Királyság Kormánya, a német, az észt és a francia kormány által benyújtott írásbeli észrevételek is rámutatnak.

3. A 2014/512 határozat, az EUSZ 24. cikk (1) bekezdése második albekezdésének utolsó mondatára, valamint az EUMSZ 275. cikkre tekintettel

77. A 2014/512 határozat első ránézésre az EUSZ 24. cikk (1) bekezdése második albekezdésének utolsó mondatában, valamint az EUMSZ 275. cikk első bekezdésében foglalt „carve-out” kikötéssel létrehozott joghatóság alóli mentesség alá tartozik, mivel megfelel a jelen indítvány 47. és 49. pontjában foglalt két feltételnek.

40 — Kiemelés tőlem.

41 — Kiemelés tőlem.

42 — Busseni ítélet (C-221/88, EU:C:1990:84, 14. pont).

43 — Busseni ítélet (C-221/88, EU:C:1990:84, 16. pont).

78. A 2014/512 határozat jogalapja ugyanis az EUSZ 29. cikk, amely az EU-Szerződés V. címe „A közös kül- és biztonságpolitikára vonatkozó különös rendelkezések” címet viselő 2. fejezetének része, és annak tartalma nyilvánvalóan a KKBP területére tartozik, tekintettel arra, hogy ezzel a határozattal a Tanács „az ukrajnai helyzetet destabilizáló orosz intézkedések miatt” korlátozó intézkedéseket vezetett be.[44]

79. Az EUSZ 24. cikk (1) bekezdésének második albekezdése, valamint az EUMSZ 275. cikk második bekezdése által bevezetett „claw-back” kikötés alkalmazásával kapcsolatban úgy vélem, hogy a Bíróságnak van hatásköre előzetes döntéshozatal keretében a 2014/512 határozat EUSZ 40. cikknek való megfeleléséről határozni, mivel írásbeli észrevételeinek 21. és 22. pontjában a Rosneft erre a rendelkezésre tekintettel vitatja a 2014/512 határozat jogszerűségét.

80. Ahhoz, hogy a Bíróság a 2014/512 határozat jogszerűségének az EUSZ 40. cikk megsértésén kívüli bármely más jogsértés esetén történő felülvizsgálatára is hatáskörrel rendelkezzen, annak ellenőrzése szükséges, hogy ez a határozat az EUSZ 24. cikk (1) bekezdése második albekezdésének utolsó mondata, valamint az EUMSZ 275. cikk második bekezdése értelmében „Tanács által az [EUSZ] V. cím 2. fejezete alapján elfogadott, a természetes vagy jogi személyekre vonatkozóan korlátozó intézkedéseket tartalmazó […] határozat[nak]” minősül-e.

81. E tekintetben az Egyesült Királyság Kormánya, a francia és az észt kormány, valamint a Tanács vitatják, hogy a 2014/512 határozat természetes vagy jogi személyekre vonatkozó korlátozó rendelkezéseket tartalmaz, mivel álláspontjuk szerint az abban foglalt intézkedések objektíven meghatározott helyzetekre, és a személyek általánosságban megcélzott kategóriáira alkalmazandóak.

82. A 2014/512 határozat 4. és 4a. cikke[45] ugyanis nem a Rosneftet célozzák, ellentétben annak 1. cikke (2) bekezdésének b–d) pontjával, valamint (3) bekezdésével[46] és 7. cikkével[47], amelyek hatálya három orosz társaságra, köztük a Rosneftre terjed ki (lásd az említett határozat III. mellékletét).

83. E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat szerint a korlátozó intézkedések „egyfelől az általános hatályú jogi aktusokhoz hasonlóak, mivel általános jelleggel és absztrakt módon meghatározott címzettek valamely csoportjának megtiltják többek között a pénzeszközök és gazdasági erőforrások azon személyek és szervezetek rendelkezésére bocsátását, akik, illetve amelyek neve szerepel a mellékleteikben szereplő jegyzékekben, másfelől az e személyekkel és szervezetekkel szemben hozott egyedi határozatok csoportjához hasonlóak”.[48] A Bíróság álláspontja szerint „ezen aktusok egyedi jellege nyitja meg […] az uniós bírósághoz való fordulás jogát”[49].

84. Ebben az értelemben a Manufacturing Support & Procurement Kala Naft kontra Tanács ítélet (T-509/10, EU:T:2012:201) tárgyául szolgáló megsemmisítés iránti keresetet az EUMSZ 275. cikk tekintetében a hatáskör hiánya miatt utasították el, mivel az az Iránnal szembeni korlátozó intézkedésekről és a 2007/140/KKBP közös álláspont hatályon kívül helyezéséről szóló, 2010. július 26-i

44 — Amint az említett határozat címe is jelzi.

45 — A 2014/512 határozat 4. és 4a. cikke az orosz olajágazatot célozza, mivel előzetes engedélyezési rendszert vezet be az alapvetően az oroszországi feltárás és kitermelés céljára alkalmas bizonyos felszerelések valamely tagállam állampolgára általi, vagy valamely tagállam területéről történő közvetlen vagy közvetett értékesítésére, szállítására, transzferére és kivitelére, valamint tiltja az olaj oroszországi feltáráshoz és kitermeléshez szükséges kapcsolódó szolgáltatások valamely tagállam állampolgára általi, vagy valamely tagállam területéről történő közvetlen vagy közvetett nyújtását.

46 — A 2014/512 határozat 1. cikke (2) bekezdésének b–d) pontja, valamint (3) bekezdése az Unió valamennyi pénzügyi intézményére alkalmazandóan általános tilalmat vezet be a tőkepiaccal kapcsolatos szolgáltatások egy körének nyújtására az oroszországi székhelyű, és a III. mellékletben felsorolt szervezetek javára, amelyek között a Rosneft is név szerint szerepel.

47 — A 2014/512 határozat 7. cikke a gazdasági szereplők kártérítését kizáró kikötést tartalmaz, amely (1) bekezdésének a) pontjában többek között a III. mellékletben felsorolt szervezetekre irányul, amelyek között név szerint szerepel a Rosneft.

48 — Gbagbo és társai kontra Tanács ítélet (C-478/11 P–C-482/11 P, EU:C:2013:258, 56. pont). Lásd továbbá ebben az értelemben: Kadi és Al Barakaat International Foundation kontra Tanács és Bizottság ítélet (C-402/05 P és C-415/05 P, EU:C:2008:461, 241–244. pont); Tanács kontra Manufacturing Support & Procurement Kala Naft ítélet (C-348/12 P, EU:C:2013:776, 99. pont), amely a Manufacturing Support & Procurement Kala Naft kontra Tanács ítélet (T-509/10, EU:T:2012:201) 36–38. pontjára utal.

49 — Gbagbo és társai kontra Tanács ítélet (C-478/11 P–C-482/11 P, EU:C:2013:258, 57. pont).

2010/413/KKBP tanácsi határozat[50] (a továbbiakban: 2010/413 határozat) 4. cikkére vonatkozott, amely nem kifejezetten a felperesre irányult.[51] A Tanács kontra Manufacturing Support & Procurement Kala Naft (C-348/12 P, EU:C:2013:776) ítéletének 99. pontjában a Bíróság ugyanezen indokok alapján helybenhagyta az elutasítást.

85. Mivel a 2014/512 határozat 4. és 4a. cikkének megszövegezése nagyon hasonló a 2010/413 határozat 4. cikkéhez,[52] osztom a Bizottság álláspontját, amely szerint az említett rendelkezések nem tartalmaznak a Rosneftre vonatkozó korlátozó rendelkezéseket. Következésképpen a Bíróságnak nincs hatásköre azok jogszerűségének felülvizsgálatára (és azok értelmezésére), mivel nem alkalmazható az EUSZ 24. cikk (1) bekezdésének második albekezdésében, valamint az EUMSZ 275. cikk második bekezdésében foglalt „claw-back” kikötés.

86. Mindazonáltal nem osztom az Egyesült Királyság Kormánya, a cseh, a francia, az észt és a lengyel kormány, valamint a Tanács és a Bizottság azon álláspontját, amely szerint a 2014/512 határozat 1. cikke (2) bekezdésének b)–d) pontja, (3) bekezdése és 7. cikke a III. melléklet útján kifejezetten a Rosneftre irányul, mégsem ír elő utóbbival szemben korlátozó intézkedéseket, mivel az azokban foglalt intézkedések objektíven meghatározott helyzetekre, és a személyek általánosságban megcélzott kategóriáira alkalmazandóak, a III. mellékletben a Rosneft nevének feltüntetése pedig kizárólag deklaratív jellegű.

87. E tekintetben a Bizottság a Sina Bank kontra Tanács ítélet (T-67/12, EU:T:2014:348) 39. pontjára, valamint a Hemmati kontra Tanács ítélet (T-68/12, EU:T:2014:349) 32. pontjára támaszkodik, amelyekben a Törvényszék a 2010/413 határozat 20. cikke (1) bekezdésének b) pontjával összefüggésben megállapította, hogy „az EUMSZ 275. cikk második bekezdése értelmében vett, »természetes vagy jogi személyekre vonatkozó korlátozó intézkedéseket előíró határozat« abban a jogi aktusban kell, hogy szerepeljen, amellyel annak újra megvizsgálását követően a felperes neve 2011. december 1-jét követően továbbra is szerepel a 2010/644 határozattal módosított 2010/413 határozat II. mellékletében”, nem pedig abban a tényben, hogy a felperes neve már a 2010/413 határozat eredeti változatának II. mellékletében is szerepelt. A Törvényszék ezen indokkal megállapította hatáskörének hiányát, úgy ítélve meg, hogy a 2010/413 határozat 20. cikke (1) bekezdésének b) pontja nem személyekre vonatkozó korlátozó intézkedéseket vezetett be, hanem általános hatályú intézkedéseket.

50 — HL L 195., 39. o.

51 — „[A] 2010/413 határozat 4. cikke alapján elfogadott tilalmi intézkedések általános természetűek, mivel alkalmazási körük objektív kritériumokra és nem azonosított természetes vagy jogi személyekre utalással került meghatározásra. Következésképpen, ahogy arra a Tanács és a Bizottság hivatkozik, a 2010/413 határozat 4. cikke nem egy, természetes vagy jogi személyekkel szemben korlátozó intézkedéseket előíró határozat az EUMSZ 275. cikk második bekezdése értelmében” (37. pont).

52 —
„(1) Tilos az iráni kőolaj- és földgázipar alábbi kulcsfontosságú ágazatai, illetve az ezen ágazatokban Irányon kívül működő iráni vagy iráni tulajdonban lévő vállalatok számára nagy fontosságú berendezéseknek és technológiáknak a tagállamok állampolgárai általi, vagy a tagállamok területéről történő, vagy a tagállamok joghatósága alá tartozó vízi vagy légi járművek felhasználásával való eladása, szállítása vagy átadása, függetlenül attól, hogy az adott berendezés vagy technológia a tagállamok területéről származik-e:
a) finomítás;
b) folyékony földgáz;
c) feltárás;
d) kitermelés.
Az Unió megteszi a szükséges intézkedéseket annak érdekében, hogy meghatározza az e cikk által érintett termékek körét.
(2) Tilos az Iránban a kőolaj- és földgázipar (1) bekezdésben említett kulcsfontosságú ágazataiban működő vállalatok, illetve az ezen ágazatokban Irányon kívül működő iráni vagy iráni tulajdonban lévő vállalatok számára az alábbiak nyújtása:
a) az (1) bekezdésnek megfelelően meghatározott kulcsfontosságú berendezésekkel és technológiákkal kapcsolatos technikai segítség, képzés, valamint egyéb szolgáltatás;
b) finanszírozás vagy pénzügyi támogatás az (1) bekezdésnek megfelelően meghatározott kulcsfontosságú berendezések és technológiák eladása, szállítása, átadása vagy exportja, vagy a kapcsolódó technikai segítségnyújtás vagy képzés számára.
(3) Tilos olyan tevékenységben tudatosan vagy szándékosan részt venni, amelynek célja vagy hatása az (1) és (2) bekezdésben említett tilalmak megkerülése.”

88. Ezen túlmenően a Sina Bank kontra Tanács ítélet (T-67/12, EU:T:2014:348) 42. pontjában, valamint a Hemmati kontra Tanács ítélet (T-68/12, EU:T:2014:349) 35. pontjában a Törvényszék a 2010/413 határozat alapján a Tanács által elfogadott rendelet [53] – amely a 2010/413 határozat 20. cikke (1) bekezdésének b) pontjában foglaltakkal megegyező intézkedéseket sorolt fel általános hatályú intézkedésekként – 16. cikkének (2) bekezdése általi „személyében való” érintettség kritériumát ugyanúgy értelmezte, mint a „természetes vagy jogi személyekre vonatkozó korlátozó intézkedéseket előíró határozat” fogalmát. Mindezek alapján elfogadhatatlannak ítélte a felperes által benyújtott, az említett 16. cikk (2) bekezdésének megsemmisítésére irányuló keresetet.

89. Álláspontom szerint ez az ítélkezési gyakorlat nincs összhangban a Bíróságnak a Tanács kontra Manufacturing Support & Procurement Kala Naft ítéletének (C-348/12 P, EU:C:2013:776) 99. pontjából fakadó ítélkezési gyakorlatával. [54] Amint ugyanis a Törvényszék egy másik tanácsa a National Iranian Oil Company kontra Tanács ítélet (T-578/12, EU:T:2014:678) 36. pontjában kimondta, amit a Bíróság a National Iranian Oil Company kontra Tanács ítéletében (C-440/14 P, EU:C:2016:128) helybenhagyott, „az EUMSZ 263. cikk negyedik bekezdése valamennyi természetes és jogi személy számára biztosítja az uniós intézmények jogi aktusaival szembeni a kereshetőségi jogot az ezen rendelkezésben foglalt feltételek fennállása esetén, ami a jelen ügyben megvalósul [mivel az Unió említett jogi aktusai szerint szerepel a szóban forgó intézkedések felsorolásában]”.

90. Ezen túlmenően a National Iranian Oil Company kontra Tanács ítélet (T-578/12, EU:T:2014:678) ugyanezen pontja szerint a Törvényszéknek a Sina Bank kontra Tanács (T-67/12, EU:T:2014:348), valamint a Hemmati kontra Tanács (T-68/12, EU:T:2014:349) ítéletekben kialakított feltevése, amely a személyekre vonatkozó korlátozó intézkedések fogalmát valójában a szóban forgó intézkedés általi személyében való érintettség fogalmával azonosítja, „megsérti az EUMSZ 263. cikk és 275. cikk második bekezdésének rendelkezéseit, és ellentétes az EUM-Szerződés által kialakított bírói jogvédelem rendszerével, valamint [a Charta] 47. cikkében megállapított hatékony jogorvoslathoz való joggal”.

91. Ezzel együtt a teljesség kedvéért hozzáteszem, hogy egy ilyen szigorú értelmezés hatásaként a „claw-back” kikötés nagyon gyakran kizárólag illuzórikus lenne, ha a fenti javaslatommal ellentétben a KKBP olyan rendelkezései, mint a 2014/512 határozat 1. cikke (2) bekezdésének b)–d) pontjai, (3) bekezdése és 7. cikke, amelyek kifejezetten természetes vagy jogi személyekre irányulnak, a „claw-back” kikötés értelmében nem minősülnének „személyekre vonatkozó korlátozó rendelkezéseknek”, aminek következtében ez a kikötés tenné lehetővé az érvényességre vonatkozó kérdés előzetes döntéshozatalra való előterjesztését.

92. Azt javaslom tehát a Bíróságnak, hogy az első kérdésre úgy válaszoljon, hogy EUSZ 24. cikk (1) bekezdése második albekezdésének utolsó mondatára, valamint az EUMSZ 275. cikk második bekezdésére tekintettel a Bíróság hatáskörrel rendelkezik arra, hogy az EUMSZ 267. cikk alapján előzetes döntést hozzon a 2014/512 határozatnak az EUSZ 40. cikkre figyelemmel való érvényességéről, valamint e határozat 1. cikke (2) bekezdése b)–d) pontjának, 1. cikke (3) bekezdésének, 7. cikkének, valamint III. mellékletének értelmezését, továbbá annak jogszerűsége felülvizsgálatát illetően.

93. Szeretném mindazonáltal pontosítani, hogy azon tény ellenére, hogy a 2014/512 határozat 4. és 4a. cikke által bevezetett korlátozó intézkedések a „carve-out” kikötés, nem pedig a „claw-back” kikötés hatálya alá esnek, még nincs szó a bírói jogvédelem hiányáról, mivel a 833/2014 rendelet, amint azt a jelen indítvány 47., 49., 69. és 70. pontjában kifejtettem, teljes egészében a Bíróság hatáskörébe tartozik, és szinte szóról szóra megismétli e rendelkezéseket a 3., 3a. és 4. cikk (3) és

53 — Az Iránnal szembeni korlátozó intézkedésekről és a 423/2007/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2010. október 25-i 961/2010/EU tanácsi rendeletről (HL L 281., 1. o.) van szó.

54 — Lásd továbbá ebben az értelemben: Manufacturing Support & Procurement Kala Naft kontra Tanács ítélet (T-509/10, EU:T:2012:201) 36–38. pontja, amelyben a Törvényszék úgy ítélte meg, hogy a szóban forgó intézkedés nem minősül személyre vonatkozó korlátozó intézkedésnek, mivel az nem sorol fel egyetlen megcélzott szervezetet sem.

(4) bekezdésében. Abban az esetben, ha a Bíróság megsemmisítené a 833/2014 rendelet e rendelkezéseit, a Tanácsnak meg kellene tennie a szükséges intézkedéseket annak érdekében, hogy a 2014/512 határozat ennek megfelelő rendelkezéseit összhangba hozza a Bíróság határozatával, mégpedig, amint azt a Tanács a tárgyaláson elfogadta, az EUMSZ 266. cikkel összhangban.

B – *A második kérdés a) pontjáról*

94. A kérdést előterjesztő bíróság második kérdésének a) pontjával a 2014/512 határozat 1. cikke (2) bekezdésének b)–d) pontja, 3., 4., 4a. és 7. cikke, valamint III. melléklete, továbbá a 833/2014 rendelet 3., 3a. cikke, 4. cikkének (3) és (4) bekezdése, 5. cikke (2) bekezdésének b)–d) pontja és (3) bekezdése, 11. cikke és II. és VI. melléklete érvényességéről kérdezi a Bíróságot.

95. Az első kérdésre adott válaszomra tekintettel az EUSZ 40. cikknek a 2014/512 határozat és a 833/2014 rendelet általi betartását, valamint a 2014/512 határozat 1. cikke (2) bekezdésének b)–d) pontja, (3) bekezdése, és 7. cikke, valamint III. melléklete, továbbá a 833/2014 rendelet 3., 3a. cikke, 4. cikkének (3) és (4) bekezdése, 5. cikke (2) bekezdésének b)–d) pontja és (3) bekezdése, 11. cikke és II. és VI. melléklete érvényességét vizsgálom meg.

1. Az EUSZ 40. cikknek a 2014/512 határozat és a 833/2014 rendelet általi betartásáról

96. A Rosneft álláspontja szerint a Tanács túllépett hatáskörén egy olyan KKBP határozat elfogadásával, ami lényegében jogalkotási jellegű. Az EUSZ 29. cikk szövege értelmében a Tanács feladata meghatározni, „hogy az Unió hogyan viszonyul egy adott földrajzi vagy tematikus természetű kérdéshez”. A KKBP keretében ugyanakkor az EUSZ 31. cikk (1) bekezdése értelmében kizárt jogalkotási aktusok elfogadása. Következésképpen a 2014/512 határozat rendkívül részletes rendelkezéseinek elfogadásával, amelyeket lényegében azonosan tartalmaz a 833/2014 rendelet, a Tanács megsértette az EUSZ 40. cikkben foglalt, az érintettség hiányára vonatkozó kikötést, és megsértette a Bizottság és a főképviselő EUMSZ 215. cikkben foglalt együttes javaslattételi hatáskörét.

97. Álláspontom szerint a 2014/512 határozat és a 833/2014 rendelet nem minősül jogalkotási aktusnak.

98. Bár „jogalkotási aktus” alatt általában általános hatályú intézkedéseket értünk, amelyek objektíven meghatározott helyzetekre és személyek általános és absztrakt módon meghatározott kategóriájára irányulnak, egyedül az EUMSZ 289. cikk (3) bekezdésében találjuk meg az EUSZ 24. cikk által használt e fogalom meghatározását. Márpedig ez a cikk úgy határozza meg ezt a kategóriát, hogy „[a] jogalkotási eljárás keretében elfogadott jogi aktusok”, tudniillik az EUMSZ 289. cikk (1) bekezdésében foglalt rendes jogalkotási eljárás, vagy az EUMSZ 289. cikk (2) bekezdésében foglalt különleges jogalkotási eljárás keretében elfogadott jogi aktusok.

99. A jogalkotási aktusok elfogadásának kizárásával tehát az EUSZ 24. cikk (1) bekezdése második albekezdésének harmadik mondata, valamint a 31. cikk (1) bekezdése azt a tágabb szerepet zárja ki, amelyet az EUMSZ 289. cikk (1) és (2) bekezdése a Parlament és a Bizottság számára biztosít.[55]

55 — Egyébiránt lehetetlen lenne az EUSZ 24. cikk (1) bekezdése második albekezdésének harmadik mondatát, valamint a 31. cikk (1) bekezdését úgy értelmezni, mint amely kötelezővé teszi az egy vagy több harmadik országgal fennálló gazdasági és pénzügyi kapcsolatok részbeni vagy teljes megszakítását vagy korlátozását előíró korlátozó intézkedések jogalkotási eljárás útján történő elfogadását, mivel ezek fogalmilag olyan általános hatályú intézkedések, amelyek objektíven meghatározott helyzetekre és személyek általános és absztrakt módon meghatározott kategóriájára irányulnak, mert ez az értelmezés kifejezetten ellentétes lenne az EUMSZ 215. cikk (1) bekezdésének szövegével, amely előírja, hogy „a Tanács az Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviselője és a Bizottság által előterjesztett együttes javaslat alapján, minősített többséggel elfogadja a szükséges intézkedéseket. Erről tájékoztatja az Európai Parlamentet”, ami nem a rendes, és nem a különleges jogalkotási eljárás.

100. Egyébiránt az EUSZ 24. cikk (1) bekezdésének második albekezdésében a 2014/512 határozat elfogadásához előírt eljárás, valamint az EUMSZ 215. cikk által a 833/2014 rendelet elfogadásához előírt eljárás az aktus jogalkotási jellegének minősítése tekintetében eltér az EUMSZ 289. cikkben előírtaktól.

101. Mivel a Rosneft nem állítja, hogy a 2014/512 határozatot és a 833/2014 rendeletet az EUSZ 29. cikktől és az EUMSZ 215. cikktől eltérő jogalapon kellene elfogadni, a Rosneft érveit figyelmen kívül kell hagyni.

2. A 2014/512 határozat 1. cikke (2) bekezdésének b)–d) pontja, (3) bekezdése, és 7. cikke, valamint III. melléklete, továbbá a 833/2014 rendelet 3., 3a. cikke és 4. cikkének (3) és (4) bekezdése, 5. cikke (2) bekezdésének b)–d) pontja és (3) bekezdése, 11. cikke és II. és VI. melléklete érvényességéről

a) A felülvizsgálat terjedelme

102. Írásbeli észrevételeinek 64., 108. és 115. pontjában a Bizottság előadja, hogy a Bíróságnak nincs hatásköre a 833/2014 rendelet szóban forgó rendelkezései jogszerűségének felülvizsgálatára, mivel a Rosneft által hivatkozott semmisségi jogalapok alapvetően a teljes egészükben a KKBP területére tartozó, a Tanács által a 2014/512 határozattal elfogadott elvi döntéseket vitatják.

103. Nem osztom ezt az álláspontot, mivel véleményem szerint egy rendeletnek az EUMSZ 215. cikk alapján történő elfogadása, még ha az szóról szóra megismétel, kiegészít vagy pontosít is egy KKBP-re vonatkozó határozat által előírt intézkedéseket, mint a jelen esetben a 2014/512 határozat és a 833/2014 rendelet esetében, az azon joghatóság alóli mentesség elvesztésével jár, amelyben ezek a rendelkezések az EUSZ 24. cikk (1) bekezdése második albekezdésének utolsó mondata, és az EUMSZ 275. cikk első albekezdése alapján részesülhettek. [56]

104. Az ellenkező megoldás a Bíróság hatáskörének ezen a területen történő kizárása tág értelmezését jelentené, pedig ez a kizárás nem a főszabály, hanem a kivétel.

105. Ezzel együtt úgy vélem, hogy a diplomácia és kül- és biztonságpolitika területén a Tanács széles mérlegelési mozgástérrel rendelkezik. [57]

b) A partnerségi megállapodás állítólagos megsértésére alapított érvénytelenségi jogalapról

106. A Rosneft álláspontja szerint a 2014/512 határozat 1. cikke (2) bekezdésének b)–d) pontja, (3) bekezdése, valamint III. melléklete, továbbá a 833/2014 rendelet 3. cikkének (1) és (3) bekezdése, 3a. cikkének (1) bekezdése, 5. cikke (2) bekezdésének b)–d) pontja és (3) bekezdése, valamint II. és VI. melléklete megsértik a partnerségi megállapodás 10. cikkének (1) bekezdését (az áruforgalomhoz kapcsolódó legnagyobb kedvezményes elbánásra vonatkozó kikötés), 12. cikkét (az áruk átmenő forgalmának szabadsága), 36. cikkét (a határokon átnyúló szolgáltatások nyújtásához kapcsolódó nem kevésbé kedvező elbánásra vonatkozó kikötés), valamint az 52. cikk (2), (5) és (9) bekezdését (a szabad tőkemozgás).

56 — Ez következik az EUMSZ 215. cikknek „a[z Unió] […] gazdasági intézkedésekre vonatkozó tevékenységei, valamint az EU-Szerződés […] céljai között[i] áthidalás”-ként történő leírásából (Parlament kontra Tanács ítélet, C-130/10, EU:C:2012:472, 59. pont). Az ezen a „hídon” átlépő KKBP jogi aktusoknak ettől fogva be kell tartaniuk az EUM-Szerződést.

57 — Lásd: Sison kontra Tanács ítélet (C-266/05 P, EU:C:2007:75, 33. pont); Tanács kontra Manufacturing Support & Procurement Kala Naft ítélet (C-348/12 P, EU:C:2013:776, 120. pont).

107. Az Egyesült Királyság Kormánya, az észt és a francia kormány, valamint a Tanács és a Bizottság rámutat, hogy a szóban forgó intézkedések igazoltak, mivel azok a partnerségi megállapodás 99. cikke (1) bekezdésének d) pontjával összhangban „[a felek] fontos biztonsági érdekei[…] védelmében szükséges[…]ek […] háborús időkben vagy háborúval fenyegető súlyos nemzetközi feszültség esetén”, valamint hogy e megállapodás Rosneft által hivatkozott rendelkezéseinek egyébként sincsen közvetlen hatályuk.

108. Mivel a partnerségi megállapodás 99. cikke feltételezi egy, az említett megállapodás anyagi rendelkezéseivel ellentétes intézkedés meglétét, először azt kell megvizsgálni, hogy a 2014/512 határozat 1. cikke (2) bekezdésének b)–d) pontja és (3) bekezdése, valamint III. melléklete, továbbá a 833/2014 rendelet 3. cikkének (1), (3) és (5) bekezdése, 3a. cikkének (1) és (5) bekezdése, (2) bekezdésének b)–d) pontja, valamint (3) bekezdése és a II. és VI. melléklete megsérti-e az említett megállapodás 10. cikkének (1) bekezdését, 13. és 36. cikkét, valamint 52. cikkének (2), (5) és (9) bekezdését.

i) A partnerségi megállapodás 10. cikke (1) bekezdésének, 12. és 36. cikkének, valamint 52. cikke (2), (5) és (9) bekezdésének közvetlen hatályáról

109. E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat szerint az Unió által egy vagy több harmadik országgal kötött valamely megállapodás az Unió vonatkozásában az uniós intézmények által elfogadott, az EUMSZ 267. cikk első bekezdésének b) pontja értelmében vett aktust képez, az ilyen megállapodás rendelkezései a megállapodás hatálybalépésétől kezdve az uniós jogrend szerves részét képezik, és e jogrend keretében a Bíróság hatáskörrel rendelkezik arra, hogy e megállapodás értelmezése tárgyában előzetes döntést hozzon.[58]

110. Ezen túlmenően a Bizottság kontra Rusal Armenal ítélet (C-21/14 P, EU:C:2015:494) 37. pontjában a Bíróság kimondta, hogy „[a]z olyan nemzetközi megállapodás rendelkezéseire azonban, amelynek az Unió szerződő fele, csakis azzal a feltétellel lehet hivatkozni […] az ilyen jogi aktus jogellenességére alapított kifogás alátámasztására, hogy egyrészt ezen megállapodás természetével, illetve rendszerével az nem ellentétes, másrészt pedig, hogy e rendelkezések a tartalmuk vonatkozásában feltétel nélkülinek és kellően pontosnak tűnnek. E rendelkezésekre kizárólag e két feltétel együttes teljesülése esetén lehet az uniós bíróság előtt valamely uniós jogi aktus jogszerűségének értékelési szempontjaként hivatkozni”[59].

58 — Lásd: Haegeman ítélet (181/73, EU:C:1974:41, 3–6. pont) az Athénban, 1961. július 9-én aláírt, és a Közösség nevében az 1961. szeptember 25–i 63/106/EGK tanácsi határozattal megkötött, az Európai Gazdasági Közösség és Görögország közötti társulást létrehozó megállapodással (HL L 26., 293. o.) kapcsolatban; Demirel ítélet (12/86, EU:C:1987:400, 7. pont) az Ankarában, 1963. szeptember 12-én aláírt, és a Közösség nevében az 1963. december 23-i 64/732/EGK tanácsi határozattal megkötött, az Európai Gazdasági Közösség és Törökország közötti társulást létrehozó megállapodással (HL 1964. L 217., 3685. o.; magyar nyelvű különkiadás 11. fejezet, 11. kötet, 10. o.) kapcsolatban; Andersson és Wåkerås–Andersson ítélet (C-321/97, EU:C:1999:307, 26. és 27. pont); Ospelt és Schlössle Weissenberg ítélet (C-452/01, EU:C:2003:493, 27. pont), valamint Établissements Rimbaud ítélet (C-72/09, EU:C:2010:645, 19. pont) az 1992. május 2–án megkötött, és az Európai Közösségek, azok tagállamai, valamint az Osztrák Köztársaság, a Finn Köztársaság, az Izlandi Köztársaság, a Liechtensteini Hercegség, a Norvég Királyság és a Svéd Királyság és a Svájci Államszövetség között az Európai Gazdasági Térségről létrejött megállapodás megkötéséről szóló, 1993. december 13-i 94/1/ESZAK, EK tanácsi és bizottsági határozattal (HL 1994. L 1., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 11. fejezet, 19. kötet, 146. o.) jóváhagyott, az Európai Gazdasági Térségről szóló Megállapodással (HL 1994. L 1., 3. o.; magyar nyelvű különkiadás 11. fejezet, 52. kötet, 3. o.) kapcsolatban. Lásd továbbá a SECIL-ügyre vonatkozó indítványom (C-464/14, EU:C:2016:52) 32–35. pontját.

59 — Lásd továbbá ebben az értelemben: Tanács és társai kontra Vereniging Milieudefensie és Stichting Stop Luchtverontreiniging Utrecht ítélet (C-401/12 P–C-403/12 P, EU:C:2015:4, 54. pont), valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat.

111. Mivel a partnerségi megállapodás 10. cikkének (1) bekezdése és 12. cikke a GATT különös rendelkezéseire hivatkoznak, a Tanács és a Bizottság a Bíróságnak a Kereskedelmi Világszervezet megállapodásai terén meglévő állandó ítélkezési gyakorlatára támaszkodik, amelynek értelmében „azok, jellegükre és szerkezetükre tekintettel, főszabály szerint nem szerepelnek azon jogi normák között, amelyek tekintetében a Bíróság felülvizsgálhatja az uniós intézmények jogi aktusainak jogszerűségét”[60].

112. Márpedig a partnerségi megállapodás nem olyan, kizárólag az áruforgalomra vonatkozó megállapodás, amelyre ez az ítélkezési gyakorlat alkalmazható lenne.[61]

113. Amint ugyanis azt a Bíróság a partnerségi megállapodással kapcsolatban a Szimutyenkov ítélet (C-265/03, EU:C:2005:213) 27. pontjában kimondta, „a megállapodás célja partnerség létrehozása a felek között, amely többek között arra irányul, hogy előmozdítsa a felek közötti szoros politikai kapcsolatok fejlődését, a köztük folyó kereskedelmet és a köztük fennálló harmonikus gazdasági kapcsolatokat, a politikai és gazdasági szabadságjogokat, valamint az Oroszország és az európai együttműködés szélesebb területe közötti fokozatos integráció megvalósítását”.

114. Ezen túlmenően ezen ítélet 28. pontjában a Bíróság hozzátette, hogy „[a]z, hogy a[z Unió]–Oroszország partnerségi megállapodás eszerint csak a felek közötti partnerség létrehozására korlátozódik, anélkül, hogy előirányozná az Orosz Föderáció társulását vagy jövőbeni csatlakozását [az Unióhoz], nem zárja ki egyes rendelkezéseinek közvetlen hatályát. A Bíróság ítélkezési gyakorlatából ugyanis az következik, hogy amikor valamely megállapodás együttműködést hoz létre a felek között, egyes rendelkezései [ha annak megszövegezése, valamint a megállapodás célja és jellegére tekintettel világos és pontos kötelezettségeket tartalmaznak, amelyek végrehajtása vagy hatásai nem függnek semmilyen későbbi aktus meghozatalától] közvetlenül szabályozhatják a magánszemélyek jogi helyzetét”.

115. A Bíróság tehát az említett ítélet 22. pontjában kimondta e megállapodásnak a munkavállalás feltételeivel kapcsolatos 23. cikke (1) bekezdésének közvetlen hatályát.

116. Ellentétben azzal, amire az Egyesült Királyság Kormánya, valamint a francia kormány, továbbá a Tanács és a Bizottság hivatkozik, nem látom be, hogy a szóban forgó partnerségi megállapodás szóban forgó rendelkezéseinek megszövegezése miért ne felelne meg a közvetlen hatály Szimutyenkov ítélet (C-265/03, EU:C:2005:213) 21. pontjában megállapított, és a Bizottság kontra Rusal Armenal ítélet (C-21/14 P, EU:C:2015:494) 37. pontjában megismételt feltételeinek.

117. A partnerségi megállapodás 10. cikkének (1) bekezdése ugyanis előírja, hogy „[a] felek a legnagyobb kedvezményt nyújtják egymásnak a GATT 1. cikkének (1) bekezdésében leírtak szerint”[62]. A 12. cikk (1) bekezdésének második albekezdése előírja, hogy „mindegyik fél biztosítja a másik fél vámterületéről származó vagy a másik fél vámterületére szállítandó áruk részére a saját területén

60 — Bizottság kontra Rusal Armenal ítélet (C-21/14 P, EU:C:2015:494, 38. pont). Lásd továbbá ebben az értelemben: Portugália kontra Tanács ítélet (C-149/96, EU:C:1999:574, 47. pont); Van Parys ítélet (C-377/02, EU:C:2005:121, 39. pont), valamint LVP-ítélet (C-306/13, EU:C:2014:2465, 44. pont).

61 — A Bizottság kontra Rusal Armenal ítélet (C-21/14 P, EU:C:2015:494) 39. pontjában a Bíróság kifejtette azon érvelését, amelynek értelmében a WTO megállapodások nem szerepelnek azon jogi normák között, amelyek tekintetében a Bíróság felülvizsgálhatja az uniós intézmények jogi aktusainak jogszerűségét („annak elfogadása, hogy az uniós jognak a WTO szabályaival való összhangja biztosítása közvetlenül az uniós bíróságra hárul, megfosztaná az Unió jogalkotó vagy végrehajtó szerveit attól a mozgástértől, amellyel az Unió kereskedelmi partnereinek hasonló szervei rendelkeznek. Nem vitatott ugyanis, hogy a megállapodások bizonyos szerződő felei, köztük az Unió kereskedelmi szempontból legfontosabb partnerei, a WTO-megállapodások tárgya és célja alapján éppen arra a következtetésre jutottak, hogy e megállapodások nem tartoznak azon jogi normák közé, amelyek alapul vételével bíróságaik a belső jogszabályaik jogszerűségét felülvizsgálják. A viszonosság ilyen hiánya – ha elfogadják – azzal a kockázattal járna, hogy kiegyensúlyozatlanná válna a WTO–szabályok alkalmazása”).

62 — A GATT I:1. cikke a következő módon határozza meg a legnagyobb kedvezmény szerinti általános bánásmódot: „[a] behozatalt és kivitelt terhelő vagy ezekkel összefüggő bármilyen vám és illeték, úgyszintén a behozatallal és kivitellel összefüggő fizetések nemzetközi átutalásával kapcsolatban kivetett bármilyen vámok és illetékek kivetésének módszere, valamint a behozatallal és kivitellel kapcsolatos valamennyi szabály és előírás, továbbá a III. cikkely 2. és 4. pontjában említett esetek tekintetében minden előnyt, kedvezményt, előjogot vagy mentességet, amelyet bármelyik szerződő fél megad a valamely más országból származó vagy valamely más országba irányuló termékekre, azonnal és feltétel nélkül meg kell adni valamennyi többi szerződő fél területéről származó vagy oda irányuló hasonló termékekre [nem hivatalos fordítás]”.

átmenő forgalom szabadságát”. A 36. cikk a következőképpen rendelkezik: „[a] felek […] a […] határokon átnyúló szolgáltatásokat érintő feltételeket illetően […] egymás részére nem nyújtanak kevésbé kedvezményes elbánást, mint amilyenben bármely harmadik ország részesül”. Végül az 52. cikk szerint a partnerségi megállapodásban részes felek „[b]iztosítják a[z Unióban] és az Oroszországban honos személyek közötti szabad tőkemozgást […] közvetlen befektetés […] formájában” (a (2) bekezdés), az említett megállapodás hatálybalépésétől számított ötéves átmeneti időszak letelte után nem vezetnek be újabb korlátozásokat (az (5) bekezdés), valamint „a legnagyobb kedvezményes elbánást biztosítják egymásnak a folyó fizetések és tőkemozgások, valamint a fizetési módok tekintetében” (a (9) bekezdés).

118. Álláspontom szerint e rendelkezések megszövegezése a feltétel nélküliség tekintetében egyáltalán nem tér el az említett megállapodás 23. cikkének (1) bekezdése megszövegezésétől, amelyről a Bíróság már megállapította, hogy közvetlen hatálya van.[63] Az tehát nem csupán „egy […] megállapodás […], amelynek tárgya […] [egy megegyezés] (»an agreement to agree«)”.[64]

ii) A partnerségi megállapodás 10. cikkének (1) bekezdése, 12. és 36. cikke, valamint 52. cikkének (2), (5) és (9) bekezdése által meghatározott jogok korlátozásáról

119. Meg kell tehát vizsgálni, hogy a 2014/512 határozat 1. cikke (2) bekezdésének b)–d) pontja és (3) bekezdése, valamint III. melléklete, továbbá a 833/2014 rendelet 3. cikkének (1), (3) és (5) bekezdése, 3a. cikkének (1) bekezdése, 5. cikke (2) bekezdésének b)–d) pontja, valamint (3) bekezdése, továbbá II. és VI. mellékletei tartalmaznak-e a partnerségi megállapodás 10. cikkének (1) bekezdésére, 12. és 36. cikkére, 52. cikkének (2), (5) és (9) bekezdésére vonatkozó korlátozásokat.

– A partnerségi megállapodás 10. cikkének (1) bekezdése és 12. cikke (áruforgalom)

120. A partnerségi megállapodás 10. cikke (1) bekezdésének a 833/2014 rendelet 3. cikkének (1), (3) és (5) bekezdése, valamint 3a. cikkének (1) bekezdése általi megsértésére vonatkozó állítással kapcsolatban hangsúlyozni kell, hogy a partnerségi megállapodás 10. cikkének (1) bekezdése csak kiterjeszti a GATT I:1. cikkének alkalmazását az Unió és az Oroszországi Föderáció közötti kapcsolatokra azon időszak tekintetében, amikor az utóbbi nem volt a Kereskedelmi Világszervezet tagja.

121. A GATT I:1. cikk hatálya ugyanakkor az „[a] behozatalt és kivitelt terhelő vagy ezekkel összefüggő bármilyen vám és illeték, úgyszintén a behozatallal és kivitellel összefüggő fizetések nemzetközi átutalásával kapcsolatban kivetett bármilyen vámok és illetékek kivetésének módszere, valamint a behozatallal és kivitellel kapcsolatos valamennyi szabály és előírás, továbbá a III. cikkely 2. és 4. pontjában említett esetek” [nem hivatalos fordítás] körére korlátozódik.

122. Mivel a 833/2014 rendelet 3. cikkének (1), (3) és (5) bekezdése egyáltalán nem érinti az e rendelkezésekkel érintett áruk kivitelére alkalmazandó vámokat, hanem azoknak az Oroszországi Föderáció felé történő kivitelét előzetes engedélyhez köti és meghatározza azokat a feltételeket, amelyek között a tagállamok megtagadhatják ezen engedély megadását, nyilvánvaló, hogy ezek a rendelkezések nem tartoznak a partnerségi megállapodás 10. cikke (1) bekezdésének hatálya alá.

123. *A fortiori*, a 833/2014 rendeletnek a feltárási és kitermelési projektek egyes kategóriáihoz szükséges kapcsolódó szolgáltatásokat megtiltó 3a. cikkének (1) bekezdése sem tartozik a partnerségi megállapodás 10. cikkének (1) bekezdése hatálya alá.

63 — Lásd: Szimutyenkov ítélet (C-265/03, EU:C:2005:213) 20–29. pont.

64 — Lásd: a SECIL-ügyre vonatkozó indítványom (C-464/14, EU:C:2016:52) 79. pontja.

124. A partnerségi megállapodás 12. cikke (1) bekezdésének második albekezdése kötelezi az Uniót és tagállamait, hogy biztosítsák az átmenő forgalom szabadságát [65] az Oroszországi Föderáció vámterületéről származó vagy a vámterületére szállítandó áruk tekintetében az Unió területén keresztül.

125. Az Unió és tagállamai tehát kötelesek biztosítani a területükön keresztül az Oroszországi Föderációba szállítandó vagy onnan származó áruk szabad forgalmát.

126. A 833/2014 rendelet 3. cikkének (1) bekezdése előzetes engedélyeztetéshez köti a II. mellékletben felsorolt termékek értékesítését, szállítását, átruházását vagy kivitelét közvetlenül vagy közvetve – függetlenül attól, hogy azok az Unióból származnak-e –, amennyiben az ilyen termékeket Oroszországban kívánják felhasználni. E rendelet 3. cikkének (5) bekezdése továbbá megtiltja ezen engedély megadását, ha a termékek értékesítése, szállítása, átruházása vagy kivitele az e cikk (3) bekezdésben említett feltárási és kitermelési projektek valamely kategóriájára irányul.

127. Álláspontom szerint e rendelkezéseknek semmilyen hatása nincs az átmenő forgalomnak a partnerségi megállapodás 12. cikke (1) bekezdésének második albekezdésében biztosított szabadságára.

128. Bár a 833/2014 rendelet 3. cikkének (1) bekezdése többek között a II. mellékletben felsorolt termékek átmenő forgalmára is utal „függetlenül attól, hogy azok az Unióból származnak-e", ez nem változtat azon, hogy e cikk (2) és (4) bekezdése csak a kivitelre utal.

129. Ebben az értelemben „[m]inden, az e cikk alapján engedélyköteles értékesítésre, szállításra, átruházásra vagy kivitelre vonatkozó engedélyt *az exportőr székhelye szerinti* tagállam hatáskörrel rendelkező hatóságai adnak ki […]" [66]. Hasonlóképpen, „[*a*]*z exportőrök* az *exportengedély*-kérelemhez szükséges minden vonatkozó információt kötelesek megadni a hatáskörrel rendelkező hatóságok részére" [67].

130. Egyértelműnek tűnik tehát számomra, hogy a 833/2014 rendelet e rendelkezései nem a II. mellékletben felsorolt áruk átmenő forgalmára vonatkoznak, hanem az áruknak a tagállamok területéről történő értékesítésére, szállítására, átruházására vagy kivitelére.

131. Ebben az értelemben a szóban forgó, harmadik országok területéről származó és az Oroszországi Föderációba szállítandó áruk átmenő forgalmának szabadsága semmiképpen sem érintett.

132. Mindazonáltal, még ha a Bíróság a partnerségi megállapodás 10. cikke (1) bekezdésének és a 12. cikk (1) bekezdése második albekezdésének korlátozása fennállását állapítaná is meg, ez a korlátozás, amint arra a Bizottság is hivatkozik, e megállapodás 19. cikkével összhangban közrendi és közbiztonsági okokkal igazolható.

– A partnerségi megállapodás 36. cikke (szolgáltatások határokon átnyúló nyújtása)

133. A partnerségi megállapodás 36. cikke értelmében az Unió és tagállamai kötelesek az uniós vállalatoknak az Oroszország területére irányuló, határokon átnyúló szolgáltatásokat érintő feltételeket illetően – az egyes feleknél alkalmazandó jogszabályok és rendelkezések alapján – nem kevésbé kedvezményes elbánást nyújtani, mint amilyenben bármely harmadik ország részesül.

65 — Átmenő forgalmon egy tagállam területén átmenő forgalmat értünk, függetlenül attól, hogy megvalósul-e átrakodás, tárolás, közbenső átrakodás vagy a szállítási mód változtatása, amely csak egy része a megvalósulás helye szerinti tagállam határain kívül kezdődő és végződő teljes útnak. Lásd ebben az értelemben a GATT V:1. cikkét.

66 — A 833/2014 rendelet 3. cikkének (2) bekezdése. Kiemelés tőlem.

67 — A 833/2014 rendelet 3. cikkének (4) bekezdése. Kiemelés tőlem.

134. E megállapodás 5. melléklete értelmében a 36. cikkel érintett szolgáltatások magukban foglalják a mérnöki tevékenységet (CPC 8672),[68] valamint a műszaki vizsgálati és elemzési szolgáltatásokat (CPC 8676).[69]

135. Márpedig ellentétben azzal, amit a Rosneft állít, a CPC 8672 és a CPC 8676 szám alatt felsorolt szolgáltatások egyike sem érinti a 833/2014 rendelet 3a. cikkével érintett fúrás, fúrólyuk-vizsgálat, fúrólyuk-szelvényezési és kútkiképzési szolgáltatások, vagy a speciális úszó tartályhajók szállításának szolgáltatását.[70]

– A partnerségi megállapodás 52. cikkének (2), (5) és (9) bekezdése (szabad tőkemozgás)

136. E rendelkezés (2) bekezdése biztosítja az Unió és az Oroszországi Föderáció közötti szabad tőkemozgást „a befogadó ország törvényeivel összhangban megalakult vállalatok által végzett közvetlen befektetés” formájában.

137. Ugyanezen cikk (9) bekezdése továbbá arra kötelezi az Uniót és az Oroszországi Föderációt, hogy „a legnagyobb kedvezményes elbánást biztosít[s]ák egymásnak a […] tőkemozgások […] tekintetében”.

138. A megállapodás 52. cikkével kapcsolatos együttes nyilatkozat (meghatározások) értelmében a „közvetlen befektetés” meghatározása:

„a vállalatokkal tartós gazdasági kapcsolatok létesítése céljából végzett befektetés, például olyan befektetés értendő, amely az érintett országban a székhellyel nem rendelkezők által vagy külföldön az illető országban székhellyel rendelkezők által a vállalat vezetésére való hatékony befolyás gyakorlására nyújt lehetőséget:

[…]

2. új vagy már meglévő vállalkozásban való részvétel;

3. legalább ötéves futamidejű kölcsön révén.”

139. E rendelkezésekből nagyon világosan kiderül, hogy a kötvények, tagsági részesedések, vagy hasonló pénzügyi eszközök közvetlenül vagy közvetve történt vásárlása, értékesítése, kibocsátásukhoz befektetési szolgáltatás vagy egyéb segítséget nyújtása[71] csak akkor minősülhet közvetlen befektetésnek, ha tartós gazdasági kapcsolatok létesítése céljából vállalkozásban való részvétel megszerzéséhez vezetnek.

140. E rendelkezésekből az is kitűnik, hogy annak érdekében történő megállapodás megkötése vagy abban való részvétel,[72] hogy a Rosneftnek 2014. szeptember 12-ét követően 30 napot meghaladó futamidejű új kölcsönöket vagy hiteleket nyújtsanak, csak akkor minősülhet közvetlen befektetésnek, ha ötéves futamidejű kölcsönről vagy hitelről van szó, amelyet tartós gazdasági kapcsolatok létesítése céljából nyújtanak.

68 — Elérhető az Egyesült Nemzetek Szervezete Statisztikai Részlegének weboldalán (http://unstats.un.org/unsd/cr/registry/regcs.asp?Cl= 9&Lg= 1&Co= 8672). A CPC szám („central product classification”) utalás a termékek Egyesült Nemzetek Szervezetének (ENSZ) égisze alatti nemzetközi besorolási rendszerére.

69 — Elérhető az Egyesült Nemzetek Szervezete Statisztikai Részlegének weboldalán (http://unstats.un.org/unsd/cr/registry/regcs.asp?Cl= 9&Lg= 1&Co= 8676).

70 — A CPC 86761 alatt említett egyedüli szolgáltatások, amik relevánsak lehetnének, „az üzemanyagokhoz hasonló […] anyagok kémiai és biológiai jellemzőire vonatkozó műszaki vizsgálati és elemzési szolgáltatások”. Mindazonáltal a fúrás, fúrólyuk-vizsgálat, a fúrólyuk-szelvényezési és kútkiképzési szolgáltatások, vagy a speciális úszó tartályhajók szállításának szolgáltatása ennek nem része.

71 — Lásd a 2014/512 határozat 1. cikke (2) bekezdésének b)–d) pontját, valamint a 833/2014 rendelet 5. cikke (2) bekezdésének b)–d) pontját.

72 — Lásd a 2014/512 határozat 1. cikkének (3) bekezdését, valamint a 833/2014 rendelet 5. cikkének (3) bekezdését.

141. Ebből következik, hogy a 2014/512 határozat 1. cikke (2) bekezdésének b)–d) pontja, (3) bekezdése, valamint III. melléklete, továbbá a 833/2014 rendelet 5. cikke (2) bekezdésének b)–d) pontja, (3) bekezdése, valamint VI. melléklete csak annyiban jelenti a partnerségi megállapodás 52. cikke (2), (5) és (9) bekezdése által védett szabad tőkemozgás korlátozását, amennyiben azok megtiltják a jelen indítvány 139. és 140. pontjában érintett közvetlen befektetéseket.

iii) Az igazolásról

142. Az áruforgalommal ellentétben, amellyel kapcsolatban a partnerségi megállapodás az EUMSZ 36. cikkel közel megegyező szöveggel előírja a korlátozások igazolásának lehetőségét, az említett megállapodás a szabad tőkemozgás korlátozása tekintetében nem tartalmaz semmilyen igazolási lehetőséget.

143. A SECIL-ügyre vonatkozó indítványom (C-464/14, EU:C:2016:52) 123–125. pontjában [73] foglalt indokokra tekintettel úgy vélem, hogy a partnerségi megállapodás 52. cikkében biztosított szabad tőkemozgás a közérdeken alapuló nyomós okkal igazolható.

144. Bár a Tanács nem adott elő egyetlen közérdeken alapuló nyomós okot sem, úgy vélem, hogy a partnerségi megállapodás 99. pontjára alapított érveiből le lehet vezetni, hogy álláspontja szerint a szabad tőkemozgás korlátozása közrendi és közbiztonsági okokkal igazolható.

145. Mivel ugyanis a 2014/512 határozat 1. cikke (2) bekezdésének b)–d) pontját, (3) bekezdését, valamint III. mellékletét, továbbá a 833/2014 rendelet 5. cikke (2) bekezdésének b)–d) pontját, (3) bekezdését, valamint VI. mellékletét „az Orosz [Föderáció] ukrajnai helyzetet destabilizáló intézkedéseire" tekintettel, [74] valamint „annak érdekében, hogy az Ukrajna területi integritásának, szuverenitásának és függetlenségének aláásására irányuló orosz intézkedések költségei megnövekedjenek, másrészt pedig a válság békés rendezésének előmozdítása céljából" [75] fogadták el, úgy vélem, hogy azok közrendi és közbiztonsági okokkal igazolhatóak.

146. A 2014/512 határozat preambulumbekezdéseiből, valamint a 833/2014 rendeletből kitűnik, hogy az Oroszországi Föderációval szemben elfogadott korlátozó intézkedések elfogadását először bejelentette az Unió és tagállamai, és azokat az Oroszországi Föderáció reakcióinak hiányára tekintettel fokozatosan fogadták el és terjesztették ki.

147. Mivel a korlátozó intézkedések célja, hogy az „Ukrajna területi integritásának, szuverenitásának és függetlenségének aláásására irányuló orosz intézkedések költségei megnövekedjenek, másrészt pedig a válság békés rendezésének előmozdítása" [76], valamint tekintettel arra, hogy a Rosneft azon olajtársaságok közül a legnagyobb olajkészlettel rendelkező olajtársaság, amelyeknek részvényeit az orosz tőzsdén jegyzik, valamint a legnagyobb kitermelést végző olajtársaság (az Oroszországi Föderációban kitermelt olaj 40%-a [77]), továbbá, hogy társasági tőkéjének 69,5%-a az Orosz Állam tulajdonában van, úgy vélem, hogy a 2014/512 határozat 1. cikke (2) bekezdésének b)–d) pontjában, (3) bekezdésében, valamint III. mellékletében, továbbá a 833/2014 rendelet 5. cikke (2) bekezdésének b)–d) pontjában, (3) bekezdésében, valamint VI. mellékletében elrendelt korlátozások szükségesek az

73 — Ez az ügy is a szabad tőkemozgásnak az egyrészről az Európai Közösség és azok tagállamai és másrészről a Tunéziai Köztársaság közötti társulás létrehozásáról szóló, 1995. július 17-én Brüsszelben aláírt, az Európai Közösség és az Európai Szén- és Acélközösség nevében az 1998. január 26-i 98/238/EK, ESZAK tanácsi és bizottsági határozattal jóváhagyott euro-mediterrán megállapodással (HL L 97., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 11. fejezet, 28. kötet, 187. o., kihirdette: a 2001. évi XV. tv.), valamint az egyrészről az Európai Közösség és tagállamai, másrészről a Libanoni Köztársaság közötti társulás létrehozásáról szóló, 2002. június 17-én Luxembourgban aláírt, az Európai Közösség nevében a 2006. február 14-i 2006/356/EK tanácsi határozattal jóváhagyott euro-mediterrán megállapodással (HL L 143., 1. o.) ellentétes korlátozását érintette.

74 — A 2014/512 határozat (8) preambulumbekezdése.

75 — A 833/2014 rendelet (2) preambulumbekezdése.

76 — A 833/2014 rendelet (2) preambulumbekezdése.

77 — Lásd a Rosneft honlapját (http://www.rosneft.com/about/).

említett határozat és az említett rendelet által elérni kívánt cél elérésére alkalmas nyomás gyakorlása érdekében, amely cél „Ukrajna területi integritásának, szuverenitásának és függetlenségének aláásására irányuló orosz intézkedések költségei megnöve[lése], másrészt pedig a válság békés rendezésének előmozdítása”[78]. Így a korlátozó intézkedések tiszteletben tartották az arányosság elvét.

iv) A partnerségi megállapodás 99. pontjáról

148. Abban az esetben, ha a Bíróság úgy határozna, hogy fennáll a partnerségi megállapodás 10. cikke (1) bekezdésének, 12. és 36. cikkének, valamint 52. cikke (2), (5) és (9) bekezdésének nem igazolt korlátozása, az Egyesült Királyság Kormányához, az észt és a francia kormányhoz, valamint a Tanácshoz és a Bizottsághoz hasonlóan úgy vélem, hogy az az említett megállapodás 99. cikke (1) bekezdésének d) pontja alapján igazolható, ami lehetővé teszi az Unió számára, hogy olyan intézkedéseket hozzon, „amelyeket fontos biztonsági érdekeik védelmében szükségesnek ítél […] háborús időkben vagy háborúval fenyegető súlyos nemzetközi feszültség esetén”[79].

149. Amennyiben a Tanács a kül- és biztonságpolitika területén széles mérlegelési mozgástérrel rendelkezik, amint arra a jelen indítvány 105. pontjában hivatkoztam, ez igaz arra az esetre is, amikor a Tanács háborúval fenyegető súlyos nemzetközi feszültség fennállását állapítja meg.

150. Egyrészt emlékeztetni kell arra, hogy a jelen ügyben a szóban forgó korlátozó intézkedések elfogadása érdekében a Tanács arra alapozott, hogy „Oroszországi Föderáció indokolatlanul megsértette az ukrán szuverenitást és területi integritást”[80], tekintettel „a Malaysian Airlines lezuhant MH17. számú járata donyecki földetérésének”[81] esetére, valamint „a Krím és Szevasztopol jogellenes annektálás[ára].[82]

151. Másrészt hangsúlyozni kell, hogy az Oroszországi Föderáció vétójoggal rendelkezik az ENSZ Biztonsági Tanácsában. Haszontalan tehát a béke fenyegetettsége fennállásának megállapítását keresni e Tanács határozataiban,[83] de akár még a határozatok tervezeteiben is, amelyeket e Tanács az Oroszországi Föderáció vétójogának (tényleges vagy lehetséges) gyakorlása miatt nem fogadott el.[84]

152. A fentiek alapján úgy vélem, hogy a Tanács nem követett el nyilvánvaló mérlegelési hibát a 2014/512 határozat és a 833/2014 rendelet elfogadásának időpontjában fennálló nemzetközi feszültség súlyosságának megítélésekor.

78 — A 833/2014 rendelet (2) preambulumbekezdése.

79 — A francia nyelvi változat, amelyet alátámaszt a román nyelvi változat, a „cas de guerre ou de grave tension internationale *menaçant de déboucher sur un conflit armé*” esetére hivatkozik, míg az angol nyelvi változat, amelyet valamennyi más nyelvi változat, valamint az orosz nyelvi változat is alátámaszt, a „time of war or serious international tension *constituting threat of war*” esetére vonatkozik. Kiemelés tőlem.

80 — A 2014/512 határozat (1) preambulumbekezdése. A tárgyaláson a Tanács hivatkozott az Unió által 2014-ben Ukrajnával kötött társulási megállapodásra, valamint arra a tényre, hogy Ukrajna az Európai szomszédságpolitika része. A Tanács hangsúlyozta, hogy a háború kialakulásával fenyegető nemzetközi feszültség nem szükségszerűen csak az Unió területét érinti. Egyértelműen bebizonyosodott továbbá, hogy az Unióval szomszédos állam területén fegyveres konfliktus zajlik.

81 — A 2014/512 határozat (5) preambulumbekezdése.

82 — A 833/2014 rendelet (1) preambulumbekezdése.

83 — Lásd az ENSZ Biztonsági Tanácsa által elfogadott 2166 (2014) határozatot, amely elérhető az ENSZ Biztonsági Tanácsának honlapján (http://www.securitycouncilreport.org/atf/cf/%7B65BFCF9B-6D27–4E9C-8CD3-CF6E4FF96FF9%7D/s_res_2166.pdf).

84 — Az S/2014/189 és az S/2014/562 határozat-tervezetek, amelyek elérhetőek az ENSZ Biztonsági Tanácsának honlapján (http://www.securitycouncilreport.org/un-documents/ukraine/).

c) Az indokolási kötelezettség (EUMSZ 296. cikk) állítólagos megsértésére alapított érvénytelenségi jogalapról

153. A Rosneft álláspontja szerint a 833/2014 rendelet 3. és 3a. cikkei, 4. cikkének (3) és (4) bekezdése, valamint II. melléklete megsértik az EUMSZ 296. cikkben a Tanácsra rótt indokolási kötelezettséget, mivel ez a rendelet nem fejti ki, hogy az érintett intézkedéseknek az említett rendelet (2)[85] és (4)[86] preambulumbekezdésében kifejtett célja eléréséhez hogyan vagy miért járulna hozzá az orosz olajiparnak vagy neki magának az e rendelkezésekben megválasztott módon történő megcélzása.

154. A Rosneft az EUMSZ 296. cikk sérelmét állítja a 2014/512 határozat 1. cikke (2) bekezdésének b)–d) pontja, (3) bekezdése, valamint III. melléklete, valamint a rendelet 5. cikke (2) bekezdésének b)–d) pontja, (3) bekezdése, valamint VI. melléklete vonatkozásában is, mivel e rendelkezések, bár kifejezetten rá irányulnak, mégsem teszik számára lehetővé annak értékelését, hogy pusztán az a tény, hogy többségi részvényese az Orosz Állam, miért lenne alkalmas a 833/2014 rendelet (2)[87] és (5)[88] preambulumbekezdésében kifejtettek szerint az érintett intézkedések céljának elérésére.

155. Véleményem szerint a jelen esetben nincs szó az indokolási kötelezettség megsértéséről.

156. Amint azt a Bíróság a Tanács kontra Bamba ítélet (C-417/11 P, EU:C:2012:718) 53. pontjában kimondta, „[a]z EUMSZ 296. cikkben megkövetelt indokolásnak […] a szóban forgó jogi aktus jellegéhez és elfogadásának körülményeihez kell igazodnia. Az indokolási kötelezettséget az eset összes körülményeire, így különösen a jogi aktus tartalmára, a felhívott indokok jellegére és a címzettek vagy a jogi aktus által közvetlenül és személyükben érintett egyéb személyek magyarázathoz fűződő érdekére tekintettel kell vizsgálni. Nem követelmény, hogy az indokolás az összes releváns ténybeli és jogi elemet tartalmazza, minthogy az indokolás megfelelőségét nemcsak a szövegére, hanem a körülményeire, valamint az adott tárgyra vonatkozó jogszabályok összességére figyelemmel is meg kell vizsgálni”.

157. Továbbá a természetes vagy jogi személyekre vonatkozó korlátozó intézkedések – mint a Tanács kontra Bamba ítélet (C-417/11 P, EU:C:2012:718) alapjául szolgáló ügy tárgyát képező pénzeszköz-befagyasztások – tekintetében a Bíróság ezen ítélet 54. pontjában kimondta, hogy „a sérelmet okozó aktus indokolása megfelelő, ha az érintett előtt ismert olyan összefüggésben hozzák meg, amely lehetővé teszi számára a vele szemben hozott intézkedés jelentőségének megértését.

158. Mivel a legnagyobb orosz olajtársaság, amely 69,5%-ban az Orosz Állam tulajdona,[89] és teljes eszközértékének becsült értéke feltehetőleg meghaladja az egybillió orosz rubelt, és amely becsült bevételének legalább 50%-a 2014. szeptember 12-i adatok alapján nyersolaj és kőolajtermékek értékesítéséből vagy szállításából ered,[90] a Rosneft képes az Oroszországi Föderáció költségvetési

85 — „Ezért további korlátozó intézkedéseket kell alkalmazni egyrészt annak érdekében, hogy az Ukrajna területi integritásának, szuverenitásának és függetlenségének aláásására irányuló orosz intézkedések költségei megnövekedjenek, másrészt pedig a válság békés rendezésének előmozdítása céljából.”

86 — „Előzetes engedélyezési kötelezettség formájában korlátozásokat kell alkalmazni az oroszországi kőolajipari technológiák közvetlen vagy közvetett értékesítésére, szállítására, átruházására vagy kivitelére is.”

87 — Lásd a 85. lábjegyzetet.

88 — „Helyénvaló ezen túlmenően korlátozásokat alkalmazni egyes pénzügyi intézmények tőkepiaci forráshoz jutására is, azon kormányközi megállapodások révén létrehozott, nemzetközi jogállású, oroszországi székhelyű intézmények kivételével, amelyeknek Oroszország is részvényese.”

89 — Lásd a jelen indítvány 147. pontját. Hozzáteszem, hogy a 2013. évi éves beszámolója szerint a Rosneft a részvényesei számára 85 milliárd orosz rubel nagyságrendben fizetett osztalékot és Oroszországban több mint egy milliárd orosz rubel jövedelemadón kívüli adót fizetett (lásd a Rosneft honlapját: http://www.rosneft.com/attach/0/02/90/Rosneft_FS_2013_ENG_SIGNED_FINAL.pdf).

90 — Lásd a 833/2014 rendelet 5. cikke (2) bekezdésének b)–d) pontját, valamint VI. mellékletét.

bevételei tekintetében felmérni az olajágazat jelentőségét,[91] valamint annak okát, hogy az, hogy a 2014/512 határozat 1. cikke (2) bekezdésének b)–d) pontjában, (3) bekezdésében és III. mellékletében, valamint a rendelet 5. cikke (2) bekezdésének b)–d) pontjában, (3) bekezdésében és VI. mellékletében foglalt korlátozó intézkedések rá irányulnak, miért járhat azzal, hogy „az Ukrajna területi integritásának, szuverenitásának és függetlenségének aláásására irányuló *orosz intézkedések költségei megnövekedjenek*, másrészt pedig a válság békés rendezésének előmozdítása" hatásával.[92]

159. Hasonlóképpen a 833/2014 rendelet 3. és 3a. cikkében, 4. cikkének (3) és (4) bekezdésében, valamint II. mellékletében foglalt intézkedések nem a Rosnefttel szembeni korlátozó intézkedések,[93] hanem azok általában az orosz olajiparra irányulnak.

d) A védelemhez való jog, a hatékony bírói jogvédelemhez való jog, valamint az iratbetekintési jog megsértésére alapított érvénytelenségi jogalapról

160. A Rosneft álláspontja szerint megsérti a védelemhez, valamint a hatékony bírói jogvédelemhez való jogot, továbbá az iratbetekintési jogot az, hogy a Tanács megtagadja, hogy „különleges" hozzáférést engedjen az információkhoz, valamint az olyan alapvető jelentőségű kérdésekre vonatkozó bizonyítékokhoz, mint a Rosneftnek a 2014/512 határozatban és a 833/2014 rendeletben való említésének oka, vagy, hogy azok miért az olajipar egyes ágazataira irányulnak másokkal szemben.

161. A Rosneft és a Tanács írásbeli észrevételeihez mellékelt dokumentumokból kiderül, hogy a Rosneft az Európai Parlament, a Tanács és a Bizottság dokumentumaihoz való nyilvános hozzáférésről szóló, 2001. május 30-i 1049/2001/EK rendelet[94] alapján a Törvényszék előtt folyamatban levő NK Rosneft és társai kontra Tanács ügyben (T-715/14) történő felhasználás érdekében különleges hozzáférést („privileged access") próbált kapni a Tanács dokumentumaihoz.

162. A dokumentumokat tanulmányozva megállapítható, hogy a Rosneft a dokumentumokhoz a nyilvánosság általi hozzáféréshez az e rendelet által „document discovery" eljárásként létrehozott eszközt használta, amely a „common law" és a nemzetközi választottbíróság jogrendszereiben ismert iratkérelmezési forma.[95]

163. Bár álláspontom szerint az 1049/2001 rendelet nem alkalmas a jogvita keretében szükséges dokumentumokhoz való megfelelő különleges hozzáférés biztosítására,[96] a Rosneft és a Tanács írásbeli észrevételeihez mellékelt dokumentumokból kiderül, hogy utóbbi nem utasította el az iratok bemutatása iránti kérelmeket, hanem azokat az 1049/2001 rendelet alapján kezelte.

164. Márpedig, mivel a Rosneft ezzel a jogalappal azt állítja, hogy a Tanács tévesen tagadta meg a dokumentumok többségéhez való hozzáférését, amelynek bemutatását kérte, úgy vélem, hogy ez a jogalap a TWD Textilwerke Deggendorf ítélet (C-188/92, EU:C:1994:90) alapjául szolgáló ügyből következő ítélkezési gyakorlattal összhangban elfogadhatatlan, amelyben a Bíróság kimondta, hogy „a jogbiztonság […] elvének követelményei eredményezik annak kizárását, hogy a […] támogatás

91 — Vlagyimir V. Putyin elnök szerint 2013-ban az Oroszországi Föderáció költségvetésének olajiparból származó bevételei körülbelül 191–194 milliárd USA dollárt tettek ki (lásd: http://rbth.com/news/2014/04/17/russia_had_revenues_of_191–194_bln_from_oil_28_bln_from_gas_in_2013_-_pu_35970.html).

92 — A 833/2014 rendelet (2) preambulumbekezdése. Kiemelés tőlem.

93 — Lásd a jelen indítvány 82–85. pontját.

94 — HL L 145., 43. o.; magyar nyelvű különkiadás 1. fejezet, 3. kötet, 331. o.

95 — Míg főszabály szerint a code civilen alapuló jogrendszerekben minden fél köteles a saját bizonyítékainak beszerzésére, a „common law" jogrendszerek lehetővé teszik a felek számára, hogy egymáshoz a bíró ellenőrzése mellett iratok bemutatása iránti kérelmet intézzenek („request for document production").

96 — Például e rendelet 4. cikke (1) bekezdésének a) pontja lehetővé teszi az Unió intézményei számára a dokumentumokhoz való hozzáférés megtagadását abban az esetben, ha a közzététel kedvezőtlenül befolyásolná a nemzetközi kapcsolatok védelmét (ami megfelel a „Crown privilege" vagy „public-interest immunity" fogalmának). Ezzel szemben a „document discovery" eljárásban egy bíróság elrendelheti egy ebbe a kategóriába tartozó dokumentum bizalmas kezelés kötelezettsége melletti bemutatását, ha bebizonyosodik, hogy ez a dokumentum az ennek bemutatását kérő fél számára jogainak védelméhez szükséges.

kedvezményezettje, akinek lehetősége volt e határozat megtámadására, és aki hagyta, hogy leteljen a[z EUMSZ 263.] cikk[…] [hatodik] bekezdésében […]e célból előírt jogvesztő határidő, megkérdőjelezhesse e határozat jogszerűségét a nemzeti bíróságok előtt azon jogorvoslati eljárás során, amelyet a nemzeti hatóságok előtt az e határozat végrehajtására elfogadott intézkedésekkel szemben indított”. [97]

165. E tekintetben rá kívánok mutatni, hogy a Tanácsnak a Rosnefthez címzett leveleiből kiderül, hogy a Tanács figyelmeztette arra, hogy az 1049/2001 rendelet 8. cikke értelmében az EUMSZ 263. cikkel összhangban az iratok bemutatása iránti kérelmének elutasításával szemben megsemmisítés iránti keresettel élhet.

166. Mivel a Tanácsnak az általa kért dokumentumokhoz való részleges hozzáférést biztosító határozatai közvetlenül és személyében érintették, keresete minden kétséget kizáróan elfogadható lett volna. [98]

167. Mindenesetre a Rosneft által a Tanácshoz címzett, a dokumentumokhoz való különleges hozzáférésre irányuló kérelmeket elolvasva kitűnik, hogy

– ezek a kérelmek nagyon gyakran nem tartalmazták dokumentumok egy különleges és korlátozott kategóriájának olyan megfelelően részletes leírását, amely észszerűen és a Rosneft álláspontja szerint létezhetett;

– a kérelmek nem tartalmazták a kért dokumentumoknak sem a jogvitában való relevanciájuk, sem az ügyet illető jelentőségük kifejtését; valamint

– a kérelmek nem tartalmaztak sem arra vonatkozó nyilatkozatot, hogy ezek a dokumentumok már nincsenek a Rosneft birtokában, megőrzésében vagy ellenőrzése alatt, sem pedig azon indokok kifejtését, amelyeknél fogva feltételezték, hogy azok a Tanács birtokában, megőrzésében vagy ellenőrzése alatt vannak.

168. Mindezek ellenére a Tanács elkészített egy listát azon dokumentumokról, amelyekről úgy ítélte meg, hogy a Rosneft kérelmei azokra vonatkoznak, és okainak megjelölésével egy sor dokumentumhoz részlegesen megtagadta tőle a hozzáférést.

169. Továbbá, mivel az Egyesült Királyság Kormánya az alapeljárásban részes fél, nincs akadálya annak, hogy a Rosneft az angol jog iratok bemutatására vonatkozó szabályai alapján a Tanács tagjaként kérje tőle a birtokában, megőrzésében vagy ellenőrzése alatt levő dokumentumok bemutatását. A kérdést előterjesztő bíróságnak ügyelnie kell arra, hogy az angol jognak az iratok bemutatására alkalmazandó szabályai megfeleljenek a tényleges érvényesülés és az egyenértékűség elvének. [99]

170. Ebben az összefüggésben úgy vélem, hogy ahogyan a Tanács kezelte a Rosneft különleges hozzáférésre irányuló kérelmét, az nem veszélyeztette az utóbbi védelemhez, a hatékony bírói jogvédelemhez, valamint az iratbetekintéshez való jogát.

97 — 17. pont. Lásd továbbá ebben az értelemben: Nachi Europe ítélet (C-239/99, EU:C:2001:101, 29. és 30. pont), valamint National Farmers' Union ítélet (C-241/01, EU:C:2002:604, 26. pont).

98 — Lásd Accrington Beef és társai ítélet (C-241/95, EU:C:1996:496, 15. pont); Nachi Europe ítélet (C-239/99, EU:C:2001:101, 40. pont), valamint Bavaria és Bavaria Italia ítélet (C-343/07, EU:C:2009:415, 40. pont).

99 — Lásd ebben az értelemben: Pfleiderer ítélet (C-360/09, EU:C:2011:389, 24., 30. és 31. pont).

e) Az egyenlő bánásmód állítólagos megsértésére alapított érvénytelenségi jogalapról

171. A Rosneft álláspontja szerint azzal, hogy a szóban forgó korlátozó intézkedések az orosz olajágazatra irányulnak, a Tanács megsértette az egyenlő bánásmód elvét, mivel az alapügyben szóban forgó korlátozó intézkedések deklarált célja a 833/2014 rendelet (2) preambulumbekezdése szerint az ukrajnai válság békés rendezésének előmozdítása, ez a cél nem magyarázza, még kevésbé igazolja a hozzá hasonlóan az orosz olajágazatba tartozó vállalkozások, valamint a más ágazatokban tevékenykedő vállalkozások közötti eltérő bánásmódot.

172. Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint „a hátrányos megkülönböztetés tilalmának elve megköveteli, hogy az összehasonlítható helyzeteket ne kezeljék eltérően és az eltérő helyzeteket ne kezeljék ugyanúgy, hacsak objektív módon nem igazolható az ilyen bánásmód” [100].

173. Álláspontom szerint a Rosneft nem hivatkozhat érvényesen arra, hogy hátrányos megkülönböztetés áldozata.

174. Először is nem az orosz olajágazat az orosz gazdaság egyetlen, a szóban forgó intézkedések által érintett ágazata. A 2014/512 határozat, valamint a 833/2014 rendeletben foglalt rendelkezések érintik a fegyverek, a nukleáris energia, az űrhajózás ágazatát, valamint a bankágazatot is. [101]

175. Egyébiránt a Rosneft nem mutatott be arra vonatkozó bizonyítékot, hogy más orosz olajtársaság is létezne, amely megfelel a 2014/512 határozat 1. cikke (2) bekezdésének b)–d) pontjában, valamint a 833/2014 rendelet 5. cikke (2) bekezdésének a)–d) pontjában foglalt feltételeknek, és amelynek így a korlátozó intézkedésekkel érintettek közé kellene tartoznia, ez azonban nem volt vagy nincs így.

176. Amint azt a Bizottság megjegyzi, ha a Rosneft logikáját követnénk, valahányszor a Tanács korlátozó intézkedéseket kívánna bevezetni egy harmadik országgal szemben, nem lenne más választása, mint teljesen megszakítani ezen országgal a gazdasági és pénzügyi kapcsolatokat, ami egyébként ellentétes lenne az EUMSZ 215. cikk (1) bekezdésének szövegével, amely arra hivatkozik, hogy „[a Tanács által] az [EU-S]zerződés V. címének 2. fejezetével összhangban elfogadott valamely határozat az egy vagy több harmadik országgal fennálló gazdasági és pénzügyi kapcsolatok *részbeni vagy teljes* megszakítását vagy korlátozását írja elő” [102].

177. Ezt a jogalapot tehát el kell utasítani.

f) Az állítólagos hatáskörrel való visszaélésre alapított érvénytelenségi jogalapról

178. A Rosneft azt állítja, hogy azzal, hogy a 833/2014 rendelet (2) preambulumbekezdésében azt állította, hogy a korlátozó intézkedések célja, hogy „az Ukrajna területi integritásának, szuverenitásának és függetlenségének aláásására irányuló orosz intézkedések költségei megnövekedjenek, másrészt pedig a válság békés rendezésének előmozdítása” [103], a Tanács hatáskörrel való visszaélést valósított meg, mert az orosz társaságok növekedési képességének korlátozása, és az orosz energiaágazat számára hosszú távú kár okozása volt a valódi szándéka.

100 — National Farmers’ Union és társai ítélet (C-354/95, EU:C:1997:379, 61. pont). Lásd továbbá ebben az értelemben: SCAC-ítélet (C-56/94, EU:C:1995:209, 27. pont), valamint Garcia Avello ítélet (C-148/02, EU:C:2003:539, 31. pont).

101 — A 2014/512 határozat 1. cikkének (1) bekezdése, (2) bekezdésének a) pontja, valamint 3a. cikke, továbbá a 833/2014 rendelet 5. cikke (1) bekezdésének a) pontja, valamint (2) bekezdésének a) pontja.

102 — Kiemelés tőlem.

103 — Lásd továbbá e rendelet (4) és (5) preambulumbekezdését, valamint a 2014/512 határozat (8) preambulumbekezdését.

179. A Bíróság ítélkezési gyakorlata szerint „[hatáskörrel való visszaélés] akkor áll fenn, ha valamely intézmény a hatáskörét kizárólag vagy legalább főként a hivatkozott céltól eltérő cél elérése, vagy az ügy körülményei esetére a Szerződés által kifejezetten előírt eljárás elkerülése érdekében gyakorolja” [104].

180. E tekintetben a Rosneft egy bizottsági munkadokumentumra hivatkozik, [105] amely szerint az orosz olajtársaságokkal szembeni korlátozó intézkedések „célja egyes orosz stratégiai állami társaságokat megfosztani a nemzetközi és európai pénzügyi forrásoktól, így közvetve pénzügyi költséget keletkeztetni az állam számára és korlátozni a társaságok jövőbeni növekedési képességét [nem hivatalos fordítás]” [106].

181. Márpedig ez a dokumentum nem tartalmaz olyan állítást, amely szerint „a Tanács *egyetlen* szándéka az orosz társaságok növekedési képességének korlátozása volt”. [107] Ellenkezőleg, a szóban forgó korlátozó intézkedések deklarált célja az volt, hogy az „Ukrajna területi integritásának, szuverenitásának és függetlenségének aláásására irányuló orosz intézkedések költségei megnövekedjenek” [108], ami megfelel a Bizottság munkadokumentumában megismételt célnak.

182. Mindazonáltal egyetlen, „munkadokumentumnak” nevezett, a szóban forgó jogi aktust elfogadó intézménytől eltérő intézmény által készített dokumentum nem lenne elegendő a hatáskörrel való visszaélés alátámasztására.

183. Ezt a jogalapot tehát el kell utasítani.

g) A 2014/512 határozat és a 833/2014 rendelet közötti állítólagos ellentmondásra alapított érvénytelenségi jogalapról

184. A Rosneft előadja, hogy ellentmondás van a 2014/512 határozat 4. cikkének (4) bekezdése, valamint a 833/2014 rendelet 3. cikke (5) bekezdése második albekezdésének szövege között. Míg az első rendelkezés nem biztosít semmilyen mérlegelési mozgásteret a tagállamok számára a 2014. augusztus 1-jét megelőzően megkötött szerződések engedélyezésének megtagadásával kapcsolatban, a második lehetővé teszi az ilyen szerződésekből fakadó kötelezettségek végrehajtásának engedélyezését, így azok megtagadását is.

185. Emlékeztetek arra, hogy a 833/2014 rendelet az EUMSZ 215. cikk alapján elfogadott uniós jogi aktus, amely lehetővé teszi a Tanács számára a „szükséges intézkedések” elfogadását, „[h]a az [EU-S]zerződés V. címének 2. fejezete szerint elfogadott valamely határozat […] írja elő” egy harmadik országgal fennálló gazdasági és pénzügyi kapcsolatok részbeni vagy teljes megszakítását vagy korlátozását, vagy természetes vagy jogi személyekre vonatkozó korlátozó intézkedések meghozatalát.

186. A Bíróság ebben a tárgyban kimondta, hogy „[egy KKBP határozat] elfogadása miatt a[z Unió] az [EUM–]Szerződés keretében köteles az ezen jogi aktusban előírt intézkedéseket megtenni” [109]. Következésképpen, amint azt a francia kormány megjegyzi, amikor az EUMSZ 215. cikk alapján fogad el egy rendeletet, a Tanácsot köti az azt megelőző KKBP határozat tartalma.

104 — Dalmine kontra Bizottság ítélet (C-407/04 P, EU:C:2007:53, 99. pont). Lásd továbbá ebben az értelemben: Bank Melli Iran kontra Tanács ítélet (T-390/08, EU:T:2009:401) 50. pont, amelyet a Bank Melli Iran kontra Tanács ítélet (C-548/09 P, EU:C:2011:735) 74. pontja helybenhagyott.

105 — A Bizottság szolgálatai 2015. március 5-i munkadokumentuma (6902/15 – SWD(2015) 58 final) a tőkemozgásokról és a fizetések szabadságáról, amely elérhető a Tanács honlapján a következő címen: http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-6902–2015-INIT/en/pdf

106 — Uo., 36. o. („[t]hese measures aim to cut strategic state-owned Russian companies off from EU and international financing sources, thus imposing an indirect financial cost to the state and limiting their ability to grow in the future”). Fordítás tőlem.

107 — Kiemelés tőlem.

108 — A 833/2014 rendelet (2) preambulumbekezdése.

109 — A Kadi és Al Barakaat International Foundation kontra Tanács és Bizottság ítélet (C-402/05 P és C-415/05 P, EU:C:2008:461) 296. pontja.

187. Nem osztom a Tanács azon véleményét, amely szerint az EUMSZ 215. cikk alapján elfogadott rendelet független az EU-Szerződés V. címének 2. fejezete szerint elfogadott határozattól, és akár ellent is mondhat annak.

188. A tárgyaláson a Tanács e tekintetben a Bank Melli Iran kontra Tanács ítélet (C-548/09 P, EU:C:2011:735) 70. pontjára alapozott, amelyben a Bíróság kimondta, hogy „[a]mi a 2007/140 közös álláspontnak a jogi alapok közé történő beillesztésének […] szükségességét illeti, elég azt megállapítani, hogy annak ellentmond maga az EK 301. cikk szövege, amely közösségi intézkedések elfogadásának lehetőségéről rendelkezik akkor, ha az EU-Szerződés, *a Lisszaboni Szerződés előtti változatában* a KKBP–re vonatkozó rendelkezéseinek megfelelően elfogadott valamely közös álláspont vagy együttes fellépés a Közösség fellépéséről rendelkezik. E szöveg arra utal, hogy a közös álláspontnak vagy együttes fellépésnek léteznie kell ahhoz, hogy közösségi intézkedéseket lehessen elfogadni, arra viszont nem, hogy ezen intézkedéseknek e közös állásponton vagy ezen együttes fellépésen kell alapulniuk” [110].

189. Márpedig pontosan, ahogy a Bíróság ítéletének kiemelt pontjában jelzi, az EUMSZ 215. cikk szövege nem azonos az EK 301. cikkel, amely arra az esetre vonatkozott, ha „az Európai Unióról szóló szerződés közös kül- és biztonságpolitikára vonatkozó rendelkezéseinek megfelelően elfogadott valamely közös álláspont vagy együttes fellépés egy vagy több harmadik országgal fennálló gazdasági kapcsolatok felfüggesztésére, korlátozására vagy teljes megszakítására irányuló fellépésről rendelkezik”.

190. Ezzel szemben, a harmadik országgal fennálló gazdasági és pénzügyi kapcsolatok részbeni vagy teljes megszakításához vagy korlátozásához kapcsolódó korlátozó intézkedéseket illetően, mint amilyeneket a 2014/512 határozat 4. cikke ír elő, [111] az EUMSZ 215. cikk (1) bekezdése a Tanácsot a szükséges intézkedéseket végrehajtó rendelet elfogadására kötelezi. [112]

191. Következésképpen, mivel a 2014/512 határozat a harmadik országgal fennálló gazdasági és pénzügyi kapcsolatok részbeni vagy teljes megszakításának vagy korlátozásának végrehajtása érdekében vezetett be korlátozó intézkedéseket, ennek a határozatnak az EUMSZ 215. cikkel együtt szerepelnie kell a 833/2014 rendelet jogalapjai között, ami egyébként meg is valósul. [113]

192. Ebből következik, hogy a 833/2014 rendelet rendelkezései a törvényesség elvének megsértése nélkül nem lehetnek ellentétesek a 2014/512 határozat rendelkezéseivel, amely elvet e rendelet – minden uniós jogi aktushoz hasonlóan – köteles betartani.

193. A jelen esetben a szóban forgó két rendelkezés szövegezése eltérő. A 2014/512 határozat 4. cikkének (4) bekezdése előírja, hogy a felszerelések értékesítése, beszállítása, átruházása és kivitele, valamint az (1) és (2) bekezdésben említett bizonyos szolgáltatások nyújtására vonatkozó engedély megadásának tilalma „*nem érinti* a 2014. augusztus 1-je előtt kötött szerződések teljesítését” [114], míg a 833/2014 rendelet 3. cikkének (5) bekezdése értelmében „[a] hatáskörrel rendelkező hatóságok azonban *megadhatják*” [115] ezt az engedélyt, amennyiben az értékesítés, beszállítás, transzfer vagy kivitel 2014. augusztus 1-je előtt megkötött szerződésből eredő kötelezettség végrehajtására vonatkozik.

110 — Kiemelés tőlem.

111 — Lásd a jelen indítvány 85. pontját.

112 — Lásd a jelen indítvány 72. pontját.

113 —
„[…] tekintettel az [EUM-S]zerződésre és különösen annak 215. cikkére,
tekintettel a [2014/512] határozatra […]
[…]”.

114 — Kiemelés tőlem.

115 — Kiemelés tőlem.

194. Másként fogalmazva a 2014/512 határozat nincs hatással a 2014. augusztus 1-je előtt megkötött szerződésekre, míg a 833/2014 rendelet lehetővé teszi a tagállamok hatóságai számára annak eldöntését, hogy egy 2014. augusztus 1-je előtt megkötött szerződésből eredő kötelezettség végrehajtására vonatkozó értékesítést, beszállítást, transzfert vagy kivitelt engedélyeznek-e, vagy sem.

195. Álláspontom szerint kibékíthetetlen ellentét van a két szöveg között, és a jelen indítvány 185–192. pontjában foglalt okoknál fogva úgy vélem, hogy a 833/2014 rendelet 3. cikkének (5) bekezdése érvénytelen.

h) Az arányosság elvének és a Rosneft alapvető jogainak állítólagos megsértésére alapított érvénytelenségi jogalapról

196. A Rosneft előadja, hogy a 2014/512 határozat 1. cikke (2) bekezdésének b)–d) pontja, (3) bekezdése és 7. cikke, valamint III. melléklete, továbbá a 833/2014 rendelet 3. és 3a. cikke, 4. cikkének (3) és (4) bekezdése, 5. cikke (2) bekezdésének b)–d) pontja és (3) bekezdése, 11. cikkének (1) bekezdése, valamint II. és VI. melléklete érvénytelen, mivel azok nincsenek arányban deklarált céljukkal, és megsértik a Charta 16. cikkét (vállalkozás szabadsága), valamint 17. cikkének (1) bekezdését (tulajdonhoz való jog).

197. Többek között a Bank Melli Iran kontra Tanács ítéletre (EU:T:2009:401) és a Tanács kontra Manufacturing Support & Procurement Kala Naft ítéletre (EU:C:2013:776) hivatkozva a Rosneft úgy véli, hogy a Tanács által elfogadott intézkedések nem szükségesek és nem is megfelelőek, mert nincs észszerű kapcsolat az említett intézkedések által alkalmazott eszközök és az azok által elérni kívánt cél között.

198. A Rosneft előadja, hogy a 2014/512 határozat 7. cikke (1) bekezdésének a) pontja, valamint a 833/2014 rendelet 11. cikkének (1) bekezdése az ő vonatkozásában engedélyt ad pénzeszközeinek elkobzására, valamint a szerződés alapján szerzett jogaiba való beavatkozásra, tudniillik a Charta 17. cikkének (1) bekezdésében védett tulajdonhoz való jogába. E rendelkezések túlmennek a szükséges mértéken azzal, hogy lényegében azt írják elő, hogy a nem orosz szerződéses felek megszabadulhatnak valamennyi, az említett rendelet által megjelölt szervezetekkel kötött szerződésekben előírt kötelezettségüktől, még akkor is, ha a kötelezettség felszerelések széles körének szállítására vonatkozik, amelynek csak egy kis része szolgál az említett rendelet II. mellékletében foglalt technológiákra.

199. Nem értek egyet ezekkel az érvekkel.

200. Az Egyesült Királyság Kormányához, az észt és a francia kormányhoz, valamint a Tanácshoz és a Bizottsághoz hasonlóan úgy vélem, hogy a Rosneft által leírt beavatkozás csak a Tanácsnak az Oroszországi Föderációval fennálló gazdasági és pénzügyi kapcsolatok korlátozására, másrészt a Rosneftre vonatkozó korlátozó intézkedések elrendelésére vonatkozó határozatának elkerülhetetlen következménye.

201. Amint azt a Bíróság a Bank Melli Iran kontra Tanács ítélet (C-548/09 P, EU:C:2011:735) 113. pontjában kimondta, „a jelen ügyben szóban forgó alapvető jogok nem abszolút jogok, és azok gyakorlását a[z Unió] által kitűzött közérdekű célok korlátozhatják”[116].

116 — Lásd továbbá ebben az értelemben: Bosphorus ítélet (C-84/95, EU:C:1996:312, 21. pont és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

202. E tekintetben a Bíróság a Bosphorus ítélet (C-84/95, EU:C:1996:312) 22. és 23. pontjában kimondta, hogy „[m]inden ilyen típusú szankcióintézkedés meghatározás szerint magában foglal olyan következményeket, amelyek érintik a tulajdonjogokat és a szakmai tevékenység szabad gyakorlását, és amelyek ezáltal kárt okoznak azon feleknek, akiknek semmilyen felelősségük nincs a szankciók meghozatalához vezető helyzetet illetően”, és hogy „[r]á kell továbbá mutatni, hogy a vitatott szabályozás által követett célok jelentősége olyan természetű, hogy igazolja a bizonyos gazdasági szereplőkre nézve negatív – sőt, akár – jelentős következményeket”. [117]

203. A jelen esetben a szóban forgó rendelkezések pontosan az orosz olajágazat felszerelésekkel és finanszírozással történő utánpótlásának korlátozását célozzák egy pontosan körülhatárolt területen, amely nem az orosz gazdasági szereplők összességét sújtja az orosz gazdaságra nézve fennálló stratégiai jelentőségük alapján történő különbségtétel nélkül.

204. Így, amint arra a francia kormány rámutat, a vitatott rendelkezések elfogadásának körülményeire, valamint az orosz gazdaság stratégiai ágazatai, így az olajágazat megcélzásával az Oroszországi Föderáció intézkedései költségei megnövelésére vonatkozó céljukra tekintettel a Tanács az elérni kívánt cél érdekében megfelelő és szükséges korlátokon túllépés nélkül meghozhatta a szóban forgó rendelkezéseket.

205. Mindezen okokra tekintettel azt javaslom a Bíróságnak, hogy a második kérdés a) pontjára következő választ adja:

a) e kérdés megvizsgálása során nem merült fel a következő cikkek érvényességét érintő tényező:

   – a 2014/512 határozat 1. cikke (2) bekezdésének b)–d) pontja, valamint (3) bekezdése,

   – 7. cikke, valamint

   – III. melléklete,

   valamint

   – a 833/2014 rendelet 3. cikkének (1)–(4) bekezdése, (5) bekezdésének első és harmadik albekezdése, valamint (6)–(8) bekezdése,

   – 3a. cikke,

   – 4. cikkének (3) és (4) bekezdése,

   – 5. cikke (2) bekezdésének b)–d) pontja és (3) bekezdése,

   – 11. cikke, valamint

   – II. és VI. melléklete.

b) A 833/2014 rendelet 3. cikke (5) bekezdésének második albekezdése érvénytelen.

117 — Lásd továbbá ebben az értelemben: Bank Melli Iran kontra Tanács ítélet (C-548/09 P, EU:C:2011:735, 114. pont).

C – *A második kérdés b) pontjáról*

206. A második kérdés b) pontjával a kérdést előterjesztő bíróság azt kérdezi a Bíróságtól, hogy amennyiben a Rosneft által vitatott korlátozó intézkedések érvényesek, ellentétes-e a jogbiztonság elvével és a *nulla poena sine lege certa* elvvel, ha valamely tagállam az uniós rendelet 8. cikke alapján büntetőjogi szankciókat vezet be, mielőtt a Bíróság kellőképpen pontosította volna az adott bűncselekmény hatályát.

1. Az elfogadhatóságról

207. A Tanács álláspontja szerint ez a kérdés elfogadhatatlan, mivel az nem uniós jogi aktusok érvényességét vagy értelmezését érinti, hanem egy nemzeti szabályozás érvényességét a jogbiztonság és a *nulla poena sine lege certa* elvekre tekintettel.

208. Az Egyesült Királyság Kormánya, valamint a Tanács továbbá előadja, hogy a kérdés hipotetikus, mivel az nem a szóban forgó Egyesült Királyságbeli szabályozás által előírt büntetőjogi szankciók konkrét esetre történő alkalmazására vonatkozik, ami egyébiránt a Rosneftet illetően lehetetlen is lenne, mert a 2014/512 határozat és a 833/2014 rendelet rendelkezéseinek megsértése miatti büntetőjogi szankciók csak az Egyesült Királyságban letelepedett személyekre vonatkoznak.

209. Nem osztom ezen érveket. Álláspontom szerint az előzetes döntéshozatal iránti kérelemből világosan kiderül, hogy a kérdést előterjesztő bíróság nem a 833/2014 rendelet 8. cikke (1) bekezdésének végrehajtása érdekében az Egyesült Királyság által elfogadott szabályozásnak [118] a nemzeti jog elveire tekintettel való érvényességéről kérdezi a Bíróságot. Lényegében arra keres választ, hogy a jogbiztonság [119] és a büntetőjog területén alkalmazandó *nulla poena sine lege certa* (a Charta 49. cikke) elveit úgy kell-e értelmezni, ami kizárná büntetőjogi szankciók elfogadását, mivel a Bíróság még nem pontosította kellőképpen az adott bűncselekmény tartalmát.

210. Úgy vélem továbbá, hogy a második kérdés b) pontja nem hipotetikus. Egyrészt, bár a 833/2014 rendelet 3. cikke csak a tagállamok területéről történő értékesítésre, beszállításra, transzferre vagy kivitelre vonatkozik, [120] számomra úgy tűnik, hogy a kivitel ellenőrzésére vonatkozó 2014. évi rendelet (Oroszországgal, a Krím félszigettel és Szevasztopollal kapcsolatos szankciók) által bevezetett szankciók nem csak az Egyesült Királyságban vagy az Unióban letelepedett személyekre vonatkoznak. [121] A tárgyaláson ugyanis a Rosneft előadta, hogy a korlátozó intézkedések megsértése esetén részesként büntetőjogilag felelősségre vonható lehet, amelyet az Egyesült Királyság Kormánya nem vitatott.

211. Mindenesetre az a tény, hogy a Rosneftre nem vonatkozhatnak ezek a szankciók, nem teszi a kérdést hipotetikussá, tekintettel arra, hogy az előzetes döntéshozatal iránti kérelemből nem tűnik úgy, hogy a Rosneftnek ne lenne joga az Egyesült Királyság Kormánya által a 833/2014 rendelet 8. cikkével összhangban elfogadott rendelkezéseket vitatni.

118 — A jelen indítvány 25. pontjában hivatkozott nemzeti szabályozás, amely büntetőjogi szankciókat vezet be a 833/2014 rendelet megsértése esetére.

119 — Ezt az uniós jog régóta elismeri (lásd Racke ítélet, 98/78, EU:C:1979:14, 20. pont).

120 — Lásd a jelen indítvány 127. pontját.

121 — Lásd az 1. cikk (2) bekezdésének a) pontját, amelynek értelmében: „[a]n offence may be committed under this Order […] in the United Kingdom by any person”, valamint 4. cikk (2) bekezdését, amelynek értelmében „[a] person commits an offence and may be arrested if that person […] is concerned in an activity […] for which EU authorisation is required”.

212. Másrészt nincs semmilyen hatása annak a ténynek, hogy a Rosnefttel szemben még nem szabtak ki büntetőjogi szankciót. Amint ugyanis azt a Bíróság az Unibet ítélet (C-432/05, EU:C:2007:163) 64. pontjában kimondta, „[h]a [az egyik fél] a nemzeti jogszabályok [uniós] joggal való összeegyeztethetősége vitatásának egyetlen lehetőségeként kénytelen lenne [vele szemben indított] közigazgatási és büntetőeljárásoknak, és az abból adódó esetleges szankcióknak alávetni magát, ez nem lenne elegendő a számára nyújtandó hatékony bírói jogvédelem biztosításához”.

213. Ezt a kérdést tehát meg kell válaszolni.

2. A kérdés érdeméről

214. A Rosneft álláspontja szerint az e bűncselekményt meghatározó fogalmak, különösen a „150 m-t meghaladó tengermélység”, [122] a „pala” [123], a „pénzügyi támogatás” [124], valamint a „2014. szeptember 12. előtt […] kibocsátott értékpapírok” [125] fogalmai nem érik el az egyértelműségnek és a bizonyosságnak a büntetőjogi szankciók esetében szükséges mértékét. Következésképpen úgy véli, hogy ellentétes a jogbiztonság és a *nulla poena sine lege certa* elveivel, hogy egy tagállam büntetőjogi szankciókat vezessen be a 833/2014 rendelet 8. cikke alapján anélkül, vagy azt megelőzően, hogy a Bíróság meghatározta volna e fogalmak egységes értelmezését.

215. A kérdést előterjesztő bírósághoz hasonlóan úgy vélem, hogy a szóban forgó fogalmak hatálya kétségtelenül nagyon tág, de kétlem, hogy az e fogalmakkal járó kétértelműség végső soron elegendő lenne ahhoz, hogy jogbizonytalanságot okozzon.

216. Amint azt a Bíróság a Dansk Rørindustri és társai kontra Bizottság ítélet (C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P–C-208/02 P és C-213/02 P, EU:C:2005:408) 217. pontjában kimondta, „a bűncselekmények és a büntetések törvényességének elvét (*nullum crimen, nulla poena sine lege*) […] nem lehet úgy értelmezni, mint amely megtiltaná a büntetőjogi felelősség szabályainak fokozatos világossá tételét […]”.

217. Érvelését folytatva a Bíróság kimondta, hogy „az előreláthatóság fogalmának hatálya nagymértékben a kérdéses szöveg tartalmától, a vonatkozó jogterülettől, valamint címzettjei számától és minőségétől függ. A törvény előreláthatóságával nem ellentétes, hogy az érintett személynek világos jogi tanácsokért kelljen folyamodnia ahhoz, hogy észszerű szinten felmérhesse, hogy bizonyos jogi cselekménynek az adott ügy körülményei között milyen következményei lehetnek. Ez különösen igaz a szakmai tevékenységet ellátó személyek esetében, akik megszokták, hogy foglalkozásuk gyakorlásakor nagy gondossággal kell eljárniuk. Tehát elvárható tőlük, hogy különös gondossággal értékeljék a foglalkozásukkal járó veszélyeket” [126].

122 — A 833/2014 rendelet 3. cikke (3) bekezdésének a) pontja, valamint 3a. cikke (1) bekezdésének a) pontja. A Rosneft álláspontja szerint léteznek olyan nagy kiterjedésű zónák, ahol a tengermélység jelentősen változó, így egyes pontokon a tengermélység meghaladja a 150 métert, míg máshol kevesebb, mint 150 méter. Ebben az összefüggésben a 833/2014 rendelet nem határozza meg azt sem, hogy melyik ponttól kell a 150 métert mérni, vagy, hogy tilos-e függőlegesen fúrni olyan ponton, ahol a tengermélység kevesebb, mint 150 méter, majd kifelé fúrni a sziklában található olyan pontig, amely 150 métert meghaladó tengermélységben van.

123 — A 833/2014 rendelet 3. cikke (3) bekezdésének c) pontja, és 3a. cikke (1) bekezdésének c) pontja. A Rosneft álláspontja szerint nincs konszenzus sem a geológiai ágazatban, sem azon kívül a pala meghatározásáról, és ilyet a 833/2014 rendelet sem tartalmaz.

124 — A 833/2014 rendelet 4. cikke (3) bekezdésének b) pontja. A Rosneft álláspontja szerint sem az ENSZ-ben, sem az Unióban nincs egységes meghatározása a pénzügyi támogatás fogalmának, és ilyet a 833/2014 rendelet sem tartalmaz.

125 — A 833/2014 rendelet 5. cikkének (2) bekezdése. A Rosneft álláspontja szerint nem lehet tudni, hogy ez a rendelkezés megtiltja-e a 2014. szeptember 12–i időpontot megelőzően kibocsátott részvényeket megtestesítő GDR-ek kibocsátását. A GDR-ek teljes fogalommeghatározásáért lásd a jelen indítvány 133. pontját.

126 — Dansk Rørindustri és társai kontra Bizottság ítélet (C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P, C-208/02 P és C-213/02 P, EU:C:2005:408, 219. pont).

218. Ebből az ítéletből kiderül, hogy önmagában a büntetőjogi rendelkezés eltérő értelmezéseinek lehetősége nem teszi azt automatikusan a jogbiztonság és a *nulla poena sine lege certa* elveivel ellentétessé. Sok olyan büntetőjogi rendelkezés van ugyanis, amelynek fogalmait nem csak egyféleképpen lehet értelmezni.

219. Amint arra a Her Majesty's Treasury, valamint a Secretary of State for Business, Innovation and Skills a kérdést előterjesztő bíróság előtt rámutatott, abban az esetben, ha valódi kétség merül fel a szóban forgó valamely fogalom értelmezésével kapcsolatban, „az érintett vállalkozás még mindig kérhet pontosítást a büntető hatóságoktól, és így elkerülheti a szóban forgó rendelkezések főszabály szerint nem szándékos megsértése miatti büntetőeljárás kockázatát” [127].

220. E tekintetben rámutatok, hogy a tagállamok az EU-Szerződés 19. cikkével összhangban kötelesek megteremteni azokat a jogorvoslati lehetőségeket, amelyek lehetővé teszik a gazdasági szereplők számára a 2014/512 határozat és a 833/2014 rendelet fogalmai tagállami hatóságok általi értelmezésének vitatását.

221. E bíróságok az EUMSZ 267. cikk értelmében előzetes döntéshozatal iránti kérelmet nyújthatnak be minden olyan esetben, amikor úgy ítélik meg, hogy a 833/2014 rendelet és a 2014/512 határozat fogalmai (a Bíróság hatáskörének mértékéig) nem kellően egyértelműek, amint egyébiránt a kérdést előterjesztő bíróság harmadik kérdésében meg is tett, amelyek pontosan a második kérdés b) pontjában foglalt fogalmakra vonatkoznak.

222. Azt javaslom tehát a Bíróságnak, hogy a második kérdés b) pontjára úgy válaszoljon, hogy a jogbiztonság és a *nulla poena sine lege certa* elvei nem zárják ki, hogy egy tagállam büntetőjogi szankciókat vezessen be a 833/2014 rendelet 8. cikke alapján, anélkül vagy azt megelőzően, hogy a Bíróság az érintett bűncselekmény hatályának meghatározása érdekében meghatározta volna e fogalmak egységes értelmezését.

D – *A harmadik kérdés a) pontjáról*

223. A harmadik kérdésének a) pontjában a kérdést előterjesztő bíróság azt kérdezi a Bíróságtól, hogy a 833/2014 rendelet 4. cikke (3) bekezdésének b) pontjában szereplő „pénzügyi támogatás” fogalma magában foglalja-e valamely bank vagy egyéb pénzügyi intézmény részéről pénzforgalmi művelet végrehajtását.

224. A Rosneft álláspontja szerint a „finanszírozás vagy pénzügyi támogatás” fogalmát együttesen kell olvasni és azokat úgy kell érteni, hogy azokba beletartozik a finanszírozás és a kapcsolódó szolgáltatások, ami nem foglalja magában a pénzforgalmi szolgáltatásokat, amely feltevést a Secretary of State for Business, Innovation and Skills vitatja, mert álláspontja szerint a 833/2014 rendelet 4. cikke (3) bekezdésének b) pontja értelmében a pénzforgalmi szolgáltatás pénzügyi támogatásnak minősül.

225. Amint arra a kérdést előterjesztő bíróság rámutat, ez a kérdés külön jelentőséggel bír, mivel a hozzá benyújtott bizonyítékokból kiderül, hogy ezeket a fogalmakat a tagállamok illetékes hatóságai eltérően értelmezik.

127 — *R (OJSC Rosneft Oil Company) v Her Majesty's Treasury and ors* [2015] EWHC 248 (Admin), 53. bekezdés. Ellentétben a Stichting Woonpunt és társai kontra Bíróság ügyre vonatkozó indítványom (C-132/12 P, EU:C:2013:335) 62. pontjában vitatott feltételezett lehetőséggel, ez a lehetőség a jelen ügyben hatásosnak tűnik.

226. A jelen eljárás keretében benyújtott írásbeli észrevételekből ugyanis kiderül, hogy az észt kormány, valamint a Bizottság [128] osztja az Egyesült Királyság Kormányának e fogalmakra vonatkozó értelmezését, míg a német kormány a Rosneft értelmezését támogatja. A francia kormány a maga részéről úgy véli, hogy a pénzforgalmi szolgáltatás akkor tartozik a „pénzügyi támogatás" fogalma alá, ha az ilyen kifizetés a pénzügyi intézmény által a címzettek számára történő új források átutalását jelenti.

227. Jelzem továbbá, hogy a szóban forgó fogalmakat több, korlátozó intézkedést bevezető rendelet is használja. Következésképpen a Bíróság határozatának következményei meghaladhatják a jelen ügy korlátait. [129]

228. Álláspontom szerint a kérdésre nem lehet kategorikusan nemleges vagy igenlő választ adni.

229. Rá kívánok mutatni először is, hogy a szóban forgó rendelkezés szövege szerint előzetes engedélyeztetés alá tartozik „a II. mellékletben említett termékekhez kapcsolódó finanszírozás vagy pénzügyi támogatás – beleértve mindenekelőtt az említett termékek értékesítésével, szállításával, átruházásával vagy kivitelével kapcsolatos, vagy az ahhoz kapcsolódó technikai segítségnyújtásra irányuló támogatásokat, kölcsönöket és exporthitel-biztosításokat".

230. Ez a szöveg azt jelenti – amint azt az Egyesült Királyság Kormánya megjegyzi –, hogy a pénzügyi támogatás a finanszírozás alternatívája, nem pedig annak szinonimája, vagy a finanszírozásban foglalt fogalom. Következésképpen a pénzügyi támogatás fogalmának szükségképpen magában kell foglalnia a finanszírozás fogalmába tartozó tevékenységeken túlmenő tevékenységeket is.

231. A szóban forgó rendelkezés szövege egyébiránt példákat is ad arra, hogy mit ért „finanszírozás vagy pénzügyi támogatás" alatt, tudniillik „támogatásokat, kölcsönöket és exporthitel-biztosításokat". Mindazonáltal ezt a listát a „beleértve" kifejezés előzi meg, ami jelzi, hogy más műveletek is érintettek, anélkül, hogy a pénzforgalmi műveleteket kifejezetten említené.

232. E tekintetben rá kívánok mutatni, hogy a Bizottság 2014. december 16-i, a 833/2014/EU rendelet egyes rendelkezéseinek végrehajtásáról szóló útmutatójában [130] „pénzforgalmi szolgáltatások nyújtása és a garancialevelek kibocsátása/akkreditívek nyitása pénzügyi támogatásnak minősül, és tilos, amennyiben annak a 2. cikk szerinti tilalom hatálya alá tartozó kereskedelmi ügylet képezi az alapját" [131].

233. A Bizottság kifejtette továbbá, hogy „[a]z ügyfelük nevében vagy javára eljáró bankoknak kellő gondossággal kell eljárniuk az ügyfelük által teljesített pénzforgalmi műveletekre vonatkozóan, és a rendelet megsértésével teljesített bármilyen pénzforgalmi művelet végrehajtását meg kell tagadniuk. A levelező bankként eljáró bankoknak meg kell tagadniuk a pénzforgalmi műveletek teljesítését, amennyiben rendelkezésre áll ilyen jogsértésre vonatkozó információ" [132].

234. A szóban forgó rendelkezés célja valamennyi, a 833/2014 rendelet 4. cikkének (4) bekezdése, valamint 3. cikkének (5) bekezdésében megtiltott tranzakcióhoz – tudniillik a II. mellékletben felsorolt termékek értékesítéséhez, szállításához, átruházásához vagy kiviteléhez – nyújtott bármilyen pénzügyi jellegű támogatás megtiltása, ha megalapozott indokok alapján megállapítható, hogy a termékek értékesítése, szállítása, átruházása vagy kivitele az e rendelet 3. cikkének (3) bekezdésben említett olajfeltárási- és kitermelési projektek valamely kategóriájára irányul.

128 — A Tanács a harmadik kérdésre adandó válasszal kapcsolatban nem nyújtott be írásbeli észrevételt.

129 — Lásd többek között a később módosított, egyes, Zimbabwéval szembeni korlátozó intézkedésekről szóló, 2004. február 19-i 314/2004/EK tanácsi rendelet (HL L 55., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 18. fejezet, 3. kötet, 50. o.) 2. cikkének b) pontját, valamint 4. cikke (1) bekezdésének a) pontját, továbbá a szudáni helyzetre tekintettel hozott korlátozó intézkedésekről, valamint a 131/2004/EK és az 1184/2005/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2014. július 10-i 747/2014/EU tanácsi rendelet (HL L 203., 1. o.) 2. cikkének b) pontját és 3. cikkét.

130 — C(2014) 9950 final.

131 — C(2014) 9950, 2. o.

132 — C(2014) 9950, 3. o.

235. Amint azt a jelen indítvány 126–131. pontjában kifejtettem, a 833/2014 rendelet 3. cikkének (5) bekezdése a tagállamok területéről induló tranzakciókra vonatkozik, és azokat tiltja.

236. Ha a 833/2014 rendelet nem akadálya a II. mellékletben felsorolt termékek harmadik országból érkező és az Oroszországi Föderációba szállítandó termékek átmenő forgalmának, ebből következően az e tranzakciókkal kapcsolatos pénzforgalmi műveletek nem esnek a 833/2014 rendelet 4. cikke (3) bekezdésének b) pontja értelmében vett „pénzügyi támogatás” hatálya alá.

237. E tekintetben hivatkozom e rendelet (5) preambulumbekezdésére, amely, bár az az 5. cikkben előírt, egyes pénzügyi intézményeknek a tőkepiachoz való hozzáférése korlátozására vonatkozik, kimondja, hogy „[m]ás pénzügyi szolgáltatások – például […] a pénzforgalmi szolgáltatások […] – nem tartoznak e rendelet hatálya alá”.

238. Ezzel szemben a II. mellékletben felsorolt áruknak az Unió területéről történő értékesítésével, szállításával, átruházásával vagy kivitelével kapcsolatos pénzforgalmi műveletre vonatkozik az előzetes engedélyeztetés kötelezettsége, annak érdekében, hogy a tagállamok illetékes hatóságai ellenőrizhessék, hogy a szóban forgó kifizetés, valamint az alapjául szolgáló tranzakció érinti-e a 833/2014 rendelet 3. cikkének (3) bekezdésében felsorolt három esetet. Az illetékes hatóságok csak akkor kötelesek megtagadni az engedély megadását, ha a szóban forgó termékeket Oroszországban történő, e három esetnek megfelelő felhasználásra szánják.

239. Minderre tekintettel azt javaslom a Bíróságnak, hogy a harmadik kérdés a) pontjára azt a választ adja, hogy a 833/2014 rendelet 4. cikkének (3) bekezdésében szereplő „pénzügyi támogatás” fogalma magában foglalja valamely bank vagy egyéb pénzügyi intézmény részéről pénzforgalmi művelet végrehajtását, ha az annak alapjául szolgáló tranzakcióra vonatkozik e rendelet 3. cikkének (1) bekezdése.

E – *A harmadik kérdés b) pontjáról*

240. A harmadik kérdésének b) pontjával a kérdést előterjesztő bíróság azt kérdezi a Bíróságtól, hogy a 833/2014 rendelet 5. cikkének (2) bekezdése alapján tilos-e a VI. mellékletben felsorolt szervezetek valamelyikével létrejött letéti megállapodás alapján 2014. szeptember 12-én vagy azt követően kibocsátott GDR-ek [133] kibocsátása vagy egyéb kezelése, e szervezetek valamelyikének olyan részvényei vonatkozásában, amelyeket ezen időpontot megelőzően bocsátottak ki.

241. A Rosneft előadja, hogy a GDR-ek 2014. szeptember 12-ét követően történő kibocsátásának tilalma nem vonatozik azon GDR-ekre, amelyek alapjául szolgáló részvényeit 2014. szeptember 12. előtt bocsátották ki. Az FCA nem ért egyet ezzel az értelmezéssel, úgy véli, hogy a tilalom az alapjául szolgáló részvények kibocsátásának időpontjától függetlenül ettől az időponttól alkalmazandó, amely álláspontot osztja a kérdést előterjesztő bíróság is.

242. Álláspontom szerint a szóban forgó rendelkezés szövegéből nagyon világosan kiderül, hogy GDR-ek kibocsátása az alapul szolgáló részvények kibocsátásának időpontjától függetlenül 2014. szeptember 12-től tilos.

133 — A GDR-ek egy társaság meghatározott számú részvényét megtestesítő igazolások. Azon ténynél fogva, hogy ezek az igazolások átruházhatóak, azok önálló értékpapírnak minősülnek, amelyeket az azok alapjául szolgáló, külön, egy külföldi tőzsdén is jegyezhető részvényektől függetlenül lehet forgalmazni és jegyezni a tőkepiacokon. A GDR-eket letétesek (gyakran befektetési bankok) bocsátják ki, az e letétesek és az alapul szolgáló részvények kibocsátói között kötött megállapodás alapján.

243. A 833/2014 rendelet 5. cikkének (2) bekezdése szerint „[t]ilos a 2014. szeptember 12. után kibocsátott, 30 napot meghaladó futamidejű átruházható értékpapírokat […] közvetlenül vagy közvetve vásárolni, értékesíteni, kibocsátásukhoz befektetési szolgáltatást vagy egyéb segítséget nyújtani, illetve ezekkel kapcsolatos bármely egyéb tranzakciót végrehajtani”.

244. Az „értékpapírok” fogalmát az 1. cikk f) pontjának i) alpontja úgy határozza meg, mint „társaságok részvényei és más – társaságok, társas vállalkozások vagy más szervezetek részvényeivel egyenértékű – értékpapírok, valamint *részvények tekintetében kiadott letéti igazolások*” [134].

245. Mivel a rendelkezés szövegében semmi nem jelöli meg az alapul szolgáló részvényekre vonatkozó határidőt, egyértelmű, hogy a GDR-ek kibocsátására vonatkozó tilalom az alapul szolgáló részvények kibocsátása időpontjától függetlenül alkalmazandó. [135]

246. Ez számomra helytállónak tűnik, mivel, amint azt az FCA megjegyzi, a GDR-ek ugyan valóban egy társaság részvényeihez kapcsolódó kihelyezési eszközök, amelyeket ugyanakkor önállóan forgalmaznak a tőzsdén és azokat külön jegyzik azon részvényektől, amelyeket megtestesítenek. Ebben az értelemben a GDR hozzáférést biztosít egy harmadik országbeli társaság számára az uniós tőkepiachoz és ahhoz, hogy ott tőkét gyűjtsön, anélkül, hogy a részvényeik szükségképpen megfelelnének az e tőzsdén való forgalmazáshoz szükséges kritériumoknak és feltételeknek.

247. Fontos megjegyezni azt is, hogy az FCA álláspontja szerint a Rosneft részvényei alapján jelenleg kibocsátott GDR-ek csak teljes részvénytőkéjének 7,5%-át teszik ki, míg az FCA által a tőzsdére bevezetéshez és a jegyzés megkezdéséhez már engedélyezett maximális összeg tőkéje körülbelül 90%-ának erejéig tette lehetővé ilyenek kibocsátását.

248. Ez azt jelenti, hogy ha a Rosneft feltevését fogadjuk el, a szóban forgó rendelkezés által bevezetett korlátozó intézkedés kiüresedne, tekintettel arra, hogy a Rosneft részvényeinek többségét 2014. szeptember 12. előtt bocsátották ki, és a Rosneft így azokat szabadon válthatná GDR-ekre.

249. Mindezen okoknál fogva azt javaslom a Bíróságnak, hogy a harmadik kérdés b) pontjára azt a választ adja, hogy a 833/2014 rendelet 5. cikkének (2) bekezdése értelmében 2014. szeptember 12-től tilos a VI. mellékletben felsorolt szervezetek részvényein alapuló GDR-ek kibocsátása, függetlenül e részvények kibocsátásának időpontjától.

F – *A harmadik kérdés c) pontjáról*

250. A harmadik kérdésének c) pontjával a kérdést előterjesztő bíróság a 833/2014 rendelet 3. cikkének (3) bekezdésében és 3a. cikke (1) bekezdésének a) pontjában szereplő „pala” fogalmának meghatározásáról kérdezi a Bíróságot, valamint arról, hogy az e rendelet 3. cikkének (3) bekezdésében, valamint 3a. cikke (1) bekezdésének c) pontjában foglalt, a „150 m-t meghaladó tengermélység” fogalmát a fúrás pontjától vagy máshonnan kell-e mérni.

134 — Kiemelés tőlem.

135 — Lásd továbbá ebben az értelemben: a Bizottság 2014. december 16-i, a 833/2014/EU rendelet egyes rendelkezéseinek végrehajtásáról szóló útmutatója, C(2014) 9950 final, 7. o.

1. A „150 m-t meghaladó tengermélység” fogalmáról

251. Amint arra a jelen indítvány 214. pontjában, valamint a 122. lábjegyzetben utaltam, léteznek olyan nagy kiterjedésű zónák, ahol a tengermélység jelentősen változó, így egyes pontokon a tengermélység meghaladja a 150 métert, míg máshol kevesebb, mint 150 méter. A Rosneft álláspontja szerint a 833/2014 rendelet nem határozza meg sem azt, hogy melyik ponttól kell a 150 métert mérni, sem pedig azt, hogy tilos-e függőlegesen fúrni olyan ponton, ahol a tengermélység kevesebb, mint 150 méter, majd kifelé fúrni a sziklában található olyan pontig, amely 150 métert meghaladó tengermélységben van.

252. Rá kívánok mutatni arra, hogy a Rosneft, az Egyesült Királyság Kormánya, a francia kormány és a Bizottság [136] e fogalmak értelmezésére vonatkozó álláspontja összecseng, mivel mindannyian azon a véleményen vannak, hogy a tengermélységet az olajfúrás pontjától kell mérni.

253. Magam is osztom ezt a számomra logikusnak tűnő értelmezést.

254. A Bizottsághoz hasonlóan úgy vélem, hogy a 150 métert függőlegesen kell mérni, ami kizárja, hogy egy vállalkozás oldalirányban fúrjon egy 150 métert meghaladó tengermélységben található olajmezőig egy olyan ponttól, ahol a tengermélység 150 méter vagy kevesebb.

255. Kizárt továbbá a 150 méter tengermélységet el nem érő ponton történő függőleges fúrás, amelyet egy 150 métert meghaladó tengermélységben fekvő olajmező felé kifelé történő fúrás követ.

256. Ha az ellenkezője megengedett lenne, akkor a technikai feltételek és a megtérülés fennállása esetén a korlátozó intézkedés megkerülhető lenne.

257. A Rosneft, a francia kormány és a Bizottság (az Egyesült Királyság Kormánya ebben a kérdésben nem foglalt állást) azon az álláspontonvannak, hogy a 150 méteres kritériumot magának a fúrásnak a pontjától, és nem a fúrással érintett olajmező kerülete alapján kell alkalmazni.

258. Ez azt jelenti, hogy nem tartozik a 833/2014 rendelet 3. cikkének (3) bekezdése, valamint 3a. cikke (1) bekezdésének c) pontja alá egy olyan olajmező fúrása, amely részben 150 méter tengermélységet meghaladó, részben 150 méter tengermélységet el nem érő vizek alatt fekszik, ha a fúrás pontjában a tengermélység 150 méter vagy annál kevesebb.

259. Osztom ezt az értelmezést.

2. A „pala” fogalmáról

260. A „pala” fogalmának értelmezése bonyolultabb kérdés.

261. Az Egyesült Királyság Kormánya úgy véli, hogy a Bíróság nincs abban a helyzetben, hogy megvizsgálja a tudományos és geológiai bizonyítékokat, míg a francia kormány úgy véli, hogy ez a fogalom egy pontos geológiai fogalomnak felel meg, ami nem igényli a Bíróság értelmezését.

262. Ezzel szemben a Rosneft és a Bizottság a „pala” fogalmát egymással homlokegyenest ellenkezően értelmezi.

263. Geológiai szakértőjének vallomása alapján a Rosneft a „pala” fogalmaként a következőt javasolja megállapítani: kerogént tartalmazó lerakódás, amely főként agyagból áll (amelynek agyagos ásvány-tartalma meghaladja a 35%-ot), és amely nem tartalmaz folyékony olajat.

136 — A többi, az alapeljárásban részes fél és beavatkozó fél e tekintetben nem nyújtott be észrevételt.

264. A Bizottság szerint a szóban forgó rendelkezések az olyan projektekre vonatkoznak, amelyekből olaj származhat, függetlenül attól a ténytől, hogy a palakőzetben található források kerogéntartalmúak, vagy nyersolajat tartalmaznak, ha hidraulikus rétegrepesztést (frakkolást) alkalmaznak.

265. Az értelmezések ilyen eltérése bizonyítja, hogy a francia kormány feltevésével ellentétben a „pala" geológiai fogalma vitát válthat ki. Egyébiránt az Egyesült Királyság Kormányához hasonlóan úgy vélem, hogy a Bíróság nem adhatja a palához hasonló geológiai fogalmak tudományos meghatározását, különösen abban az esetben, ha a szóban forgó jogi aktus kibocsátója – a jelen esetben a Tanács – nem határozta meg ezt a fogalmat.

266. Anélkül tehát, hogy a „pala" fogalmának geológiai szakértői meghatározását kívánnám adni, rá kívánok mutatni, hogy amint azt a Bizottság megjegyzi, a szóban forgó fogalom az „olyan projektek, amelyek során palakőzetekben található készletekből hidraulikus rétegrepesztés (frakkolás) révén olaj termelhető ki" szövegű mondatban szerepel.

267. Kétlem, hogy e mondat alapján a terület szakértői akár az érintett vállalkozások, akár a tagállamok illetékes hatóságainak oldaláról ne lennének képesek e mondatot végrehajtani. Amint azt a kérdést előterjesztő bíróság is megjegyzi, „az esetek döntő többségében az érintett terület szakértői értenék e meghatározások korlátait, valamint […] a [Rosneft] által azonosított problémák tehát inkább hipotetikusak, mint valóságosak, de legalábbis a fogalom-meghatározások margóján jelennek meg" [137].

268. Hangsúlyozni kell mindazonáltal, hogy mivel a korlátozó intézkedések az oroszországi olajfeltárásra- és kitermelésre irányulnak, a „pala" fogalmának meghatározása érdekében az ezen országban előforduló palakőzetek jellegét kell figyelembe venni.

269. Következésképpen úgy vélem, hogy a Bíróság nem adhat tudományos meghatározást a „pala" fogalmára, de ez a meghatározás nem is elengedhetetlen a 833/2014 rendelet szóban forgó cikkeinek végrehajtásához.

270. Mindezen okoknál fogva azt javaslom a Bíróságnak, hogy a harmadik kérdés c) pontjára azt a választ adja, hogy a „150 m-t meghaladó tengermélységet" a fúrás pontjától függőlegesen kell mérni.

VI – Végkövetkeztetések

271. A fenti megfontolások alapján javasolom, hogy a Bíróság a következőképpen válaszolja meg a High Court of Justice (England & Wales), Queen's Bench Division (Divisional Court) (Legfelsőbb Bíróság [Anglia és Wales], Egyesült Királyság) által előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdéseket:

1. Az EUSZ 24. cikk (1) bekezdése második albekezdésének utolsó mondatára, valamint az EUMSZ 275. cikk második bekezdésére tekintettel a Bíróság hatáskörrel rendelkezik arra, hogy előzetes döntést hozzon az EUMSZ 267. cikk alapján az ukrajnai helyzetet destabilizáló orosz intézkedések miatt hozott korlátozó intézkedésekről szóló, 2014. július 31-i 2014/512/KKBP tanácsi határozatnak az EUSZ 40. cikkre figyelemmel való érvényességéről, valamint e határozat 1. cikke (2) bekezdése b)-d) pontjának, 1. cikke (3) bekezdésének, és 7. cikke jogszerűségének felülvizsgálatát illetően.

2. a) E kérdés megvizsgálása során nem merült fel a következő cikkek érvényességét érintő tényező:

   – a 2014/512 határozat 1. cikke (2) bekezdésének b)–d) pontja, valamint (3) bekezdése,

   – 7. cikke,

137 — *R (OJSC Rosneft Oil Company) v Her Majesty's Treasury and ors* [2015] EWHC 248 (Admin), 53. bekezdés.

– III. melléklete,

valamint

– az ukrajnai helyzetet destabilizáló orosz intézkedések miatt hozott korlátozó intézkedésekről szóló, 2014. július 31-i 833/2014/EU tanácsi rendelet 3. cikkének (1)–(4) bekezdése, (5) bekezdésének első és harmadik albekezdése, valamint (6)–(8) bekezdése,

– 3a. cikke,

– 4. cikkének (3) és (4) bekezdése,

– 5. cikke (2) bekezdésének b)–d) pontja és (3) bekezdése,

– 11. cikke,

– II. és VI. melléklete.

A 833/2014 rendelet 3. cikke (5) bekezdésének második albekezdése érvénytelen.

b) A jogbiztonság és a *nulla poena sine lege certa* elvei nem zárják ki, hogy egy tagállam büntetőjogi szankciókat vezessen be a 833/2014 rendelet 8. cikke alapján, anélkül vagy azt megelőzően, hogy a Bíróság az érintett bűncselekmény hatályának meghatározása érdekében meghatározta volna e fogalmak egységes értelmezését.

3. a) A 833/2014 rendelet 4. cikkének (3) bekezdésében szereplő „pénzügyi támogatás” fogalma magában foglalja valamely bank vagy egyéb pénzügyi intézmény részéről pénzforgalmi művelet végrehajtását, ha az annak alapjául szolgáló tranzakcióra vonatkozik e rendelet 3. cikkének (1) bekezdése.

b) A 833/2014 rendelet 5. cikkének (2) bekezdése értelmében 2014. szeptember 12-től tilos a VI. mellékletben felsorolt szervezetek részvényein alapuló értékpapírt megtestesítő nemzetközi okiratok kibocsátása, függetlenül e részvények kibocsátásának időpontjától.

c) A 833/2014 rendelet 3. cikkének (3) bekezdése és 3a. cikke (1) bekezdésének a) pontja szerinti „150 m-t meghaladó tengermélységet” a fúrás pontjától függőlegesen kell mérni.